

دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم
معاونت پژوهشی

پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی

Commemorate Research Week and

Research and Technology Achievements
Office of Islamic Advertising in Qom Seminary

6
TH

ویژه نامه هفته پژوهش

و ششمین نمایشگاه

دستاوردهای پژوهشی و فناوری

دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم

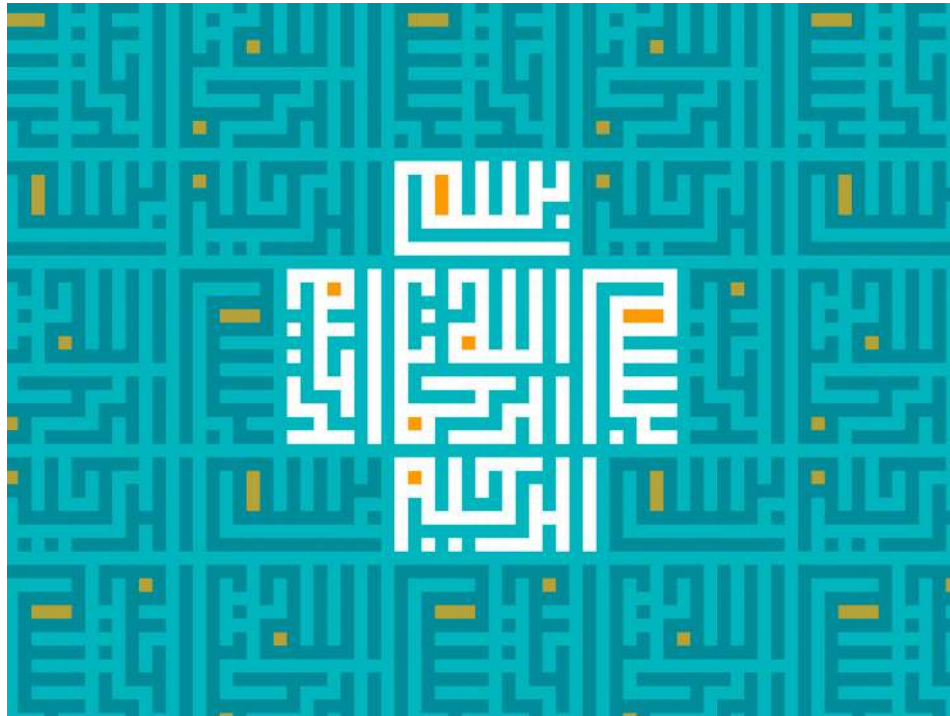
آذر ۱۳۹۹

امام خمینی (ره):

مهمترین عامل در کسب خودکفایی و بازسازی ، توسعه مراکز علمی و تحقیقاتی ، تمرکز و هدایت امکانات و تشویق کامل و همه جانبه مخترعین و مکتشفین و نیروهای متعهد و متخصص است.

مقام معظم رهبری (مدظله العالی):

حوزه مقدسه قم که علوم اسلامی را در سطح ممتاز تعلیم و تحقیق می کند، در کنار مراکز درسی به شیوه های معمول و معهود که از امتیازات فراوان برخوردار است ، باید از مراکزی که شیوه های جدید پژوهش و آموزش را تجربه می کند نیز برخوردار باشد و بر ذخیره کهن و غنی و تمام نشدنی خود، فراورده های تازه بشری را نیز بیفزاید.

ویژه نامه هفته پژوهش و ششمین نمایشگاه دستاوردهای پژوهشی و فناوری دفتر تبلیغات اسلامی

تهیه و تنظیم: روابط عمومی دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم
و حوزه ریاست پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی

سردبیر:

محمد رضا قربان زاده

پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی
المعهد العالي للعلوم و الثقافة الإسلامية
Islamic Sciences and Culture Academy

دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم
روابط عمومی

تشریح برنامه های مجازی هفته پژوهش و ششمین نمایشگاه دستاوردهای پژوهشی و فناوری دفتر تبلیغات اسلامی

جمعی از پژوهشگران در روز یکشنبه ۲۳ آذر برگزار خواهد شد.

مسئول هفته پژوهش و ششمین نمایشگاه دستاوردهای پژوهشی و فناوری دفتر تبلیغات اسلامی گفت: در روز دوشنبه ۲۴ آذر برنامه تجلیل از برترین های پژوهش با تجلیل و قدردانی از پژوهشگردها و مراکز، اعضای هیات علمی و محققان پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی و تقدیر از مجلات برتر دفتر تبلیغات اسلامی انجام خواهد شد.

وی تصریح کرد: در روز سه شنبه ۲۵ آذر، برنامه رونمایی و تشریح منشور مرجعیت قرآن کریم را خواهیم داشت و در روز پنجشنبه ۲۷ آذر مراسم تجلیل از فناوران برتر دفتر تبلیغات اسلامی برگزار می شود که همزمان مراسم اختتامیه همایش علوم انسانی - اسلامی، پژوهش و فناوری را نیز خواهیم داشت.

رئیس حوزه ریاست پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی اظهار داشت: اختتامیه برنامه های هفته پژوهش، در روز شنبه ۲۹ آذر با سخنرانی اساتید و مسئولان و تقدیر از فعالان هفته پژوهش و ششمین نمایشگاه انجام خواهد شد.

وی خاطرنشان کرد: رونمایی از آثار پژوهشگردها و مراکز پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، دیدار با اصحاب قلم پژوهشگاه و معرفی آثار آنان از طریق فضای مجازی نیز از دیگر برنامه هفته پژوهش می باشد که امیدواریم به نحو مناسب انجام شود.

مسئول هفته پژوهش و ششمین نمایشگاه دستاوردهای پژوهشی و فناوری دفتر تبلیغات اسلامی گفت: این نمایشگاه بصورت مجازی از روز پنجشنبه ۲۰ آذر با شعار «توسعه و توانمندسازی علوم اسلامی، مسأله محوری و تحقق بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی، آغاز شده و تا روز شنبه ۲۹ آذر نیز استمرار خواهد یافت.

به گزارش روابط عمومی دفتر تبلیغات اسلامی، حجت الاسلام والمسلمین موسی الرضا تیموری در گفت و گو با خبرنگار ما بیان کرد: در راستای اهتمام به امر پژوهش و تجلیل از پژوهشگران و محققان، هر ساله در هفته پژوهش، نمایشگاه عملکرد پژوهشی و فناوری دفتر تبلیغات اسلامی با اهدافی از قبیل ترویج و توسعه پژوهش و فناوری، معرفی آثار پژوهشی و فناوری دفتر تبلیغات اسلامی به مراکز علمی حوزوی و دانشگاهی، ایجاد بستر مناسب بین پژوهشگران و فناوران در معاونت ها و مراکز دفتر تبلیغات اسلامی، ارزیابی علمی آثار و محصولات پژوهشی و فناوری دفتر تبلیغات اسلامی و تجلیل از برترین های پژوهش و فناوری برگزار می شود که در سال های گذشته پنج نمایشگاه برگزار شده است.

وی با بیان اینکه ششمین نمایشگاه نیز در فضای مجازی در حال برگزاری است افزود: متأسفانه با توجه به شیوع بیماری کرونا، امکان برگزاری برنامه های هفته پژوهش و ششمین نمایشگاه دستاوردهای پژوهشی و فناوری دفتر تبلیغات اسلامی همانند سال های گذشته نیست لذا تمام برنامه ها از طریق فضای مجازی برگزار می شود.

رئیس حوزه ریاست پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی افزود: با توجه به استقرار دبیرخانه همایش علوم انسانی - اسلامی در پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، همزمان با برنامه های هفته پژوهش در آذر امسال، همایش «علوم انسانی - اسلامی، پژوهش و فناوری» نیز با همکاری معاونت پژوهش وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و پژوهشگاه - های علوم انسانی و اسلامی برگزار می شود.

وی بیان کرد: علاوه بر برگزاری نشست ها و کرسی های تخصصی علمی در طول هفته پژوهش، برنامه هم اندیشی با موضوع: «فرصت ها و چالش های ارتباطات بین الملل در حوزه پژوهش و فناوری در وضعیت کرونا» با حضور

حضور جدی علوم انسانی اسلامی در عرصه های بنیادی، جهت ساز، محیطی و ساختاری

ولی به هرحال این ها یک سیستم را تشکیل می دهد و آن چهار رکن شامل مؤلفه های بنیادی، جهت ساز، محیطی و رکن ساختار و کارگزار است.

رئیس پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی در بخش دیگری از سخنان خود تصریح کرد: علوم انسانی و اسلامی در هر کدام از این چهار رکن مؤثر است؛ مثلاً در رکن بنیادی که به مبانی هستی شناسی، انسان شناسی، روش شناسی و جامعه شناسی می پردازد تماماً در حیطه قلمرو علوم انسانی اسلامی است.

حجت الاسلام والمسلمین لک زایی اضافه کرد: همچنین این که ما این ابزار و فناوری را چگونه استفاده کنیم تحت تأثیر مبانی و ارکان جهت ساز است؛ این که دنیا و آخرت را در پی هم بینیم یا فقط دنیا گرا باشیم و همین طور ارکان مربوط به ساختار و کارگزار علوم انسانی در تربیت کارگزاران مناسب برای پیاده کردن مبانی و جهت هایی که تعریف می شود حائز اهمیت است و همین طور ساختار سازی برخاسته از نظامه های ارزشی دینی کاملاً مرتبط با حوزه علوم انسانی اسلامی است.

وی با بیان این که در رکن محیطی، علوم دیگر با علوم انسانی اسلامی تعامل می کنند، گفت: در آن جا نقش علوم انسانی نقش مشارکت است بنابراین عرصه حضور و مشارکت علوم انسانی فوق العاده زیاد است چون قرار است در این علوم به کمک فرد سازی، جامعه سازی، تمدن سازی و نظام سازی اقتدا به انبیاء کنیم به ویژه اقتدا به رسول گرامی اسلام (ص) بکنیم که ایشان در قرآن کریم اسوه حسنه معرفی شده اند.

معاون پژوهشی دفتر تبلیغات اسلامی با اشاره به حضور جدی علوم انسانی اسلامی در عرصه های بنیادی، جهت ساز، محیطی و ساختاری، گفت: جز در عرصه محیطی که علوم انسانی نقش مشارکت دارند، در عرصه های دیگر نقش علوم انسانی منحصر به فرد است.

به گزارش روابط عمومی دفتر تبلیغات اسلامی، حجت الاسلام والمسلمین «نجف لک زایی» در افتتاحیه همایش مجازی «علوم انسانی- اسلامی، پژوهش و فناوری» که پنجشنبه ۲۰ آذر از سوی مجمع پژوهشگاه های علوم انسانی- اسلامی و با همکاری معاونت پژوهشی وزارت علوم و معاونت پژوهشی دفتر تبلیغات اسلامی برگزار شد، ضمن عرض تسلیت به مناسبت ارتحال عالم ربانی آیت الله محمد یزدی اظهار داشت: گرامی می داریم هفته پژوهش را و این هفته را به همه پژوهشگران عزیز تبریک می گوئیم.

دبیر مجمع پژوهشگاه های علوم انسانی- اسلامی افزود: جلسه امروز افتتاحیه همایش علوم انسانی- اسلامی، پژوهش و فناوری است و هم این که ما این جلسه را در پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی سرآغاز برنامه های هفته پژوهش دفتر تبلیغات اسلامی قرار دادیم.

حجت الاسلام والمسلمین لک زایی بیان داشت: همایشی که امروز آغاز می شود و تا پنجشنبه آینده ۲۷ آذرماه ادامه خواهد داشت شامل برنامه های نشست های علمی با حدود ۳۰ پنل خواهد بود که توسط مجمع پژوهشگاه های علوم انسانی اسلامی برگزار می شود که لازم است از رؤسای پژوهشگاه های عضو و همچنین همکاری صمیمانه و بسیار خوب وزارت علوم و حوزه معاونت پژوهشی این وزارت خانه تقدیر و تشکر داشته باشیم.

وی در ادامه عنوان کرد: به جهت شیوع کرونا همه این برنامه ها در فضای مجازی برگزار می شود و صوت و فیلم و متن این برنامه ها از طریق شبکه های مجازی در اختیار علاقه مندان قرار می گیرد و همچنین متن کامل پیاده شده و این نشست ها در قالب اثر مستقلی منتشر خواهد شد و امیدواریم که مورد رضایت خدای متعال قرار بگیرد.

حجت الاسلام والمسلمین لک زایی با اشاره به چارچوب کلان این نشست ها ابراز داشت: این چارچوب مشتمل بر سه حوزه است که اول شامل پیوند حوزه و دانشگاه و تبیین راهکاری های ارتقای این وحدت و همکاری و هم افزایی برای پیشرفت جمهوری اسلامی ایران، دوم شامل پیوند و ارتباط علوم انسانی با عرصه فناوری و این که پژوهش را در عرصه علوم انسانی با چه شاخص هایی تعریف می کنیم و سوم ارتباط میان حوزه علوم انسانی اسلامی با پژوهش هایی که در عرصه علوم طبیعی و تجربی برقرار می شود، خواهد بود.

وی بیان داشت: چارچوب کلی به لحاظ فکری مربوط به چهار رکن و مؤلفه بنیادین می شود، چراکه پشتوانه هر تمدن سازی و پیشرفت و توسعه و جامعه سازی علوم و دانش های مختلف است

نمی‌توان با کنار گذاشتن طبیعیات، به طرح مباحث الهیات حکمای قدیم پرداخت

رشته‌های تخصصی دانشگاهی همان طبیعیات به معنای اخص هستند همچنانکه مجموعه علوم کشاورزی، فنی مهندسی، علوم پایه و مجموع گروه پزشکی همه جزو طبیعیات بودند.

وی بیان داشت: سؤال من این است که آیا در همان زمان این طبیعیات ارزش علمی داشت یعنی کاشف طبیعت بود یا خیر؟ نتیجه گرفتیم که طبیعیات ما در زمان خودش از ارزش علمی بسیار بالایی برخوردار بوده و می‌توانسته طبیعت را در چارچوب دانش آن زمان توضیح بدهد، اما متأسفانه برخی از حکمای جدید داوری‌های نادرستی در این باره کرده‌اند.

رحیمی در بخش دیگری از سخنان خود تصریح کرد: این مسأله مهم است که نقش دانشمندان مسلمان در زنجیره تحول و تکامل علوم طبیعی در تمدن بشری چگونه بوده است، و سؤال دیگر این است که حکمای جدید ما در خصوص طبیعیات قدیم چه نظری دارند؟ یعنی در پنجاه سال اخیر حکمای ما نظیر دکتر حداد عادل، سروش، گلشنی، نصر، چه چیزهایی گفته‌اند؟ همه در نهایت به گونه‌ای قضاوت کرده‌اند که طبیعیات دوره اسلامی را در مجموع کم اعتبار یا بی اعتبار منعکس کرده‌اند حتی در آثار برخی حکمای بزرگ مرحوم علامه طباطبایی (ره)، شهید مطهری (ره)، آیت الله مصباح یزدی و افرادی نظیر این بزرگان نیز به گونه‌ای برخورد کرده‌اند که بعضاً طبیعیات دوره اسلامی بی اعتبار یا کم اعتبار بوده و کاشف واقعیت‌های طبیعی نبوده است.

معاون پژوهش و فناوری وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در ادامه سخنان خود خاطرنشان ساخت: برخی از بزرگان همچون آیت الله سبحانی، جوادی آملی و مرحوم حائری یزدی از طبیعیات نظرات بهتری ارائه کرده‌اند، بنابراین پیش فرض است که ما مطالب معتبری داریم که می‌توانیم علوم طبیعی قدیمی را به صورت مستقل معتبر بدانیم و حتی امروز می‌توانیم در دانشگاه مطرح کنیم باید با زبان خودشان مطرح کنیم و بدون دخل و تصرف در محتوا با ادبیات جدید و علمی مطرح کنیم تا در ذهن اساتید و دانشجویان و دبیران خودمان رسوخ کند.

وی با بیان این که نظرات علمای گذشته ما در حوزه‌هایی نظیر فیزیک، شیمی، مهندسی و ریاضی بسیار دقیق و قابل استفاده است، گفت: وقتی ما برای دانش آموزان و دانشجویان خودمان در طرح مسائل علمی از علمای اسلامی شروع نکنیم نمی‌توانیم بین علوم طبیعی و الهیات ارتباط برقرار کنیم؛ بنده در مقاله‌ای علمی که هفته آینده منتشر می‌شود با ذکر جزئیات دقیقی از مسائل مربوط به فیزیک همچون شکست نور، ماده و مسائلی از این دست ثابت کرده‌ام که طبیعیات قدیم کاملاً معتبر است و می‌تواند در دانشگاه‌های امروز ما مطرح شود.

رحیمی با طرح این سؤال که آیا می‌شود طبیعیات قدیم را که حکمای بزرگ ما استفاده کرده‌اند کنار بگذاریم و الهیات آنها را حفظ کنیم؟ بلکه حتی غیر معتبر و غلط بدانیم؟ گفت: پیش فرض من این است که چنین چیزی ممکن نیست چون طبیعیات و الهیات درهم تنیده هستند و به نوعی بازسازی احتمالاً نیاز دارد، البته این دغدغه فکری من بوده که در آن ورود کرده‌ام و قطعاً ممکن است نظرات مخالفی هم در این جا باشد.

معاون پژوهش و فناوری وزارت علوم با تأکید بر این که علما و حکمای قدیمی اسلامی نگاه دقیق و جدی به مباحث طبیعیات یا همان علوم فنی و مهندسی، کشاورزی، شیمی و پزشکی امروز داشته‌اند، گفت: نمی‌توان با کنار گذاشتن طبیعیات، به طرح مباحث الهیات حکمای قدیم پرداخت.

به گزارش روابط عمومی دفتر تبلیغات اسلامی، دکتر «غلامحسین رحیمی» در افتتاحیه همایش مجازی «علوم انسانی - اسلامی، پژوهش و فناوری» که پنجشنبه ۲۰ آذر از سوی مجمع پژوهشگاه‌های علوم انسانی - اسلامی و با همکاری معاونت پژوهشی وزارت علوم و معاونت پژوهشی دفتر تبلیغات اسلامی برگزار شد، با بیان این که کار مجمع با توانمندی دکتر لک زایی به خوبی پیش می‌رود، اظهار داشت: انشاءالله این مجمع با قوت و قدرت ادامه پیدا کند تا یک مجموعه ساختار یافته و شناخته شده بوده و بتواند مؤثر باشد.

معاون پژوهش و فناوری وزارت علوم، تحقیقات و فناوری عنوان کرد: بنده چند سال است که روی طبیعیات دوره اسلامی به صورت مستمر کار می‌کنم چون خیلی هم حساس شده‌ام و از این بابت بود که می‌خواستیم بدانیم حکما و فلاسفه اسلامی ما اصولاً به طبیعیات چطور ورود می‌کردند؟ و به طبیعت چطور نگاه می‌کردند؟ چون فهم این مسأله می‌تواند برای ما الگوی خوب و تجربه مفیدی باشد.

وی اضافه کرد: من در ادامه متوجه شدم باید طبیعیات دوره اسلامی به دو بخش تقسیم شود، نخست طبیعیات به معنای اعم و دوم طبیعیات به معنای اخص و اگر بخواهیم در مورد ربط این طبیعیات با الهیات صحبت کنیم شامل هر دو بخش می‌شود یا فقط یک دسته؟ آن چیزی که حکمای ما نگاه کرده‌اند عمدتاً مشمول طبیعیات به معنای اعم می‌شود که سماغ طبیعی در همین راستا در کتاب شفا ابن سینا مطرح شده است. رحیمی افزود: حس کردم این بخش از طبیعیات است که حکمای الهی از یک منظر دیگری برخلاف حکمای طبیعی فعلی به اصول و قواعد طبیعت نگاه می‌کردند و از آنجا هنوز برای خودم سؤال است که از این طریق می‌توانیم بین طبیعیات و الهیات برقرار کنیم یا خیر؟ چرا که بنده همه کتاب‌هایی که نوشته شده را به تدریج مطالعه کردم ولی پاسخی نیافتیم.

وی در ادامه عنوان کرد: این روش در ابتدا الهام بخش است چون ما یک سری کمیت‌ها و مفاهیم و قواعدی داریم که اصل آن باید در دانش دیگری به تأیید برسد؛ نکته دیگر آن است که حوزه طبیعیات از آن خودش در آن دوران چقدر اعتبار داشته است؟ چون عمده

مباحثی نظیر هوش مصنوعی باید با پژوهش های علوم انسانی اسلامی مرتبط شود

رئیس مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی گفت: بحث هوش مصنوعی و ابر داده ها و مباحثی از این قبیل همه و همه ظرفیت هایی هستند که باید بتوانیم آنها را به پژوهش های علوم انسانی و اسلامی گره بزنیم و بتوانیم روند پژوهش ها را توسعه بدهیم و تسریع ببخشیم چون امروز در دنیا هم به این مفهوم به صورت جدی توجه می شود.

به گزارش روابط عمومی دفتر تبلیغات اسلامی، حجت الاسلام والمسلمین «محمدحسین بهرامی» در افتتاحیه همایش مجازی «علوم انسانی - اسلامی، پژوهش و فناوری» که پنجشنبه ۲۰ آذر از سوی مجمع پژوهشگاه های علوم انسانی - اسلامی و با همکاری معاونت پژوهشی وزارت علوم و معاونت پژوهشی دفتر تبلیغات اسلامی برگزار شد، اظهار داشت: در این نشست قصد داریم به ارتباط پژوهش و فناوری با علوم انسانی اسلامی بیشتر از زاویه فعالیت مجموعه خودمان در مرکز نور پردازیم و رابطه فناوری اطلاعات با پژوهش های علوم انسانی اسلامی را تبیین کنیم.

رئیس مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی (نور) اضافه کرد: عمده فعالیت های مرکز نور با این هدف است که بتوانیم از ابزار فناوری اطلاعات، رایانه و شبکه های مجازی برای توسعه و پیشرفت علوم اسلامی در گام اول و بعد هم علوم انسانی اسلامی استفاده کنیم و آن را بسط و گسترش بدهیم.

وی بیان داشت: مرکز تحقیقات کامپیوتری یک مرکز پژوهشی و تحقیقاتی است و شاید تصور اولیه این باشد اگر قرار باشد نرم افزارها و ابزارهایی برای کمک به پژوهش فراهم کنیم خودش یک کار پژوهشی نباشد در حالی که ما برای تولید این محصولات مجموعه ای از پژوهش ها شکل می دهیم تا در کاربست فناوری در علوم انسانی و اسلامی مطالعه کنند و با استفاده از شیوه ها و روش ها در سازگار کردن مباحث علمی با ظرفیت های فناوری تلاش کنند. حجت الاسلام والمسلمین بهرامی در بخش دیگری از سخنان خود تصریح کرد: امروز در مرکز نور واجد یک قشری از محققان میان رشته ای هستیم، یعنی محققان علوم انسانی که با زبان فناوری آشنا هستند و مهندسان و فناورانی که با منطق و ساختار علوم اسلامی و علوم انسانی و روابط بین اینها و پیچیدگی های آن آشنایی دارند و به کمک هم در حال تولید محصولاتی فاخر هستند.

وی با بیان این که این محصولات حاصل عملکرد این دو قشر است، ابراز داشت: اگر ما دانش میان رشته ای را نداشته باشیم و یا یک متخصص فناوری اطلاعات و یک فاضل علوم انسانی بدون داشتن دانش میان رشته ای داشته باشیم به محصول و نتیجه خوبی نمی رسیم؛ این دانش با رشد بسیار سریع دانش فناوری اطلاعات هر روز دامنه های جدید تر و ابعاد وسیع تری پیدا می کند و امروز بانک های اطلاعاتی برخط نقش ویژه ای در پژوهش های علوم انسانی اسلامی دارد.

رئیس مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی (نور) در ادامه سخنان خود خاطر نشان ساخت: پژوهشگری که نتواند از این بانک ها به خوبی بهره برد مقهور دیگران می شود و اگر ما نقش شبکه های

اجتماعی را تعریف نکنیم و آن را وارد فرایند پژوهش نکنیم حتما مجبور می شویم در زمین دیگران بازی کنیم.

وی یادآور شد: بحث هوش مصنوعی و ابر داده ها و مباحثی از این قبیل همه و همه ظرفیت هایی هستند که باید بتوانیم آنها را به پژوهش های علوم انسانی و اسلامی گره بزنیم و بتوانیم روند پژوهش ها را توسعه بدهیم و تسریع ببخشیم چون امروز در دنیا هم به این مفهوم به صورت جدی توجه می شود.

حجت الاسلام والمسلمین بهرامی با تأکید بر این که شاهد هستیم مفهومی با عنوان علوم انسانی دیجیتال مطرح شده است، گفت: این علوم جایگزین خیلی از مباحث پیشین شده است، همچنانکه امروز مجله ادبیات و زبان رایانشی در دانشگاه آکسفورد به عنوان مجله علوم انسانی دیجیتال تغییر عنوان داده است و شاهد هستیم در بسیاری از محافل علمی و نشست ها و تولید مقالات و کتاب ها برای تولید مفهوم علوم انسانی دیجیتال تلاش های زیادی صورت می گیرد.

حجت الاسلام والمسلمین بهرامی با تأکید بر این که ما هم باید به این سمت حرکت کنیم و مبانی و روش ها و ابعاد استفاده از فناوری اطلاعات و فناوری رایانشی را در علوم انسانی جدی تر مورد توجه قرار بدهیم، خاطر نشان کرد: ما باید خود اگاهانه تر سراغ بهره گیری از این ها برویم تا مجبور نباشیم مقهور دیگران شده و در زمین دیگران بازی کنیم.

وی در بخش دیگری از سخنان خود ابراز داشت: ما به سهم خودمان در مرکز فصل جدید فعالیت های خودمان بنا را بر این گذاشته ایم که دانش ضمنی تولید شده در مرکز را تبدیل به خروجی هایی کنیم که در محافل علمی مطرح شده و در قالب های علمی قابل ارائه باشد.

استاد حوزه و دانشگاه در پایان با اشاره به لزوم تولید محصولاتی جدیدتر با رویکرد علوم انسانی دیجیتال عنوان کرد: در مقابل دعوت می کنیم از مراکزی که با حوزه علوم انسانی اسلامی مرتبط هستند که بخشی از زمینه های فعالیت های خود را به این امر اختصاص بدهند تا هم در نقد و اصلاح و تکمیل فعالیت های مرکز و هم در گشودن افق های جدید در این حوزه کمک کنند تا بتوانیم مفهوم علوم انسانی اسلامی دیجیتال را به خوبی تبیین کنیم و بر اساس این رهیافت ها محصولات جدیدی را ارائه کنیم.

دانشگاه ها نیازمند اساتید حوزوی آشنا با علوم دانشگاهی و دارای زی طلبگی هستند

آورد. این عضو مجمع پژوهشگاه علوم انسانی در ادامه عنوان کرد: قطعا یک مسأله حساب شده استکباری بود تا ایران نوپای خیزش کرده نتواند تأثیر گذار در امت های مسلمان دیگر شود و نتواند اصول زیربنایی انقلاب خودش را دقیق بسازد و تحرک و پویایی که در مردم آن زمان بود و انرژی در آن مردم صرف انتقال به ملت های دیگر شود به همین جهت بسیاری از نیروهای ما را در جبهه های جنگ یا به وسیله ترور از میان بردند. این پژوهشگر فقه و حقوق با اشاره به این که کم بودن روحانیان تأثیرگذار و آماده برای پیشبرد انقلاب نیز آسیب دیگر در مسیر وحدت حوزه و دانشگاه به شمار می رفت، گفت: ما بدون تردید به صورت جدی کادر سازی نکرده بودیم چون انقلاب ما زودرس بود و تعداد اندکی از روحانیون با مبانی علوم دانشگاه آشنا بودند که همین افراد نیز یا در پست های انقلابی مشغول شدند یا مثل شهید مفتاح و بهشتی و مطهری ترور شدند. وی بیان داشت: مهمترین آسیب در راستای همکاری و تعامل حوزه و دانشگاه از دست رفتن مرجعیت حوزویان در نزد دانشگاهیان است یعنی این آسیب تا الان هم وجود دارد و هر روز که جلوتر آمدیم این مرجعیت بیشتر خدشه دار شده است و به نظر می رسد باید این مرجعیت را بازسازی کنیم. حجت الاسلام والمسلمین حکیمیان در بخش دیگری از سخنان خود تصریح کرد: پیش از انقلاب دانشگاهیان تشنه معارف اسلامی و خسته از اصطلاحات غربی مطرح در دانشگاه ها خودشان را به حوزویان روشن فکر آشنا با مبانی دانشگاهی می رساندند و این روحانیون نیز می توانستند آنها را قانع کنند که این افراد غالبا افرادی ساده زیست و دارای زی طلبگی بودند. وی با بیان این که پس از انقلاب این مرجعیت روحانیت نزد دانشگاهیان کم کم از بین رفت، یادآور شد: چون همین حوزویان در پست های مختلف از خانه های محقر بیرون آمدند و بسیاری با وجود این که دانش کافی نداشتند در پست های مختلف تدریس معارف یا نهاد نمایندگی ولی فقیه قرار گرفتند و دانشگاهی هایی که زمینه ذهنی از مرجعیت پیش از انقلاب داشتند دیدند که این پیشینه از دست رفته است و و دیدند حوزویانی که زی طلبگی آنها را می ستودند مثل خودشان شده اند و این باعث شد که یک مقدار مرجعیت حوزویان در نزد دانشگاهیان از بین برود. رئیس پژوهشگاه حوزه و دانشگاه در ادامه سخنان خود خاطر نشان ساخت: موضوع دیگری که باعث شد مرجعیت روحانیت ضعیف شود امکانات بیش از حد فضای مجازی و تکنولوژی و سیلی از شبهاتی است که بر دانشجویان وارد شده و اساتید حوزوی دانشگاه دارای آن دانش لازم که بتوانند همه این شبهات را پاسخ بدهند، نبودند در حالی که دانشگاهیان توقع مرجعیت و پاسخگو بودن روحانیت را علاوه بر رفتارهای توأم با زی طلبگی و ساده زیستی داشتند. وی یادآور شد: همه این ها دست به دست هم دادند تا امروز آن مرجعیت که حوزه باید در دانشگاه داشته باشد، شاهد نیستیم و دانشگاه معارف و نهاد نمایندگی ولی فقیه و کسانی که کادر دانشگاهی ما را در حوزه تأمین می کنند باید نگاه دقیق تری نسبت به این مسائل داشته باشند. حجت الاسلام والمسلمین حکیمیان با تأکید بر این که حوزه امروز بیش از ۱۰ هزار نفر را در دل خود جای داده که تحصیلات دانشگاهی دارند، گفت: باید گزینش دقیقی بین این افراد صورت بگیرد تا مرجعیت را برای تعامل و همکاری بین حوزه و دانشگاه برگردانند هر چند کارهای خوبی انجام شده ولی به هیچ وجه نظرات حضرت امام (ره) هنوز محقق نشده است.

حجت الاسلام والمسلمین حکیمیان با اشاره به خدشه دار شدن مرجعیت روحانیت نزد دانشگاهیان پس از انقلاب تأکید کرد که امروز برای برگرداندن آن مرجعیت دانشگاه ها نیازمند اساتید حوزوی آشنا با علوم دانشگاهی و دارای زی طلبگی هستند.

به گزارش روابط عمومی دفتر تبلیغات اسلامی، حجت الاسلام والمسلمین «علی محمد حکیمیان» در افتتاحیه همایش مجازی «علوم انسانی - اسلامی، پژوهش و فناوری» که پنجشنبه ۲۰ آذر از سوی مجمع پژوهشگاه های علوم انسانی - اسلامی و با همکاری معاونت پژوهشی وزارت علوم و معاونت پژوهشی دفتر تبلیغات اسلامی برگزار شد، ضمن طلب غفران الهی برای مرحوم آیت الله یزدی اظهار داشت: بنده امروز می خواهم در این جلسه نورانی به آسیب شناسی همکاری حوزه و دانشگاه بپردازم. رئیس پژوهشگاه حوزه و دانشگاه عنوان کرد: امام راحل بر این عقیده بودند که در سازندگی یا انحراف یک کشور بین حوزه علمیه و دانشگاه تفاوتی نیست، یعنی هر دو ممکن است سازنده کشور یا انحراف آور باشند و در فراز دیگری می فرمایند: باید دانشگاه ها را رو به خدا و معنویت ببرید که اگر این کار انجام شد در کارتان موفق خواهید هر چند به مقصدتان نرسید ولی چیزی که برای ما اهمیت دارد این است که بخواهیم همین اسلامی بودن را الهی کنیم، اسلام با هیچ علم و رشته ای (مگر در موارد بسیار اندکی) مشکلی ندارد. وی با بیان این که باید مقصود نظر امام راحل را به صورت دقیق بررسی کنیم، گفت: بنده فکر می کنم دقیقا موضوع و مسأله را تشخیص نداده ایم و به این مسأله توجه نکرده ایم که باید نهاد علم را حوزه و دانشگاه الهی کنیم تا کشور الهی شود چون حوزه و دانشگاه هستند که جنبه هدایت گرانه یک کشور را به عهده دارند و مدیران و متخصصان و خدمات دهندگان آینده از این دو مرکز خارج می شوند. حجت الاسلام والمسلمین حکیمیان افزود: اولین آسیب در این مسیر همین است که مسأله را درست نشناخته ایم، همچنانکه در ارتباط سخن امام از وحدت حوزه و دانشگاه صرفا به مسائل حاشیه ای پرداخته ایم در حالی که امام وظیفه دو مجموعه را این می دانند که هر دو الهی شوند. وی اضافه کرد: ما آسیب دیگری که در این مسیر پیدا کرده ایم این است که حضرت امام (ره) که خودشان معمار این راه بود، یا افراد دیگری که متفکران انقلاب اسلامی بودند توسط استکبار مشغولیت پیدا کردند، همچنانکه آسیب زیادی از جنگ تحمیلی به وجود آمد و بسیاری از فرصت های ما را در سازندگی حوزه و دانشگاه گرفت و ترورهایی که توسط منافقین صورت گرفت نیز مشکلات زیادی را در این عرصه به وجود

رئیس پژوهشگاه فرهنگ و معارف اسلامی:

تحول در علوم انسانی نیازمند تحول در ژنوم فرهنگی آن است

وی بیان داشت: در واقع اگر نتوانیم تغییری ایجاد کنیم نمی‌توانیم در حوزه علوم انسانی تحول ایجاد کنیم و با ایجاد یک ژن تحولی که جسارت نظریه پردازی ایجاد کند می‌توانیم به توفیق برسیم. هراتی در ادامه عنوان کرد: تأکید مقام معظم رهبری در کرسی‌های نظریه پردازی همین مسأله است چراکه ایشان اعتقاد دارند باید این نگرش معمول به علوم انسانی عوض شود. وی گفت: همه باید جرأت ارائه دیدگاه داشته باشیم و این تصور را نداشته باشیم که این نظر غلط هست پس ارائه ندهیم در حالی که خود غربی‌ها خیلی از اوقات نظریات نادرستی را ارائه می‌دهند. رئیس پژوهشگاه فرهنگ و معارف اسلامی گفت: اگر بخواهیم در حوزه علوم انسانی تحول کنیم و این علوم انسانی برای جامعه پیشرفت ایجاد کند، باید نگرش و باورها و اعتقادات علوم انسانی عوض شده و این علم را از جایگاه فعلی به جایگاه واقعی خودش برسانیم.

رئیس پژوهشگاه فرهنگ و معارف اسلامی با بیان این که تحول در علوم انسانی نیازمند تحول در ژنوم فرهنگی آن است، گفت: ما با ایجاد یک ژن تحولی که جسارت نظریه پردازی ایجاد کند و افکار معمول گذشته را کنار بزند، می‌توانیم به توفیق برسیم. به گزارش روابط عمومی دفتر تبلیغات اسلامی، دکتر «محمدجواد هراتی» در افتتاحیه همایش مجازی «علوم انسانی - اسلامی، پژوهش و فناوری» که پنجشنبه ۲۰ آذر از سوی مجمع پژوهشگاه های علوم انسانی - اسلامی و با همکاری معاونت پژوهشی وزارت علوم و معاونت پژوهشی دفتر تبلیغات اسلامی برگزار شد، با اشاره به راهکارهای تحول در علوم انسانی اسلامی گفت: یکی از اساتید بوعلی سینا ایده ای به نام ژنوم فرهنگی را مطرح کردند که در حوزه های مختلف قابل بحث است.

رئیس پژوهشگاه فرهنگ و معارف اسلامی با بیان این که این ایده را می‌توان در حوزه علوم انسانی نیز مطرح کرد، عنوان داشت: اگر فرهنگ را بستر ساز جوامع مختلف بدانیم و این طور تصور کنیم که این فرهنگ را مجموعه ای از باورها بدانیم باید برای تحول در هر عرصه ای از تحول در فرهنگ شروع کنیم.

وی در تبیین نظریه یاد شده اضافه کرد: نقشه مهندسی فرهنگی یک جامعه را می‌توان شبیه یک پازل تصور نمود که هر رفتار و کنش اجتماعی قطعه ای از آن است.

این استاد دانشگاه اضافه کرد: در نگاه میکروسکوپی، فرهنگ هر جامعه دارای یک نقشه ژنتیکی (ژنوم) می‌باشد و هر رفتار و کنش اجتماعی برگرفته از یک ژن فرهنگی است.

وی با تأکید بر این که ژن فرهنگی وظیفه انتقال یک ارزش، خلق و خو، رسم یا عرف را از نسلی به نسل دیگر بر عهده دارد، گفت: برای ایجاد یک رفتار و کنش اجتماعی جدید و یا حذف یک رفتار و کنش اجتماعی قدیمی باید ژن فرهنگی لازم را ایجاد و یا حذف نمود، در غیر این صورت اصلاحات فرهنگی جامعه به نتیجه مطلوبی نخواهد رسید.

هراتی بیان داشت: ژن فرهنگی می‌تواند برگرفته از کنش‌هایی هم‌راستا با فطرت انسانی، غریزی، وحیانی و یا شیطانی باشد. اگر یک کنش رفتاری در راستای انگیزه فطری و وحیانی باشد، همچون فرشته‌ای است که موجب نجات و خودسازی فرد و در نتیجه جامعه می‌گردد.

وی در بیان ربط نظریه ژنوم فرهنگی با موضوع تحول در علوم انسانی اسلامی گفت: به عنوان مثال در زمان گذشته می‌گفتند اگر فردی حفظیات خوبی دارد یا اگر استعداد کمتری در علوم تجربی و ریاضی دارد وارد عرصه علوم انسانی شود و اساساً نگاه معمول همین بوده است و در واقع به این نقطه می‌رسیم که ژن این موضوع از نسل‌های گذشته به ما رسیده و نتوانسته ایم آن را تغییر بدهیم. این استاد دانشگاه افزود: ما برای تحول در علوم انسانی باید ژنوم فرهنگی در حوزه علوم انسانی را تغییر بدهیم در غیر این صورت مسیر را تغییر نخواهیم داد.

کارکردهای علوم انسانی در صنعت و فناوری و بالعکس بررسی شود/

تشریح برنامه های هفته پژوهش وزارت عتف

شما پژوهشگران ایجاد کنند و در جلسه ای که در قم داشتیم دغدغه اصلی ایشان بود که مجمعی برای هم افزایی مراکز پژوهشی علوم انسانی اسلامی شکل بگیرد.

وی بیان داشت: سه برنامه برای ما در زمینه علوم انسانی اسلامی تعریف شده است که یک برنامه همین برنامه است که شما زحمت آن را کشیده اید، دومین مسأله ای که ایشان مطرح کردند جایگاه پژوهش و فناوری در علوم انسانی و اسلامی و سوم نقش علوم انسانی در پژوهش و فناوری بود که مورد سوم به دانشگاه علامه طباطبایی (ره) واگذار شده است.

دبیر ستاد ملی هفته پژوهش و فناوری در بخش دیگری از سخنان خود تصریح کرد: برخی اوقات یک سری محدودیت ها فرصت هایی برای ما ایجاد می کند که از جمله آنها بحث کرونا است؛ در بحث بیماری کرونا فرصت هایی ایجاد شد که همین ارتباط مجازی از جمله آن است ولی یک برنامه مهمی داریم در هفته پژوهش و آن هم برنامه نمایشگاه های فناوری است که شما می توانید با حضور مجازی در این نمایشگاه ها متوجه شوید که نقش شما در آن فناوری چیست و چه قدر از شما به عنوان محقق علوم انسانی اسلامی استفاده کرده اند و در چه عرصه ای می توانید ورود داشته باشید.

نیسی در ادامه سخنان خود خاطرنشان ساخت: این نمایشگاه تفاوتش با جاهای دیگر این است که زیرساخت و نرم افزارهای آن را جوانان خودمان در پارک علم و فناوری به وجود آورده اند که هرچه قدر ایراد و مشکل هم داشته باشد ولی افتخار می کنیم که این برنامه اجرا شده است.

وی یادآور شد: در مورد مجمع در وزارت علوم به نوبه خودم از طرف وزارت علوم به شما می گویم که از این مجمع حمایت می کنیم لذا می شود آن را به عنوان یک اتاق فکر مهم در زمینه علوم انسانی اسلامی وزارت علوم ببینیم و در این جا توصیه من این است که کارگروه هایی در این زمینه تشکیل شود که بتوانند به دانشگاه های دیگر کمک کنند. دبیر ستاد ملی هفته پژوهش و فناوری با اشاره به لزوم توجه به نقش علوم انسانی اسلامی در علوم دیگر و نقش فناوری ها در علوم انسانی یادآور شد: شما می توانید افرادی که با شما تناقض فکری دارند و یک جور دیگر به مسائل نگاه می کنند کنار هم بگذارید و یک فضای خوب برای گفتمان های مبتنی بر پژوهش ها و مطالعات علمی شکل بدهید، یعنی فناوری و صنعت با علوم انسانی در ارتباط باشند و به مسائل روز جامعه بپردازند.

عضو هیأت علمی دانشگاه علامه طباطبایی (ره) در بخش دیگری از سخنان خود ابراز داشت: در کشور ما مسائل زیادی وجود دارد که مرتبط با علوم انسانی اسلامی است و متأسفانه وقتی یک مسأله ای مطرح می شود همه اظهار نظر می کنند که خیلی از اوقات دقیق نیست ولی مجمع می تواند به صورت کارشناسی شده و دقیق مسائل را مطرح کرده و از محققان بخواهد در مورد این مسأله صحبت کنند و در نهایت اگر مجمع یک بیانیه یا یادداشت بدهد دیگران می فهمند کار این مجمع متفاوت با دیگران است.

دبیر ستاد ملی هفته پژوهش و فناوری با تأکید بر این که باید کارکردهای علوم انسانی در صنعت و فناوری و بالعکس بررسی شود، گفت: محققان علوم انسانی اسلامی با حضور مجازی در نمایشگاه های فناوری می توانند در این حوزه به نظرات نو و جدیدی برسند.

به گزارش روابط عمومی دفتر تبلیغات اسلامی، دکتر «عبدالساده نیسی» در افتتاحیه همایش مجازی «علوم انسانی - اسلامی، پژوهش و فناوری» که پنجشنبه ۲۰ آذر از سوی مجمع پژوهشگاه های علوم انسانی - اسلامی و با همکاری معاونت پژوهشی وزارت علوم و معاونت پژوهشی دفتر تبلیغات اسلامی برگزار شد، با عرض تسلیت به مناسبت رحلت آیت الله یزدی و گرامیداشت هفته پژوهش خاطرنشان کرد: جا دارد از حجت الاسلام والمسلمین لک زایی به طور ویژه تشکر داریم، چراکه ایشان همیشه با وزارت علوم همراه بوده اند و در کارهایی که مرتبط با علوم انسانی بوده کمک کرده و نظرات مهم و ارزشمندی به ما داده اند.

مدیر کل دفتر حمایت و پشتیبانی امور پژوهشی و فناوری وزارت عتف با اشاره به برنامه های این وزارت خانه برای هفته پژوهش افزود: نخستین برنامه ما استانی است که از شنبه همین هفته شروع شده و با توافق نامه ای که با وزارت کشور امضا کردیم قرار شد در هر استان، استانداری با دانشگاه مادر برنامه هفته پژوهش را اجرا کنند که از جمله در زمینه علوم انسانی کارهای گسترده ای در این هفته انجام شده که برای ما جای امیدواری زیادی دارد.

وی در ادامه عنوان کرد: بخش دوم هفته پژوهش از هفته آینده است که با زنگ پژوهش شروع می شود و انشاء الله به جهت رعایت پروتکل های بهداشتی بر خلاف سال های قبل در مدارس حاضر نمی شویم بلکه وزرای آموزش و پژوهش و علوم در وزارت علوم به صورت نمادین با چند دانش آموز زنگ هفته ملی پژوهش را به صدا در خواهند آورد. دکتر نیسی با اشاره به برنامه های هفته آینده گفت: یک شنبه و دوشنبه دستگاه های اجرایی مرتبط با پژوهش معرفی می شوند، سه شنبه تجلیل از پژوهشگران و فناوران و دانشمندان را خواهیم داشت و روزهای چهارشنبه و پنجشنبه مرتبط با علوم انسانی اسلامی است که دکتر رحیمی چند ابتکار در این زمینه انجام دادند، چراکه ایشان از روز اولی که آمدند حامی هفته پژوهش بودند و دوست داشتند ارتباطی بین

آسیب شناسی کاربردی سازی علوم انسانی اسلامی در ایران

کرد: فقر تاریخی و عدم توجه گذشتگان ما به علوم انسانی نیز تبدیل به یک بینش شده و ادامه دارد؛ ما از تاریخ خوب عبرت نگرفته ایم و آن را جبران نکرده ایم و این مسأله تا ظهور چهره درخشان علامه طباطبایی (ره) و نوشتن کتاب اصول فلسفه و روش رئالیسم ادامه دارد که تازه بعد از آن کمر بنیادین مارکسیسم در ایران شکسته می شود و نشان می دهد علوم انسانی می تواند مسأله مند حرکت کند.

قبادی در ادامه سخنان خود خاطر نشان ساخت: بحث چهارم نداشتن تضمین در حوزه تقنین و سیاست گذاری است که تا علوم انسانی مطرح می شود نظام های تقنینی حمایت کننده نداریم. خیلی از ایده ها شکل می گیرد ولی روی زمین می ماند و پژوهش های خوبی در حوزه علوم انسانی شروع شده و روی زمین مانده است.

وی یادآور شد: پنجم ضعف فهم معرفتی نسبت به کارکردهای غیر صریح و ضمنی علوم انسانی در کشور است؛ امروز در دنیا اینطور است که علوم انسانی دو لایه کارکرد دارد یک لایه مربوط به تأثیرات صریح آن می شود مثلاً روانشناسی یا جامعه شناسی تأثیراتی در کاهش آسیب های اجتماعی دارد، اما بخش اعظم کارکرد علوم انسانی پنهان و ضمنی و غیر صریح است.

استاد دانشگاه ادامه داد: مثلاً در حوزه تاب آوری تجربه ای از جریان کرونا پیدا کردیم، همچنانکه ما خیلی زود به این نتیجه رسیدیم که نیازمند به یک امیدآفرینی اجتماعی داریم چون هرچه قدر سخت افزار داشته باشیم ولی روحیه مردم خراب باشد در مواجهات جهانی نمی توانیم موفق باشیم یا اعتماد عمومی، سرمایه اجتماعی، اتصال به تمدن و مسائلی از این دست همگی از جمله لایه های غیر صریح علوم انسانی هستند. این پژوهشگر و منتقد ادبی با تأکید بر این که بحث ششم در ارتباط معتر پنداری و معتر انگاری است، ابراز داشت: فکر می کنم که بخش هایی در علوم انسانی توان دفاع از خود را نداریم و این که بگویند هرکس بی سواد است سمت علوم انسانی می رود خیلی بی انصافی است، بنابراین ما قدرت دفاع را نداریم که همین مسأله به کارایی علوم انسانی لطمه می زند.

وی در بخش دیگری از سخنان خود ابراز داشت: هفتم حوزه ضعف فرایندها و مدیریت حوزه پژوهش علوم انسانی است که باید بازتعریف شود.

قبادی در تبیین آسیب شناسی کاربردی سازی علوم انسانی اسلامی در ایران گفت: در این حوزه هشت آسیب جدی وجود دارد که از جمله آنها فقر تاریخی گری، ضعف تقنینی و سیاست گذاری و ضعف فهم معرفتی نسبت به کارکردهای غیر صریح و ضمنی علوم انسانی در کشور است.

به گزارش روابط عمومی دفتر تبلیغات اسلامی، دکتر «حسینعلی قبادی» در افتتاحیه همایش مجازی «علوم انسانی- اسلامی، پژوهش و فناوری» که پنجشنبه ۲۰ آذر از سوی مجمع پژوهشگاه های علوم انسانی- اسلامی و با همکاری معاونت پژوهشی وزارت علوم و معاونت پژوهشی دفتر تبلیغات اسلامی برگزار شد، ضمن عرض تسلیت به مناسبت شهادت دکتر فخری زاده و رحلت آیت الله یزدی اظهار داشت: با همت معاونت پژوهشی و ستاد هفته پژوهش و با اتصال خوبی که با شبکه نخبگانی داریم امروز شاهد حضور چند صد استاد و ارائه بحث های دقیق در پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی هستیم.

رئیس پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی در تبیین آسیب شناسی کاربردی سازی علوم انسانی در ایران خاطر نشان ساخت: بنده به نحوی زیست ۴۱ ساله خود را در عرصه پژوهش های علوم انسانی بیان می کنم تا مورد نقد و ارزیابی قرار بگیرد و بتواند بحث قابل استفاده ای برای آینده باشد، از این رو در هشت قسمت مطالب خود را بیان خواهیم کرد.

وی در ادامه عنوان کرد: این هشت بخش شامل حوزه نظری، ساختار، فقر تاریخی گری، ضعف تقنینی و سیاست گذاری، ضعف فهم معرفتی نسبت به کارکردهای غیر صریح و ضمنی علوم انسانی در کشور، معتر پنگاری و توانمند نبودن و توانمند نمودن، فرایندها و ضعف مدیریت در پژوهش های علوم انسانی و در نهایت نداشتن شاخص و شاخص مند نبودن برخی فعالیت های پژوهشی علوم انسانی در حوزه کاربرد می شود.

قبادی با اشاره به این که در حوزه نظر با سه عنصر و پدیده رو به رو هستیم که علوم انسانی را می رنجاند، گفت: این سه پدیده نخست کم باوری صاحب نظران علوم تجربی در ایران نسبت به کم اثری و سودبخشی علوم انسانی و هژمونی مهندسی زدگی و تجربی زدگی در ایران است که مانع مهمی در تعیین کارآمدی علوم انسانی در حوزه کاربرد محسوب می شود؛ دوم ضعف تبیین کارآمدی علوم انسانی به وسیله اصحاب خود علوم انسانی و کم کوشی ما است و سوم تشکیک مغالطه ای نسبت به اصل ضرورت و ماهیت و کارآمدی علوم انسانی و بعضاً زیان مند دانستن علوم انسانی در کشور است. وی بیان داشت: بحث دوم در حوزه ساختار است که البته معلول چالش های نظری یاد شده است که موجب شده در ساختار نهادی و تقنینی و سیاست گذاری رسماً هیچ ساختاری مدافع علوم انسانی نباشد و به رغم تصریحات رهبر معظم انقلاب مبنی بر تعیین مسیرها به وسیله علوم انسانی در عمل هیچ نهاد و ساختار نظام مندانه مدافع علوم انسانی نیست و حامی برای علوم انسانی وجود ندارد. استاد دانشگاه تربیت مدرس در بخش دیگری از سخنان خود تصریح

عضو هیئت علمی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی:

ارتباط حکمت و سلامت به خوبی در جامعه علمی جا نیفتاده است

ذیل محور دوم یعنی ارتباط علوم انسانی اسلامی با رشته های دیگر علوم تجربی است.

اسفندیار در ادامه در تبیین موضوع نشست حکمت سلامت عنوان کرد: موضوع بدن و حواس انسان و قوای جسمانی از جمله مباحث مهمی است که در حوزه های حکمی و فلسفی نیز دیده شده است و سهرودی از فیلسوفان نامدار نیز به این موضوع اشاره کرده است.

وی اضافه کرد: سهرودی در حکمت الاشراف با ذکر حواس پنجگانه ظاهری تأکید می کند که حواس باطنی منحصر به این پنج مورد نیست و بحث مفصلی دارد و تأکید دارد که برای هر یک از صفات نفس نظیری در بدن وجود دارد و به مباحث جسمی و روحی مربوط می شود.

رئیس مرکز همکاری های علمی و بین المللی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی با اشاره به این که موضوع حکمت و سلامت و ربط بین این دو هنوز در جامعه علمی به خوبی جا افتاده نشده و نیازمند بحث مبسوط در این عرصه است، گفت: در همین راستا در این نشست در خدمت دکتر علیرضا صدرا از اساتید برجسته دانشگاه تهران و از پژوهشگران حوزه فلسفه و علوم سیاسی هستیم تا در ادامه به تنقیح این بحث بپردازند.

عضو هیأت علمی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی گفت: موضوع حکمت و سلامت و ربط بین این دو هنوز در جامعه علمی به خوبی جا افتاده نشده و نیازمند بحث مبسوط در این عرصه است.

به گزارش روابط عمومی دفتر تبلیغات اسلامی، دکتر «رجبعلی اسفندیار» در نشست علمی مجازی «حکمت سلامت» از سلسله نشست های همایش مجازی «علوم انسانی- اسلامی، پژوهش و فناوری» که شنبه ۲۲ آذر از سوی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی برگزار شد، اظهار داشت: همانطور که می دانید این نشست اولین نشست از سلسله نشست های همایش مجازی «علوم انسانی- اسلامی، پژوهش و فناوری» است.

عضو هیأت علمی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی افزود: محورهای اصلی این همایش سه مورد است که نخست جایگاه پژوهش و فناوری در علوم انسانی، دوم نقش علوم انسانی در پژوهش و فناوری مرتبط با رشته های علوم تجربی و طبیعی و سوم نقش وحدت حوزه و دانشگاه در کارآمدسازی علوم انسانی اسلامی است.

وی بیان داشت: این نشست ها از طرف مجمع پژوهشگاه های علوم انسانی اسلامی با همکاری وزارت علوم و معاونت پژوهشی دفتر تبلیغات حوزه در طول هفته برگزار خواهد شد و انشاءالله حدود ۳۰ نشست را خواهیم داشت و نشست امروز با محور حکمت سلامت

حکمت متعالی سلامت نجات بخش جهان از فروپاشی سلامت است / تحقق سلامت نیازمند نگاه تجربی، حکمی و علمی به طب است

حیوان نگاه نمی کند ولی نگاه واحد این است که به انسان، انسانی نگاه کنید چون انسان هرچند جسم حیوانی دارد ولی از نظر روحش انسان است و ویژگی های خاص انسانی دارد.

وی در ادامه عنوان کرد: انسان غیر از غریزه و نفس و جسم حیوانی، ویژگی هایی دارد که نمی توان آنها را نادیده گرفت برای همین است که متخصصان ما برای کشف یک واکسن یا دارو ابتدا روی خرگوش یا موش استفاده می کنند ولی این را هم باید در نظر داشت که بدن انسان ویژگی های دارد که حیوان ندارد به همین دلیل باید نگاه انسانی داشته باشیم و با بینش انسانی به پزشکی نگاه کنیم.

پژوهشگر فلسفه و علوم سیاسی با تأکید بر این که آخرین حکمت و جدیدترین مکتب، حکمت متعالی است، گفت: این مکتب در حقیقت از سویی جامع مشارب و مسالک فلسفی است و از سوی دیگر معطوف به مدنیت و پیشرفت مدنی است.

صدرا با اشاره به این که حکمت متعالی مکاتب دیگر را تجمیع و تکمیل و معماری کرده است، گفت: ما بر این عقیده ایم که حکمت متعالی در حوزه سلامت می تواند دستاوردهای پزشکی بشر در تمام نقاط دنیا را تجمیع و تکمیل کند و این نگاه می تواند حلال مشکلات پزشکی باشد، البته همانطور که گفتیم معطوف به مدنیت است و امنیت، افزایش امید به زندگی شامل طول عمر، بهداشت و درمان و آسایش و آرامش باطنی از اهم شاخصه های پیشرفت مدنی است.

دانشیار علوم سیاسی دانشگاه تهران با تأکید بر این که سلامت و طب نیازمند نگاه حکمی متعالی است، گفت: ما در علم طب اگر نگاه توحیدی داشته باشیم، همه جوانب را ببینیم به توفیقات زیادی خواهیم رسید.

به گزارش روابط عمومی دفتر تبلیغات اسلامی، دکتر «علیرضا صدرا» در نشست علمی مجازی «حکمت سلامت» از سلسله نشست های همایش مجازی «علوم انسانی - اسلامی، پژوهش و فناوری» که شنبه ۲۲ آذر از سوی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی برگزار شد، به تبیین بحث خود پرداخت و اظهار داشت: بدون تردید هر دانشی به بینش نیاز دارد و هر دیدگاهی به نگاه و منظر دید نیاز دارد، به عبارت دیگر حرفه ای همچون پزشکی دانش و اطلاعات را می دهد ولی بینش پزشکی به ما بینایی و دانایی سلامت را ارزانی می دارد و این دو باید در کنار هم دیده شود چرا که دانش صحیح محصول بینش صحیح است.

دانشیار دانشگاه تهران افزود: ما در حوزه سلامت با انسان سر و کار داریم و انسان حتماً چون متفکر است زاویه دید و دیدگاه دارد و چون نظریه دارد منظر دارد؛ ما در حوزه حکمت سلامت سه رهیافت و سه نظر داریم، رهیافت نخست مکانیکی است که می گوید: انسان مثل ماشین هست و پیچ و مهره دارد و سلامت هم در حقیقت درست کردن و سرویس کردن او است، رهیافت دوم آرمانیستی است که انسان را یک جان دار می داند و به او فراتراز

فروپاشی سلامت حفظ کند، بنابراین باید نگاه عوض شود و در حوزه طب و سلامت از جالینوسی فراتر برویم و طب و سلامت ما تجربی، حکمی و علمی باشد.

وی با بیان این که بیماری نمی‌تواند ذاتی انسان باشد، یادآور شد: نیستی هیچگاه ذاتی هستی نیست و هستی ارزش و اصالت دارد؛ چیزی که می‌خواهیم امروز به آن اشاره کنیم همین مسأله است که دانش طب جدید بیشتر دنبال عوامل مؤثره هستند ولی در حکمت باید دنبال علل موجهه و مجریه باشیم چون هیچ بیماری ذاتی نیست بلکه بیرونی است.

عضو هیأت علمی دانشگاه تهران با تأکید بر این که سلامت تجربی محصول افکار بقراط، سنت حکمی محصول افلاطون و ارسطو، سنت طب میان دانشی نتیجه تلاش های جالینوس است، گفت: ده ها اثر طبی از جالینوس ترجمه شده است چراکه ایشان خودش را فیلسوف می دانسته ولی دانشمند میدانی بوده و در جهان اسلام طب به ایشان شناخته می‌شود.

وی اضافه کرد: سلامت تجربی یعنی این که بشر به تجربه پیدا می‌کرد که فلان درد با فلان گیاه درمان می‌شود و بعدها افرادی اینها را در کتابی تحت عنوان قانون جمع می کردند که گزیده یافته ها و آزموده ها بوده است ولی سنت حکمی بیشتر دنبال علت می‌گشتند یعنی چرا این درد به وجود آمده است و بعد آن را تحلیل می کردند و بعد از فهم نوع بیماری و ریشه یابی یعنی علت درمانی می کردند، اما مورد سوم جمع بین این دو بوده است.

صدرا در بخش دیگری از سخنان خود ابراز داشت: مؤسسين علم جدید نظیر فارابی و ابن سینا هستند که هر دو اول حکیم بودند و با نگاه حکمی وارد شدند.

وی اضافه کرد: مثلاً ابن سینا که به پزشکی و طب شناخته می‌شود، حکمت را وارد طب کرد، یعنی همانطور که فارابی علل چهارگانه را وارد سیاست کرد، ابن سینا وارد طب کرد و می‌شود گفت دانش تجربی و پایه حکمی طب را تأسیس کرد که تأثیر زیادی در علم پزشکی جدید گذاشته است که هم مبانی اسلامی دارد و هم ایرانی است.

صدرا عنوان کرد: این مکتب ضد مکتب طب جدید نیست یعنی مکاتب دیگر را معماری و تجمیع می‌کند، همچنانکه نگاه جندی شاپور تجمیعی و تکمیلی است و ضد و توقف و تخطئه مکاتب دیگر نیست و ذره ای ضد طب جدید نیست و از طب جدید جالیونسی مسائل حسی، تجربی و روانشناسی خارج می‌شود که ابن سینا پایه گذار آن است.

وی در پایان با بیان این که علم طب باید با نگاه انسانی دیده شود، گفت: ما در علم طب اگر نگاه توحیدی داشته باشیم، همه جوانب را ببینیم به توفیقات زیادی خواهیم رسید چراکه نگاه باطنی و ظاهری می‌تواند این بشر و جامعه جهانی حتی آمریکا و اروپا را از

حجت الاسلام والمسلمین لک زایی تشریح کرد:

راهکارهای توفیق در مسأله محوری در پژوهش های علوم انسانی اسلامی / مسأله محوری رویکرد ویژه دفتر تبلیغات اسلامی در پژوهش هاست

به نگرش، بی حجابی خوب است و حجاب را معضل می دانند. وی بیان داشت: مسأله دوم که در ساحت علوم انسانی با رویکرد مسأله محور کار ما را مشکل می کند، این است که ما در علوم انسانی اسلامی با انسان مواجهیم برخلاف علوم طبیعی که با طبیعت مواجهیم چون در علوم طبیعی به راحتی می توانیم از رابطه میان علل و معلول صحبت کنیم و کاری به سطح آگاهی و اراده ما ندارد که این مسأله حتی در علوم طبیعی مرتبط با جسم انسان نظیر پزشکی هم وجود دارد. حجت الاسلام والمسلمین لک زایی در بیان مثالی برای روشن تر شدن بحث خاطر نشان کرد: مثلاً می گوئیم آب در صد درجه به جوش می آید یا نقطه انجماد آن را تعیین کنیم ولی در علوم انسانی چنین امری میسر نیست مثلاً نمی توانیم بگوئیم اگر انسانی فقیر شد، حتماً دست به سرقت می زند، چون در این جا روابط علی و معلولی نیست بلکه ما با یک جعبه سیاهی به نام اراده مواجهیم که اگر انسان فقیر شد ممکن است دست به سرقت بزند یا نزند چون اراده دارد و در اینجا مجبوریم سراغ احتمالات و دلایل برویم. استاد حوزه و دانشگاه در بخش دیگری از سخنان خود تصریح کرد: ما در علوم انسانی با ساختن انسان ها سرو کار داریم و یک پیروسه ای است که فرد در آن ساخته می شود و کار بزرگ انبیاء الهی همین بوده که مبعوث شدند تا انسان ساخته شود، بنابراین وقتی از رویکرد مسأله محوری صحبت می کنیم و مباحثی که گفتیم را در نظر می گیریم، بسته پیچیده ای را جلوی پژوهشگر می گذارد که بداند چه مقدار بحث او ریشه در مباحث معرفتی، چه مقدار در مباحث انگیزشی و چه مقدار در مباحث نظری دارد. وی با بیان این که دو سنخ از شیوه پژوهش وجود دارد، گفت: یک سنخ پژوهش های قیاسی است که در آن می توانیم با تکیه بر آموزه های وحیانی از جمله قرآن و سیره معصومین در باب وضع مطلوب سخن بگوئیم و یک سنخ تحقیقات استقرائی است که برخلاف سنخ اول، کل گرایانه نیست؛ مثلاً اگر رسیدیم به این جا که طبق قرآن و عترت اجرای عدالت لازم است بعد نظریه عدالت را ارائه کردیم و مؤلفه های آن را کشف کردیم و خواستیم آن را اجرا کنیم نیازمند تحقیقات استقرائی هستیم که ببینیم این عدالت آرمانی را چگونه می توانیم اجرا کنیم و از آن طرف وقتی می خواهیم در مورد فاصله بین وضع موجود با وضع مطلوب مقدور صحبت کنیم باز هم به تحقیقات استقرائی نیاز داریم و تمام این ها باید متناسب با هر جامعه و مکان و زمانی باشد. حجت الاسلام والمسلمین لک زایی در ادامه سخنان خود خاطر نشان ساخت: عالم علوم انسانی حکم پزشکی دارد که می خواهد نسخه بنویسد که در آن صرف دانش طب کافی نیست حتی دانش به علاوه مهارت و مشاهده مریض هم کافی نیست، بلکه باید به شیوه استقرائی و مشهود به نوع بیماری مریض هم دست پیدا کند تا بتواند داروی متناسب را تجویز کند. وی با بیان این که ما تحقیقات مسأله محور راهبردی و غیر راهبردی داریم، یادآور شد: راهبردی یعنی بحث اولویت بندی در آنها و تأثیر و تأثرات لحاظ شود و در نهایت مشکل رئیسی و اصلی را شناسایی کنیم و با حل آن مشکل بتوانیم مشکلات فرعی را حل کرده باشیم و فرق بین اشکالات با مشکلات را در نظر بگیریم، به همین دلیل دفتر تبلیغات اسلامی چند سالی است که رویکرد مسأله محوری را جدی تر از گذشته در دستور کار قرار داده است.

رئیس پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی در تبیین راهکارهای توفیق در مسأله محوری در پژوهش های علوم انسانی اسلامی گفت: برای این مسأله نیازمند سنخ شناسی پژوهش ها و توجه به اصل ساخت انسان در علوم انسانی هستیم.

به گزارش روابط عمومی دفتر تبلیغات اسلامی، حجت الاسلام والمسلمین «نجم لک زایی» در نشست علمی مجازی «پژوهش در علوم انسانی اسلامی با رویکرد مسأله محوری» از سلسله نشست های همایش مجازی «علوم انسانی - اسلامی، پژوهش و فناوری» که یکشنبه ۲۳ آذر از سوی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی برگزار شد، با طرح این سؤال که پژوهش در عرصه علوم انسانی چیست؟ وقتی می توانیم به این پرسش پاسخ بدهیم که به سنخ شناسی پژوهش ها توجه داشته باشیم. رئیس پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی افزود: گاهی ما دنبال کشف مجهولات هستیم که این بخش در قسمت نظری طبقه بندی می شود و گاهی به دنبال معضلات و مشکلات خود یا جامعه یا زندگی هستیم که این جا معمولاً با پژوهش هایی از سنخ عینی، عملی، انضمامی و اجرایی رو به رو هستیم.

وی در ادامه عنوان کرد: در سنت حکمت اسلامی نیز معمولاً علوم و دانش ها به دو بخش حکمت نظری و حکمت عملی تقسیم می شده اند، بنابراین در تعریف شاخص های پژوهش در عرصه علوم انسانی باید به این سنخ شناسی توجه داشته باشیم؛ پژوهش های نظری به دنبال کشف مجهولات است و پژوهش های ناظر به حوزه عمل به دنبال حل مشکلات است.

حجت الاسلام والمسلمین لک زایی با اشاره به این که آیا رویکرد مسأله محوری در هر دو سنخ پژوهش مطرح است یا فقط در دسته دوم؟ یادآور شد: هر چند ممکن است چنین به نظر برسد که وجه عمده در پژوهش های مسأله محور، دسته دوم باشد ولی به نظر می رسد با یک رویکرد کاربردی و کلان، رد پای مسأله محوری در پژوهش های نظری نیز پیدا می شود که یک حیث این است که اساساً ما چه چیزی را مسأله می بینیم؟ به عنوان مثال در یک جامعه ای بی حجابی معضل دیده شود و در جامعه دیگری حجاب، تفاوت این نگاه به ساحت نظر برمی گردد یعنی به لحاظ نگرش و جهان بینی پیش فرض ها و معتقد هایی وجود دارد که به دسته ای می گوید: حجاب خوب است و بی حجابی معضل می شود و در یک جامعه ای با توجه

کارکردگرایی مانع اصلی مسأله محوری در پژوهش های علوم انسانی است

مدیر شبکه چهار سیما با تأکید بر این که کارکردگرایی مانع اصلی مسأله محوری در پژوهش های علوم انسانی است، گفت: خوشبختانه دفتر تبلیغات اسلامی چند سالی است که رویکرد خود را از کارکرد گرایی به مسأله محوری تغییر داده است.

به گزارش روابط عمومی دفتر تبلیغات اسلامی، «مسعود معینی پور» در نشست علمی مجازی «پژوهش در علوم انسانی اسلامی با رویکرد مسأله محوری» از سلسله نشست های همایش مجازی «علوم انسانی- اسلامی، پژوهش و فناوری» که یکشنبه ۲۳ آذر از سوی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی برگزار شد، اظهار داشت: ما در واقع به ساده انگاری در شناخت مسأله و اشباع کاذب در عرصه پژوهش رسیده ایم و یک گپ و شکاف جدی بین حوزه پژوهش و آموزش اعم از بنیادین و راهبردی و کاربردی و رفع نیاز جامعه مخاطب وجود دارد.

مدیر شبکه چهار سیما با تأکید بر این که باید از مجموعه تراکم دانش بشری به ویژه در حوزه روش استفاده کنیم، گفت: ما باید به این جا برسیم که مسأله های انسان و جامعه انسانی را حل بکنیم؛ وقتی سازمان های فرهنگی و علمی را در چند سال اخیر نگاه می کنیم می بینیم که این رویکرد وجود نداشته یعنی کارکرد گرایی بر مسأله محوری غلبه پیدا کرده است.

عضو هیأت علمی دانشگاه باقرالعلوم (ع) در بخش دیگری از سخنان خود تصریح کرد: مثلاً در دفتر تبلیغات اسلامی یا سازمان های فرهنگی سیاست گذار یا کنش گر کشور مسأله های فرهنگی به شکل نظری شناخته می شود ولی مشکلات فرهنگی حل و رفع نمی شود؛ بنابراین این سؤال مطرح است که چرا بین شناخت مسائل فرهنگی و رفع نیازهای فرهنگی شکاف عمیقی وجود دارد؟ این چالش جدی و بزرگی است که بنده از آن به عنوان بحران مسأله و مسأله بحران در جمهوری اسلامی اسم می برم.

وی در بخش دیگری از سخنان خود ابراز داشت: این که به شکل فرایندی یک کاری در حوزه پژوهش انجام شود و قواعد اداری آن رعایت شود، الزاماً به این معنا نیست که اثر بخش باشد یا بحران حل کرده و چالشی را برطرف کند و ما را از وضع موجود به وضعیت مطلوب برساند بلکه ممکن است هیچگاه حرکتی رو به جلو نداشته باشیم و سهمی برای اثر بخشی نداشته باشیم.

وی با بیان این که دفتر تبلیغات کنش گری در حوزه تبلیغ دارد ولی اثر بخشی حضور مبلغان در جای جای کشور کمتر شده است، گفت: یا فرض کنید پژوهشگاه معظم دفتر تبلیغات با مجموعه ای از فضلا و اندیشمندان و تولید پژوهش های نظری که در اختیار دارد و نزدیک به چهار دهه تلاش کرده ولی سهم او در اثر بخشی رفع نیازهای فرهنگی و اجتماعی و شناخت مسأله های اجتماعی که با اراده انسان درگیر است، روز به روز کمتر شده است.

معینی پور در پایان با اشاره به رویکرد جدید دفتر تبلیغات اسلامی در مسأله محوری یادآور شد: با نگاه به این مشکل دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم از سال های قبل وارد بحث کنش گری فرهنگی، کنش گری آموزشی و پژوهشی شده و به سمت مسأله محوری و اثر بخشی و حل مشکل و رفع نیاز فردی و اجتماعی رفته و خوشبختانه امروز در دفتر تبلیغات اسلامی مسأله محوری بر کارایی غلبه پیدا کرده است.

معینی پور در ادامه سخنان خود خاطرنشان ساخت: وقتی اینجا از مسأله محوری صحبت می کنیم دقیقاً با رویکردی که در علم فقه می شناسیم حرف می زنیم یعنی در علم فقه حرف بین مجتهد و مکلف این است که من مکلف یک نیازی در عرصه فردی یا کنش اجتماعی دارم که به شما می مجتهد می دهم و شما از ملکه استنباط و روش علم اصول و علوم که در فقه آموخته اید، با بهره گیری از منابع فقه، به حل مسأله می رسید.

وی خاطرنشان کرد: بنابراین برای رسیدن به توفیقات در حوزه علوم انسانی و برای این که مجموعه ها کارایی خود را داشته باشند، باید این کارایی در مسیر حل نیاز قرار بگیرد.

وی یادآور شد: در حوزه روانشناسی هم ساده می توانیم صحبت کنیم ولی در حوزه های مختلف علوم دیگر وقتی وارد می شویم با یک بحران مردم شناسی، علوم سیاسی، جامعه شناسی، علوم حدیث، علم کلام و علوم اعتقادی مواجهیم و نمی توانیم مسأله های این تیپی را بشناسیم در حالی که تمدن رقیب در شناخت مسأله و حل مسأله انسان برای رفع نیاز فردی و اجتماعی هم در حوزه اعتقادات و هم در حوزه باورها و هم در حوزه رفتارها موفق تر از ما عمل کرده است.

به بنیاد حقوق بشر توجهی نشده است

در حکمت اسلامی است که کمتر در این باره بحثی می شود.

حجت الاسلام والمسلمین طالبی اضافه کرد: این موضوع که زیربنای توجیه و استدلال آوردن برای حقوق بشر است اصلاً در فلسفه اسلامی به آن پرداخته نشده است.

وی گفت: وقتی در حوزه غربی مطالعه کردم، دیدم آن ها مطالعات خوبی داشته اند و قانون طبیعی یعنی مرجع و ملاک رجوع برای عقلا یا افراد یک جامعه یا خانواده که باید از آن پیروی کنند.

عضو هیات علمی پژوهشگاه حوزه و دانشگاه با بیان اینکه قانون اصلش کانون بوده و به معنای خطکش است افزود: بر همین اساس وقتی از کانون بصورت قانون در می آید یعنی خطکش در زندگی و هرکس می خواهد به سعادت برسد یا به هدف قانونگذار برسد باید از قانون قانونگذار تبعیت کند.

وی ادامه داد: عده ای زیادی از فیلسوفان غرب می گویند مراد از طبیعت یعنی عقل و یعنی یک خطکش عقلی وجود دارد به نام قانون طبیعی.

حجت الاسلام والمسلمین طالبی در بخشی دیگر از سخنان خود با بیان اینکه غریزه در وجود انسان به ویژگی های گیاهی و حیوانی بشر گفته می شود اظهار داشت: گرسنگی در انسان حس غریزی است و داده های حسی در معده فعال می شود و از طریق عصب ها به مغز می رسد و مغز آن حالتی را احساس می کند که گرسنگی است که مغز فرمان می دهد برویم و غذایی درست کنیم و استفاده کنیم.

وی بیان داشت: هدف از خلقت بشر این است که دوست داریم به مقام بالا برسیم و بهترین باشیم و این ذات در همه هست که می خواهیم آرامش در زندگی ما سایه انداخته باشد و به مقامات بالایی برسیم.

استاد حوزه و دانشگاه گفت: این هدف در صدور قانون طبیعی خیلی مهم است و باید وسایلش در وجود ما باشد که هست و ما وجود مادی و معنوی داریم و عقل می گوید نفس را بشناسم و برای اینکه برساند مالک خود را به آن اهداف بالا چه دستوری به او بدهد پس قبل از هر چیزی باید مراتب نفس را بشناسیم.

وی تصریح کرد: قبل از اسلام هم بحث مراتب نفس در کتاب ارسطو وجود دارد و مراتب سه گانه نفس را بیان کرده و وقتی فیلسوفان اسلامی دوره علمی و ایجاد ادبیات فلسفی برایشان فراهم شد، آنها همه مطالب ارسطو در این حوزه را قبول کردند و چیزهایی را به آن اضافه کردند که ارسطو نگفته بود.

عضو هیات علمی پژوهشگاه حوزه و دانشگاه گفت: حقوق بشر که سابقه طولانی هم دارد اهمیت بسزایی در زندگی و مباحث علمی دارد اما به بنیاد حقوق بشر توجهی نشده است.

به گزارش روابط عمومی دفتر تبلیغات اسلامی، حجت الاسلام والمسلمین محمد حسین طالبی در نشست علمی مجازی «حکمت اسلامی و حقوق انسانی» از سلسله نشست های همایش مجازی «علوم انسانی - اسلامی، پژوهش و فناوری» که عصر امروز (یکشنبه ۲۳ آذر) از سوی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی برگزار شد تصریح کرد: بحث حقوق بشر در جهان امروز یک بحث چند جانبه و مربوط به حوزه های مختلف زندگی بشر است و همه دانشمندان در حوزه های مختلف علوم انسانی با این بحث به نحوی سروکار دارند.

وی افزود: نکته ای که باید به آن توجه کنیم این است که این حقوق بشر که سابقه طولانی هم دارد اهمیت بسزایی در زندگی و مباحث علمی دارد اما آنچه می خواهیم بر آن تاکید کنیم و امروزه به آن توجهی نشده این است که بنیاد حقوق بشر مشخص نیست.

استاد حوزه و دانشگاه ادامه داد: اعلامیه جهانی حقوق بشر داریم اما اینکه چرا این حقوق ۷۳ یا ۷۴ گانه ای داشته باشیم و دلیلش چیست، به همین دلیل است که حکمت اسلامی را موضوع این نشست قرار دادیم.

وی بیان داشت: بر اساس حکمت اسلامی این حقوق از بدو خلقت بشر در ذات انسان هاست و مربوط به این ملیت و آن ملیت نیست و جنس و... در آن نقشی ندارد.

حجت الاسلام والمسلمین طالبی گفت: مسئله حق در همه زندگی بشر درآمیخته است و ما هر جا در حال هر فعالیتی باشیم، این حقوق را داریم و این حقوق را خدای متعال به انسان ها داده و عقل آن را اثبات می کند و مباحث مربوط به حق در شریعت الهی قرار دارد.

وی بیان داشت: قانون طبیعی یکی از موضوعات بسیار مهم و مغفول

فرصت ها و چالش های ارتباطات بین الملل در حوزه پژوهش و فناوری در وضعیت کرونا بررسی شد

قبیل ایجاد شده است.

عضو هیئت علمی دانشگاه باقرالعلوم (ع) با بیان اینکه کرونا را نعمت و نعمت توأمان می دانم ادامه داد: در کرونا انبوهی از پایگاه ها و نشریات محصولاتشان را سخاوتمندانه در اختیار دانشجویان قرار دادند که در بسیاری از موارد بی سابقه بود و می توان آنرا جزو مزیت های این پدیده برشمرد.

وی اضافه کرد: اما در عین حال چالش هایی هم ایجاد کرده و فرصت های مطالعاتی که اساتید پیش از این به راحتی در اختیارشان قرار می گرفت متأسفانه پدیده کرونا این فرصت ها را سلب کرده است.

حجت الاسلام والمسلمین موسوی گفت: در گذشته البته برای بسیاری از شخصیت های علمی که می خواستند به ایران سفر علمی داشته باشند موانعی از سوی آمریکا و دولت های غربی ایجاد می شد، که با توجه به این مساله باید با ارتباط با نخبگان خارجی بصورت محدود، باب همکاری را باز کنیم و همکاری های بین المللی در این زمینه آغاز شود.

*تشریح فعالیت های بین المللی دانشگاه باقرالعلوم (ع)

سید هادی ساجدی کارشناس مسئول همکاری های علمی و روابط بین الملل دانشگاه باقرالعلوم (ع) در این نشست با تشریح بخشی از فعالیت های بین المللی دانشگاه باقرالعلوم (ع) تصریح کرد: با همکاری سازمان فرهنگ و ارتباطات در حال برنامه ریزی و برگزاری نشست های مجازی در ایام کرونا هستیم.

وی افزود: البته باید بپذیریم که برخی از اوقات، نشست های ما رنگ و بوی محلی دارد و باید بحث در فضای بین الملل، رنگ و بوی بین المللی داشته باشد تا بتوانیم حرف هایمان را به مخاطب برسانیم و حداقلش این است که می تواند باب گفت و گورا باز کند. کارشناس مسئول همکاری های علمی و روابط بین الملل دانشگاه باقرالعلوم (ع) ادامه داد: این نشست ها در واقع صدور دانش از قم است و بخش دیگری از فعالیت ها ما در همین راستا ارتباط با دانشگاه هایی است که در حوزه اسلام شناسی فعال هستند و مراکز اسلامی دارند و این آمادگی را اعلام کردیم که بتوانیم گفت و گوهایی بین اندیشمندان آن ها و داخلی برگزار کنیم.

وی گفت: از دیگر اموری که در حال دنبال کردن هستیم، پروژه جذب دانشجوی خارجی است که بیش از یکسال است شروع کرده ایم و البته نیاز به مجوز داشتیم که یکسری مراحل طی شده که همچنان منتظر صدور مجوز توسط وزارت علوم هستیم.

ساجدی بیان داشت: با حوزه نجف هم ارتباطاتی گرفته شده و

نشست بررسی فرصت ها و چالش های ارتباطات بین الملل در حوزه پژوهش و فناوری در وضعیت کرونا از سوی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی برگزار شد.

به گزارش روابط عمومی دفتر تبلیغات اسلامی، رجبعلی اسفندیار در ابتدای هم اندیشی فرصت ها و چالش های ارتباطات بین الملل در حوزه پژوهش و فناوری در وضعیت کرونا با تشریح فعالیت های مرکز همکاری های علمی و بین الملل پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی تصریح کرد: در مقابله با کرونا باید خود را آماده کنیم که از این وضعیت بهتر استفاده کنیم و این نشست برای همین ترتیب داده شده است.

وی بیان داشت: برای فعالیت های بین المللی نیازمند همکاری های گسترده هستیم تا در شوراهای تخصصی بحث ها بصورت جدی و شفاف بیان شود و ما هر مقدار که توان داشته باشیم، پیشنهادات را دنبال می کنیم و امیدواریم تلاش دانشگاه و پژوهشگاه دفتر توأمان بتواند منجر به دستاوردهای بیشتر و بهتری در عرصه بین الملل شود.

رشد فعالیت های بین الملل دانشگاه باقرالعلوم (ع)

در ادامه این نشست، حجت الاسلام والمسلمین سید محمود موسوی عضو هیئت علمی دانشگاه باقرالعلوم (ع) با بیان اینکه در دانشگاه باقرالعلوم (ع) فعالیت ها در حوزه بین الملل رشد داشته است گفت: نمی دانیم چه میزان عوامل انسانی در این ماجرا دخیل است اما بسته به اینکه ماهیت قضیه چه باشد، فرصت ها و چالش های آن متفاوت است.

وی افزود: اگر کرونا هشداری از سوی خدا باشد و علل و عواملی در آن دخیل نباشد، عجز انسان باعث می شود که قدری از غرور بشر کاسته و آمادگی بیشتری برای ورود به عرصه الهیات و مواردی از این

کرد که کرسی های بین المللی را برگزار می کرد و اکنون سایت خود را بر روی ایرانی ها بسته است.

دچار فقدان ایده مرکزی هستیم

رسول نوروزی فیروز عضو هیأت علمی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی در این نشست با بیان اینکه ما دچار فقدان ایده مرکزی هستیم تصریح کرد: در مجموعه های مختلف می بینیم که دچار رفتار سنتی در ارتباطات بین المللی هستیم که می خواهیم در تماس چهره به چهره ای قرار بگیریم که تبدیل به یک زینت شده است.

وی بیان داشت: کرونا می تواند فرصتی به ما بدهد و ما باید بتوانیم لیست آدم هایی که با آن ها ارتباط داریم را جامع تر کنیم و به عنوان مثال توقع ما از بخش بین الملل دانشگاه و پژوهشگاه این است که یک لیست هزار نفری به ما بدهد که زمانی که می خواهیم ارتباطی بگیریم از این لیست استفاده کنیم و این ایده ای است که باید دنبال کرد و مدام این لیست ها را در اختیار یکدیگر بگذاریم و آنرا به روز کنیم.

عضو هیأت علمی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی تصریح کرد: هیچکدام از اساتید پژوهشگده ما در همین عراق هم که تحریم نیستیم عضو هیئت تدریس نیست و این را باید بین الملل پژوهشگاه و دانشگاه شروع کند و ما نیز باید از حوزه های نزدیک به خودمان شروع کنیم.

وی بیان داشت: نهادهایی که می خواهند بین المللی شوند باید به نهادهای پایین دست خدماتی را ارائه کنند و این لازمه بین المللی شدن سازمان هاست تا فردی که آموزش ندیده و به خارج از کشور می رود دچار غرب زدگی نشود و این بدین خاطر است که نظام بین الملل را به درستی برای او تبیین نکرده ایم.

دوره های مجازی برای طلاب آنجا در نظر گرفته شد و با حضور اساتیدمان در استودیو برنامه هایی ضبط می شود که بخشی ارسال شده و بازخوردهای خوبی تاکنون گرفته شده است.

نمی تواند کسی عالم باشد اما بین المللی نباشد

احمد شاکرنژاد عضو هیئت علمی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی در این نشست تصریح کرد: فضای علم در جهان معاصر فضای بین المللی است و نمی تواند کسی عالم باشد اما بین المللی نباشد.

وی با بیان اینکه اگر کسی بین المللی می خواهد کار کند، باید بین المللی اندیشه کند افزود: عملاً دانشگاهی ها امروز سفیران فرهنگی ایران هستند و قبلاً بازرگان ها و هنرمندان و روابط دیپلماتیک این کار را انجام می داد اما اگر کشور ما می خواهد امروزه جایگاه بین المللی خود را حفظ کند باید از ظرفیت دانشگاهی ها استفاده کند.

عضو هیئت علمی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی ادامه داد: کشورهای رقیب دارند در مجامع بین المللی مهم عضو می شوند و در نشریات بین المللی عضو هیئت تحریریه ها شده اند و بنده خودم تجربه کردم که در اکثر نشریات یکی دو نفر عضو هیئت تحریریه نشریات از رقبا و دشمنان ما هستند.

وی بیان داشت: هرچقدر دیر اقدام کنیم، رقبای ما آن کرسی ها را اشغال می کنند و قطعاً برای ما دردسرهایی را ایجاد می کنند. شاکرنژاد تصریح کرد: کرونا فرصت های بی بدیلی ایجاد کرد که اگر استفاده کنیم می توانیم موانع را پشت سر بگذاریم و ظرفیت خودمان را بالا ببریم.

وی با اشاره به توسعه بانکداری الکترونیکی در کشور اظهار داشت: آن ها ضرورت را درک کرده اند و ما هم اگر آن ضرورت را درک کرده باشیم باید به سراغ ارتباط بین المللی در بستر فضای مجازی برویم و فضای مجازی می تواند به فعالیت ها ما سرعت ببخشد.

عضو هیئت علمی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی با بیان اینکه برخی اوقات هم ضعف های آئین نامه ای داریم گفت: مثلاً isc می گوید همایش ها باید حضوری باشد که این باید اصلاح شود و نکته دیگر عدم استفاده درست از فیلترینگ است که ما راه های ارتباط خارجی که با آن ها داشتیم مثل ظرفیت فیس بوک و یوتیوب را به نحوی فیلتر کرده ایم.

وی بیان داشت: می شود شماره موبایل اساتید روی برخی سایت ها آزاد باشد که بتوانند با اساتید بین المللی مشارکت علمی داشته باشند و البته برخی از درگاه های ارتباطی را هم خودشان بسته اند که به عنوان مثال می توان به یکی از سایت های بین المللی اشاره

رئیس دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم تأکید کرد:

لزوم توجه به خروجی کاربردی و راهبردی در پژوهش‌ها

مدیریت پژوهشی خوب حجت الاسلام والمسلمین لک زایی برمی‌گردد.

*اجزای چرخه پژوهش

رئیس دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم به اهمیت عرضه محصول پرداخت و تصریح کرد: چرخه پژوهشی از اجزای نیازسنجی، مسأله یابی، مخاطب شناسی، پژوهش و تحقیق، مدیریت پژوهش و عرضه محصول پژوهشی تشکیل می‌شود؛ عرضه محصول پژوهشی غیر از تولید محصول پژوهشی است که چگونه و در چه قالب‌ها و اشکالی عرضه کنیم.

وی با اشاره به اهمیت وجود قطب‌های فکری و فرهنگی در دفتر تبلیغات اسلامی افزود: در این سال‌ها، در دفتر تبلیغات اسلامی شاهد موفقیت‌هایی در برخی از اجزای این چرخه بوده‌ایم.

*قدم‌های استوار دفتر تبلیغات اسلامی در مسأله نیازسنجی و مسأله یابی

وی گفت: دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم در مسأله نیازسنجی و مسأله یابی قدم‌های استوارتری نسبت به گذشته برداشته که مرهون مسأله محور شدن دفتر و تشکیل قطب‌های فکری و فرهنگی است که کمک کرد تا مسأله نیازسنجی و مسأله یابی رشد و جهت پیدا کند و پژوهش‌ها مسأله محور شود.

حجت الاسلام والمسلمین استاد واعظی اظهار داشت: نکته دوم در این چرخه، مسأله مدیریت پژوهش است که سامان بهتری پیدا کرده است و آن چیزی که نهایتاً به معاونت پژوهشی پژوهشگاه علوم و فرهنگ

رئیس دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم با بیان این که برای پژوهش خود باید لبه کاربردی و راهبردی قرار دهیم، گفت: باید از طریق ارتباط‌گیری به دنبال آن بود که پژوهش‌ها چطور می‌تواند در قانون‌گذاری، مدیریت و برنامه ریزی کشور وارد شود.

به گزارش روابط عمومی دفتر تبلیغات اسلامی، حجت الاسلام والمسلمین استاد احمد واعظی در آیین تجلیل از برترین‌های پژوهش دفتر تبلیغات اسلامی که به صورت مجازی از سوی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی برگزار شد، بزرگترین سرمایه برای هر مجموعه و سازمانی را منابع انسانی آن مجموعه دانست.

وی اظهار داشت: حقیقتاً یکی از نعمت‌های خوبی که خداوند به دفتر تبلیغات اسلامی به عنوان مجموعه چندضلعی ارزانی کرده، بهره‌مندی از نیروهای انسانی متعهد و کارآمد می‌باشد.

*نقش اعضای هیئت علمی در غنا و ارتقای نیروهای انسانی دفتر

رئیس دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم ادامه داد: در این میان، حضور هیئت علمی دفتر مزید بر علت شده که به غنا و ارتقای نیروهای انسانی مجموعه افزوده است.

وی، وجود مدیران شایسته و متعهد در دفتر تبلیغات اسلامی را نعمتی برای این نهاد حوزوی عنوان کرد و گفت: این نعمت واقعاً جای شکرگزاری دارد و اگر پژوهش‌های ما هر ساله به لحاظ محصول و ارائه کارهای پژوهشی بیشتر جلوه‌گر می‌شود، بخش غیر قابل انکار آن، به

اسلامی می‌رسد، مطمئناً از فیلترهایی گذشته است و اینها کیفیت کار را بالاتر می‌برد و شاهد رشد هستیم.

*عدم تأثیرگذاری تولید محصول پژوهشی بدون عرضه مناسب

وی بر عرضه محصول پژوهشی تأکید کرد و گفت: اگر همه اجزای چرخه پژوهش کار خود را به خوبی انجام دهد اما نتوانیم نسبت به کار تولید شده عرضه مناسبی داشته باشیم، کار ناقص صورت می‌گیرد.

رئیس دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم تصریح کرد: در دنیا نحله‌های باطل به کمک ابزار هنر، رسانه و سینما و گونه‌های مختلف عرضه آن، آورده خود را در آذهان و مخاطبین عرضه می‌کنند و تأثیر می‌گذارند.

وی افزود: در چرخه پژوهش، در مسأله عرضه نیازمند تلاش هستیم، البته در مقایسه با گذشته قدم‌هایی برداشته ایم اما باید در این زمینه تلاش بیشتری داشته باشیم.

*اهمیت فراوری ماده خام پژوهش / لزوم توجه به خروجی کاربردی

و راهبردی در پژوهش‌ها

حجت الاسلام والمسلمین استاد واعظی با بیان این که پژوهش ماده خامی است که باید فراوری شود، به اهمیت و لزوم فراوری پژوهش پرداخت و اظهار داشت: یک ضلع فراوری پژوهش، ارائه و عرضه مناسب، متنوع و تأثیرگذار یافته پژوهشی است.

*لزوم توجه به خروجی کاربردی و راهبردی در پژوهش‌ها

وی بر لزوم توجه به خروجی کاربردی و راهبردی در پژوهش‌ها تأکید کرد و گفت: پژوهش‌هایی انجام می‌گردد، اما گاهی اوقات فراوری نمی‌شود که بخشی از آن به خروجی کاربردی و راهبردی از آن پژوهش مربوط می‌شود؛ برای پژوهش خود باید لبه کاربردی و راهبردی قرار دهیم و می‌بایست از طریق ارتباط گیری به دنبال آن بود که پژوهش‌ها چطور می‌تواند در قانون‌گذاری، مدیریت و برنامه ریزی کشور وارد شود.

*لزوم بهره‌گیری از محتواهای پژوهشی تولید شده در قالب‌های مختلف

رئیس دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم تصریح کرد: باید دید که چطور می‌توان از پژوهش‌های صورت گرفته در راستای بهره‌برداری بیشتر مبلغان از محتواهای تولید شده بهره‌جست که لازم است معاونت فرهنگی و تبلیغی دفتر با کمک پژوهش‌کننده مورد نظر مثلاً اثر ۶ جلدی را به اثر یک جلدی تبدیل کنند و برای مبلغان و کسانی که می‌خواهند در سطوح مختلف استفاده کنند، آماده شود.

*مؤلفه‌های پژوهش برتر

حجت الاسلام والمسلمین استاد واعظی ضمن تشریح مؤلفه‌های پژوهش برتر اظهار داشت: حرکت در مرزهای دانش در قلمرو آن مسأله

و موضوع پژوهش، از مؤلفه‌های پژوهش برتر است؛ باید در مرز دانش حرکت کرد و مؤلف آخرین تحقیقات در زمینه مد نظر را دیده باشد و سعی کند که قدمی رو به جلو بردارد.

*ضرورت نوآوری در محتوا

وی بحث نوآوری در محتوا را از دیگر مؤلفه‌های پژوهش برتر عنوان کرد و گفت: نوآوری انواع و اقسامی دارد که پژوهش باید یک نوع بداعت و نوآوری داشته باش؛ همچنین نیازمحور بودن، به یک پژوهش ظرفیت می‌دهد که آن اثر برتر شود.

*نقش افق‌گشایی علمی در برتر شدن اثر پژوهشی

رئیس دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم با بیان این که مؤلفه و زاویه دیگر که می‌تواند پژوهشی را برتر کند، افق‌گشایی علمی است، خاطر نشان کرد: جامعه علمی ما با یک فضای دانشی ارتباط نگرفته است.

عضو هیأت علمی پژوهشکده فرهنگ و معارف دفتر تبلیغات اسلامی:

آسیب های مختلف نتیجه دوری از سبک زندگی قرآنی است

که برای بشر در همه اعصار و شرایط گوناگون برنامه های جامعی ارائه کرده باشد.

استاد حوزه و دانشگاه در بخش دیگری از سخنان خود تصریح کرد: سؤال اساسی که امروز پیش می آید این است که سبک زندگی قرآنی تا چه مقدار پیاده سازی شده است؟ زندگی های فردی ما تا چه اندازه قرآنی هستند؟ چه مقدار حکومت های اسلامی توانسته اند آموزه های قرآنی را در حوزه حکومت داری پیاده سازی کنند؟ بحث ما این است چه مقدار به آموزه های قرآن در مورد زندگی فردی و اجتماعی و حاکمیت مطرح کرده رسیده ایم؟

وی با بیان این که ما در این زمینه رشد آن چنانی نداشته ایم، گفت: سبک زندگی هر جامعه ای نمای آشکار و ظاهر هویت آن جامعه است و هر جامعه ای زمانی می تواند آثار ایدئولوژی خود را عرضه کند که دارای سبک زندگی صحیح و روشنی باشد ولی متأسفانه به علت بی توجهی به آموزه های قرآن و تأثیر از فرهنگ غرب، از داشتن سبک زندگی قرآنی تا حدود زیادی محروم مانده ایم که یکی از دلایل این ادعا وجود آسیب های زیاد در حوزه فردی، خانوادگی، اجتماعی و سیاسی است.

حجت الاسلام والمسلمین عیسی زاده در ادامه سخنان خود خاطرنشان ساخت: از جمله آموزه های قرآن می توان به عفو و گذشت، اصلاح ذات البین، احترام به بزرگان و اعضای خانواده، دست گیری از خویشان، احساس مسؤولیت اجتماعی، امر به معروف و نهی از منکر، دقت در گزینش مدیران، رعایت امانت های الهی و اطاعت از رهبران عادل جامعه اشاره کنیم.

وی اضافه کرد: اگر این آموزه ها را در زندگی پیاده کرده بودیم امروز شاهد این حجم از پرونده های کیفری و قضایی در دادگاه های کشور نبودیم و آسیب های اجتماعی تا این فزاینده نشده بود، بنابراین راه اصلاح این وضعیت، برگشت به سبک زندگی قرآنی است.

پژوهشگر علوم قرآنی در ادامه یادآور شد: باید ببینیم اگر آموزه های قرآن پیاده سازی شده بود تا این حد دچار مشکلات در زندگی فردی و اجتماعی و حکومتی نبودیم و آنچه امروز جامعه اسلامی با آن مواجه شده نفوذ فرهنگ غرب در جامعه است که این هم به دلیل بی توجهی به سبک زندگی قرآنی است.

وی در پایان با تأکید بر این که امروز ایران اسلامی تنها حکومت علوی و شیعی است که در نقطه ای از زمین به بهای خون هزاران شهید ایجاد شده است، گفت: بدون تردید دشمنان بی کار ننشسته و مشغول کار برای ضربه زدن به این حکومت هستند و اگر بخواهیم جلوی نفوذ دشمنان و رسوخ و رخنه فرهنگ غرب را هم بگیریم باید به آموزه های قرآن برگردیم و سبک زندگی قرآنی را اجرا کنیم.

عضو هیأت علمی پژوهشکده فرهنگ و معارف قرآن دفتر تبلیغات اسلامی با تأکید بر این که آسیب های مختلف فردی، خانوادگی، اجتماعی و حکومتی نتیجه دوری از سبک زندگی قرآنی است، گفت: راه اصلاح این وضعیت و همچنین جلوگیری از رخنه فرهنگ غرب برگشت به این نوع از سبک زندگی است.

به گزارش روابط عمومی دفتر تبلیغات اسلامی، حجت الاسلام والمسلمین «عیسی عیسی زاده» در نشست علمی مجازی «قرآن و سبک زندگی» از سلسله نشست های همایش مجازی «علوم انسانی - اسلامی، پژوهش و فناوری» که سه شنبه ۲۵ آذر از سوی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی برگزار شد، با اشاره به اهتمام دفتر تبلیغات اسلامی به موضوع قرآن و سبک زندگی اظهار داشت: این مرکز با توجه به قابلیت هایی که به ویژه در عرصه پژوهش دارد توانسته با راه اندازی پژوهشکده فرهنگ و معارف قرآن ذیل پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی یکی از بزرگترین مراکز پژوهشی قرآنی کشور را در اختیار داشته باشد.

عضو هیأت علمی پژوهشکده فرهنگ و معارف قرآن کریم افزود: یکی از بحث های مهم که با تأکیدات رهبر معظم انقلاب، مطرح شده بحث اسلامی سازی علوم انسانی است و مسلماً یکی از منابع علوم انسانی اسلامی، قرآن کریم است و ضرورت دارد پژوهشگران با استفاده کلام وحی مبانی علوم انسانی و اسلامی را از این کتاب هدایت استخراج کرده و در اختیار جامعه اسلامی قرار بدهند.

وی در ادامه عنوان کرد: پژوهشکده فرهنگ و معارف قرآن کریم یکی از پروژه هایی که ورود پیدا کرده بحث سبک زندگی است که رهبر معظم انقلاب فرمودند: بخش اصلی تمدن نوین اسلامی را بهره گیری از آموزه های قرآن تشکیل می دهد، به همین دلیل کلان پروژه «فرهنگ نامه سبک زندگی بر اساس آموزه های قرآن و اهل بیت(ع)» در حوزه های فردی، خانوادگی، اجتماعی و محیط زیست از سوی پژوهشگران دفتر تبلیغات و پژوهشگاه های دیگر آغاز شده و تا کنون ۸۰ درصد کار انجام و در قالب ۱۸ جلد منتشر شده است.

حجت الاسلام والمسلمین عیسی زاده با اشاره به این که سبک زندگی ابعاد مختلف زندگی بشر را پوشش می دهد، گفت: هدف از نزول قرآن کریم هدایت بشر بوده و یکی از مؤلفه های اصلی هدایت، سبک زندگی است و جاودانگی قرآن کریم اقتضا می کند

دانش مطلوب از سنجه های تمدن است / همه تعالی ها و پیشرفت ها با پژوهش ارتباط دارد

عضو هیئت علمی پژوهشی در دفتر تبلیغات اسلامی فعالیت دارند که در این بخش یک نفر حائز رتبه اول شد که نمره ۱۰۰ را کسب کرده است و یک نفر حائز رتبه سه و یک نفر نیز شایسته تقدیر شده است.

وی گفت: در بخش تجلیل از محققان نیز یک نفر رتبه یک، یک نفر رتبه دو و یک نفر شایسته تقدیر شده اند؛ از میان ۱۲ پژوهشگر و مرکز در پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، سه پژوهشگر به عنوان پژوهشگر شایسته تقدیر معرفی می شوند؛ در بخش گروه های پژوهشی نیز باید گفت که از میان ۳۹ گروه پژوهشی این پژوهشگاه، سه گروه بر اساس بالاترین نمره کسب کرده، شایسته تقدیر شدند.

معاون پژوهش پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی تصریح کرد: ۳۳ مجله در دفتر تبلیغات اسلامی وجود دارد و مجله ای که بالاترین نمره را کسب کرده باشد، به عنوان رتبه برتر مورد تقدیر قرار خواهد گرفت.

وی خاطرنشان کرد: بر اساس تصمیم گیری هیئت ریسه پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، افراد یا مراکزی که در یک سال گذشته در جشنواره ها و همایش ها حائز رتبه شده باشند، در ششمین هفته پژوهش نیز مورد تقدیر قرار می گیرند؛ همچنین، کسانی که سه دوره در دوره شش ساله هفته های پژوهش دفتر تبلیغات اسلامی دارای امتیاز شده اند، مورد تقدیر قرار خواهند گرفت.

معاون پژوهش پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی دانش مطلوب را از سنجه های تمدن دانست و گفت: علم و تولید آن و تمدن و پیشرفت، مدیون پژوهش و مبتنی بر پژوهش هاست.

به گزارش روابط عمومی دفتر تبلیغات اسلامی، حجت الاسلام والمسلمین محمد هادی یعقوب نژاد در آیین تجلیل از برترین های پژوهش دفتر تبلیغات اسلامی که به صورت مجازی برگزار شد، با بیان این که علم و تولید آن و تمدن و پیشرفت، مدیون پژوهش و مبتنی بر پژوهش هاست، اظهار داشت: تولید و گسترش علوم در پرتو پژوهش و نگارش ممکن می شود.

وی با اشاره به فرمایشی از امام صادق (ع) گفت: وقتی که انسان چیزی را می پژوهد و می نگارد، اندیشه ها و پژوهش ها به عنوان میراث علمی ماندگار خواهد شد؛ دانش مطلوب، یکی از سنجه های تمدن است و از سویی علمی مفید خواهد بود که به پژوهش وابسته باشد.

معاون پژوهش پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی با بیان این که همه تعالی ها و پیشرفت ها با پژوهش ارتباط دارد، تصریح کرد: دفتر تبلیغات اسلامی برای پژوهش جایگاه ویژه ای قائل شده و امسال ششمین سالی است که هفته پژوهش در آن برپا می شود و بر اساس اصول و قواعدی بررسی هایی صورت گرفته و برنامه های هفته پژوهش در حال برگزاری است.

وی افزود: یکی از مهم ترین اهداف برپایی هفته پژوهش، آن است که برترین های پژوهش را در سطوح مختلف طبقه بندی کنیم و معاونت پژوهشی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی بر اساس دستورالعمل های مشخص، فعالیت های پژوهشی دفتر تبلیغات اسلامی را در ۵ بخش مورد بررسی قرار داده است.

حجت الاسلام والمسلمین یعقوب نژاد اظهار داشت: یکی از بخش ها، مربوط به اعضای هیئت علمی پژوهشی است که ۱۰۳

به مناسبت هفته پژوهش؛

آیین تجلیل از برترین های پژوهش دفتر تبلیغات اسلامی برگزار شد

دفتر تبلیغات اسلامی که در سه سال از شش سال هفته پژوهش در این دفتر حائز رتبه شده بودند نیز تقدیر شد.

حجج اسلام والمسلمین واعضی رئیس دفتر تبلیغات اسلامی، لک زایی معاون پژوهش دفتر تبلیغات اسلامی و رئیس پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی و رجایی معاون منابع انسانی و پشتیبانی دفتر تبلیغات اسلامی در این مراسم حضور داشتند.

اعضای هیأت علمی و محققان پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی نقش به سزایی در تحقق اهداف و مأموریت علمی، فرهنگی کشور، دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم و پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی برعهده دارند.

محصولات فکری، آثار علمی و حضور فعال آنان در عرصه های مختلف پژوهشی، آموزشی و علمی اجرایی کشور بیانگر این مدعا است. پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی (ISCA)، وابسته به دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، که از سال ۱۳۶۳ با عنوان «مرکز مطالعات و تحقیقات اسلامی» فعالیت خود را آغاز کرد و در سال ۱۳۸۴ با مجوز قطعی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری تأسیس شد.

پژوهشگاه نهادی حوزوی، انقلابی، پژوهشی و علمی است که با ایفای نقش واسط فعال میان حوزه های علمیه با نیازهای دینی مردم و نظام اسلامی به «تبیین و گسترش باور، بینش و ارزش های اسلامی و انقلابی» و «تعمیق و توسعه دانش و معرفت اسلامی» می پردازد.

آیین تجلیل از برترین های پژوهش دفتر تبلیغات اسلامی با حضور رئیس دفتر تبلیغات اسلامی و رئیس پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی برگزار شد.

به گزارش روابط عمومی دفتر تبلیغات اسلامی، آیین تجلیل از برترین های پژوهش دفتر تبلیغات اسلامی به مناسبت هفته پژوهش به صورت مجازی برگزار شد.

در این مراسم، پژوهشکده های «تاریخ و سیره اهل بیت (ع)»، «مطالعات اجتماعی و تمدنی» و «فلسفه و کلام اسلامی» شایسته تقدیر شدند.

همچنین سه گروه علمی سیره اهل بیت (ع)، مطالعات تمدنی و مهدویت پژوهی نیز حائز رتبه شایسته تقدیر شدند.

از میان اعضای هیئت علمی برتر، نیز رتبه اول را حجت الاسلام والمسلمین علی اکبر ذاکری به خود اختصاص داد و رتبه سوم نیز از آن رسول نوروزی شد و حجت الاسلام والمسلمین مطهری فر حائز رتبه شایسته تقدیر گردید.

در این مراسم، در میان محققین برتر، حجت الاسلام والمسلمین یوسف زاده و علیرضا زهیری به ترتیب رتبه اول و دوم را کسب کردند و مرتضی عبدی چاری نیز شایسته تقدیر شد. از میان مجلات دفتر تبلیغات اسلامی، فصلنامه اسلام و مطالعات اجتماعی حائز رتبه اول شد.

شایان ذکر است که در این مراسم، از پژوهشگرانی که در جشنواره های مختلف برگزیده شده بودند و همچنین افراد مراکز پژوهشی

همایش «جاودانگی نفس در اسلام و مسیحیت» برگزار می شود

پژوهشکده تاریخ و سیره اهل بیت (ع) پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، اظهار داشت: عنوان همایش آغازین هفته پژوهش، «پژوهش و فناوری» بود و یکی از مهم ترین نکات این همایش که باید مورد توجه قرار بگیرد، آسیب شناسی علوم انسانی - اسلامی است؛ یکی از مهم ترین آسیب هایی که ضرورت توجه بیشتر را دارد، کم توجهی یا بی توجهی به علوم تاریخی است. وی گفت: دانش تاریخ سخاوتمندانه و به گونه ای پدران یاری گر دیگر علوم است و شاید کمتر دانشی در حوزه علوم انسانی - اسلامی می توان یافت که به تاریخ نیاز نداشته باشد اما خود مورد بی مهری قرار گرفته است.

رییس پژوهشکده تاریخ و سیره اهل بیت (ع) پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی با اشاره به برخی از فعالیت های این پژوهشکده در یک سال گذشته تصریح کرد: در یک سال گذشته بیش از ۱۶ اثر در این پژوهشکده منتشر شده و چند اثر نیز در حال نشر است؛ این تعداد کتاب هایی که منتشر کردیم، با کمترین تعداد هیئت علمی در پژوهشگاه صورت گرفته است؛ سالی نبوده که در جشنواره و همایشی اثری از این پژوهشکده مورد تقدیر واقع نشده باشد. وی خاطر نشان کرد: در سال جاری در کتاب سال جمهوری اسلامی دو اثر پژوهشکده تاریخ و سیره اهل بیت (ع) پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی به عنوان شایسته تقدیر شناخته شده و این پژوهشکده نیازمند توجه جدی است.

همایش «جاودانگی نفس در اسلام و مسیحیت» بهمن ماه امسال به همت پژوهشکده فلسفه و کلام اسلامی معاونت پژوهشی دفتر تبلیغات اسلامی برگزار می شود.

به گزارش روابط عمومی دفتر تبلیغات اسلامی، محمد سوری «سرپرست پژوهشکده فلسفه و کلام اسلامی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی» در آیین تجلیل از برترین های پژوهش دفتر تبلیغات اسلامی که به صورت مجازی برگزار شد، ضمن گرامی داشت یاد و خاطره مرحوم علیپور «رییس سابق این پژوهشکده» اظهار داشت: در دوران مدیریت ایشان شاهد تحولاتی بودیم و اگر امروز از پژوهشکده فلسفه و کلام تجلیل می شود، به خاطر زحمات و فعالیت های ایشان است.

وی ضمن ارائه گزارشی از فعالیت های صورت گرفته در پژوهشکده فلسفه و کلام اسلامی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی گفت: در یک سال اخیر در این پژوهشکده، موفقیت های خوبی داشتیم؛ همایش «معنویت های نوظهور؛ شاخصه ها و نقدها» را با موفقیت برگزار کردیم و آثار همایش «علم دینی» که از گذشته باقی مانده بود، منتشر شد و در خصوص مجله «نقد و نظر» رویکرد جدیدی را پیش گرفته ایم که از شماره جدید اعمال خواهد شد.

سرپرست پژوهشکده فلسفه و کلام اسلامی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی به تشریح چشم انداز فعالیت های پیش روی این پژوهشکده پرداخت و تصریح کرد: برای سال آینده پژوهشی، اولین برنامه، برگزاری همایش «جاودانگی نفس در اسلام و مسیحیت» خواهد بود که در اواخر بهمن ماه برگزار می شود؛ همچنین نشریه ای به زبان انگلیسی در این پژوهشکده کلیک خورده و مطالب دو شماره آن آماده است.

وی افزود: سه کلان پروژه در این پژوهشکده در حال تعریف است که اولین آن، «الحاد مدرن» خواهد بود و کلان پروژه «کلام مستشرقان» نیز طرح ریزی شده است؛ سومین کلان پروژه با عنوان «اخلاق پزشکی» با شاخه ای خاص است و با توجه به این که برخی مراکز مربوطه، در این خصوص کار در خور توجهی انجام نداده اند، سعی می کنیم با بر عهده گرفتن این موضوع، در این مسیر قدمی برداریم.

در ادامه، حجت الاسلام والمسلمین حمیدرضا مطهری فر «رییس

باید قرآن را با نظر به سنت و سیره معصومان به درستی بفهمیم

معاون پژوهش دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم با بیان این که باید مفهوم دین را به خوبی کالبد شکافی کنیم، گفت: باید قرآن را با نظر به سنت و سیره معصومان به درستی درک کنیم.

انسان از خدا فرمانبرداری کرد، خدا او را نصرت و حمایت می کند. وی با اشاره به این که قرآن را باید با نظر به سنت و سیره معصومان (ع) به درستی بفهمیم، افزود: قرآن رویکرد کل نگر و جامع نگر را از ما می خواهد و باید به همه قرآن ایمان آورد، نه به بعضی از آن.

حجت الاسلام والمسلمین لک زایی اظهار داشت: باید مفهوم دین را به خوبی کالبد شکافی کنیم و ایده ها و محتواها را در عالم عینی و بیرونی تجسم ببخشیم و نظامات آن را ایجاد کنیم تا مرجعیت علمی قرآن اتفاق بیفتد.

وی گفت: خدا ما را حمایت و نصرت می کند و پاداش می دهد و گناهان ما را می بخشد و علیم و حکیم و غفار است تا ما از او اطاعت کنیم و عقل، نفس، جسم، اندیشه، جهان بینی، اخلاق، نفس و نظامات ما تابع او شود.

رئیس پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی با اشاره به ضرورت اهتمام به تولید کتب صوتی تصریح کرد: امروز خیلی ها دیگر کتاب نمی خوانند و برخی فقط فایل صوتی گوش می کنند؛ باید کتاب تولید شده را به صوت و فیلم و کلیپ نیز تبدیل کنیم و لازم است که با همکاری میز قرآن دفتر تبلیغات اسلامی این مسأله پیگیری شود.

به گزارش روابط عمومی دفتر تبلیغات اسلامی، حجت الاسلام والمسلمین نجف لک زایی در آیین رونمایی و تشریح منشور مرجعیت قرآن کریم که به صورت مجازی از سوی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی دفتر تبلیغات اسلامی برگزار شد، با اشاره به وجود دو دسته مفهوم بسیط و سازه ای اظهار داشت: اگر بخواهیم از مفهومی مثل دین و عدالت و قدرت درک درستی داشته باشیم، باید آن را به شکل سازه ای بفهمیم و سازه را استخراج کنیم؛ در کتب لغت با این واژه ها برخورد سازه ای نکرده اند و بسیط است و در خصوص مفهوم دین، چند معنا نوشته اند.

وی گفت: در قرآن کریم می بینیم که در حدود ۹۰ بار که مفهوم دین و مشتقات آن به کار رفته، معانی مختلفی را مطرح می کند؛ این سازه سه مؤلفه دارد که در رأس آن مقام قدرتمند قرار گرفته و در دین توحیدی آن مقام، خدای متعال می شود و خدا از ما می خواهد تا از او اطاعت کنیم و نتیجه ای که در این سازه ترسیم می شود، اطلاعات و تشویق و تنبیه و اهداف وجود دارد.

معاون پژوهش دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم با بیان این که دین می خواهد تکلیف رابطه اطاعت را مشخص کند، تصریح کرد: عنصر مرکزی و جوهری در دین، عنصر فرمانبرداری است و اگر

رییس پژوهشکده فرهنگ و معارف قرآن پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی تأکید کرد:

وجود نظام معرفتی در قرآن؛ بیانگر عدم وجود اختلاف در آن

وی با اشاره به آیه ۸۲ سوره نسا گفت: قرآن در آیات فراوانی این نگاه سیستمی و معرفتی نظام مند از خود به ما نشان می دهد؛ اگر قرآن از سوی غیر خدا بود، در آن اختلاف فراوانی پیدا می شد و عدم وجود اختلاف در قرآن بیانگر آن است که قرآن از یک نظام معرفتی برخوردار است و مدعی هستیم که در قرآن اختلافی وجود ندارد.

رییس پژوهشکده فرهنگ و معارف قرآن پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی تصریح کرد: اقامه دین در قرآن کریم از نگاه قرآن وقتی امکان پذیر است که ما نگاهی سیستمی و نظام مند به قرآن کریم داشته باشیم و در این صورت بحث اقامه دین تحقق پیدا می کند.

وی افزود: منشور مرجعیت علمی قرآن کریم نگاه به مطالعه تجزیه ای و موضوعی به قرآن کریم نیست، بلکه نگاه سیستمی به معارف قرآن است؛ هر آیه ای باید در تمام موضوعات و مطالب و آیات مربوط به آن با نگاه تفسیر تربیتی استخراج و استجماع شود و از جمع آنها نگاه مهندسی داشته باشیم.

حجت الاسلام والمسلمین یوسفی مقدم اظهار داشت: باید قرآن را مورد مطالعه قرار دهیم و سیستم معرفتی قرآن را از متن آن استخراج کرد و بر این اساس، به تحلیل وقایع، سیستم ها و موضوعات خارجی بپردازیم.

وی گفت: آنچه که امروز به آن نیاز داریم، نگاه سیستمی و معرفتی نظام مند به قرآن است و این راه تأثیرگذاری قرآن بر علوم می باشد.

رییس پژوهشکده فرهنگ و معارف قرآن پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی گفت: قرآن در آیات فراوانی نگاهی سیستمی و معرفتی نظام مند از خود به ما نشان می دهد؛ عدم وجود اختلاف در قرآن بیانگر آن است که قرآن از یک نظام معرفتی برخوردار است و مدعی هستیم که در قرآن اختلافی وجود ندارد.

به گزارش روابط عمومی دفتر تبلیغات اسلامی، حجت الاسلام والمسلمین محمدصادق یوسفی مقدم در آیین رونمایی و تشریح منشور مرجعیت قرآن کریم که به صورت مجازی از سوی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی دفتر تبلیغات اسلامی برگزار شد، اظهار داشت: مسأله ای که باید در آن مسیر حرکت کنیم این است که باید به طور دقیق نیازهای امروز جامعه را مورد توجه قرار دهیم و حرکت ما هم باید در همان مسیر باشد و فلسفه منشور مرجعیت علمی قرآن کریم هم تحقق این هدف متعالی است.

وی گفت: انتظار امروز از پژوهش های قرآنی با انتظارات گذشته متفاوت است؛ یکی از عللی که در حوزه علوم انسانی نتوانسته ایم به سامان برسیم و به اهداف خود که اسلامی سازی علوم است، دست یابیم و در حوزه نظام های معرفتی و اجرایی نتوانسته ایم آن چنان که باید و شاید اندیشه دینی را استخراج و به آن عمل کنیم، این است که قرآن هر چند که مورد استفاده قرار گرفته است اما محور اصلی قرار نداده ایم.

رییس پژوهشکده فرهنگ و معارف قرآن پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی تصریح کرد: باید نگاه خود را به قرآن عوض کنیم و این که در روایات آمده که تمسک به قرآن و سنت راهگشا و راه نجات امت است، یکی از ابعاد مهم تمسک، تمسک به سیستم و نظام معرفتی و علمی قرآن کریم است.

وی با بیان این که قرآن کتاب هدایت است، افزود: وقتی که ما سراغ نظام های معرفتی لیبرالیسم می رویم، می بینیم که این نظام ها و مادی گری به طور مطلق در حوزه ارزش های انسانی ورود پیدا کرده اند و به انسان ها جهت می دهند و در مسائل علمی و سیاسی هدایت می کنند؛ اگر شما هدایت قرآن را منوط و منحصر به حوزه مبدأ و معاد کنیم، با رسالت قرآن همسویی ندارد؛ اگر قرآن کتاب نور است، باید نورانیت قرآن در تمام عرصه ها وجود داشته باشد.

حجت الاسلام والمسلمین یوسفی مقدم اظهار داشت: در قرآن کریم آیات فراوانی وجود دارد که انسان ها را دعوت می کند که با قرآن تعاملی داشته باشد که در زندگی اجتماعی، سیاسی، فرهنگی و حتی اقتصادی آنها اثرگذار باشد؛ نگاه قرآن به عالم افلاک و نظام طبیعی، نگاه خاصی است.

رونمایی از سامانه بازنمایی پژوهش های قرآنی / قرآن می تواند مرجعیت علمی برای تمام علوم اسلامی و انسانی قرار بگیرد

پژوهشکده فرهنگ و معارف قرآن پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی تهیه شده است که لازم است محققین از این پژوهش های تهیه شده بهره برداری کامل را داشته باشند.

حجت الاسلام والمسلمین عیسی زاده اظهار داشت: در ارتباطی که با وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی صورت گرفته، ۸۰۰ مدخل قرآنی مرتبط با مسأله بهداشت و درمان که در پژوهشکده فرهنگ و معارف قرآن پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی تولید شده بود، در اختیار این وزارتخانه قرار گرفت.

وی گفت: یکی از اقدامات بسیار مهم صورت گرفته در دفتر تبلیغات اسلامی، کارگاه مرجعیت علمی قرآن بود؛ قرآن می تواند مرجعیت علمی برای تمام علوم اسلامی و انسانی قرار بگیرد. رییس میز توسعه و تعمیق فرهنگ قرآن قطب های فکری و فرهنگی دفتر تبلیغات اسلامی به تشریح چشم انداز فعالیت های این میز پرداخت و تصریح کرد: حمایت از ترویج فرهنگ قرآن در جامعه، از جمله برنامه های آتی این میز است که گام هایی در خصوص مباحث کاربردی در راستای قرآن مد نظر است که در آینده اجرایی خواهد شد.

وی با بیان این که در کدام عصر و زمانه ۱۵ هزار مبلغ فعال در اختیار دین بود که بتوانند محتوای دینی را در اختیار مردم قرار دهند، افزود: اگر هر کدام از این مبلغان یک کانال قرآنی راه اندازی کنند و محتوای قرآنی تولید شده را تبلیغ و ترویج کنند، گام ها و تأثیرات زیادی در ترویج معارف قرآن می توان برداشت.

حجت الاسلام والمسلمین عیسی زاده با اشاره به فرمایش رهبر معظم انقلاب در خصوص ترویج محصولات قرآنی از سوی پژوهشگران و مراکز پژوهشی خاطرنشان کرد: محصولات و توانمندی های قرآنی دفتر تبلیغات اسلامی باید به دیگر مراکز قرآنی معرفی شود؛ در دسترس قرار دادن محصولات و پژوهش های قرآن پژوهان، یکی از راه های رفع مہجوریت فرهنگ قرآن در جامعه است.

رییس میز توسعه و تعمیق فرهنگ قرآن دفتر تبلیغات اسلامی از رونمایی سامانه بازنمایی پژوهش های قرآنی با حضور وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در دی ماه امسال خبر داد.

به گزارش روابط عمومی دفتر تبلیغات اسلامی، حجت الاسلام والمسلمین عیسی زاده در آیین رونمایی و تشریح منشور مرجعیت قرآن کریم که به صورت مجازی از سوی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی دفتر تبلیغات اسلامی برگزار شد، اظهار داشت: دفتر تبلیغات اسلامی جهت انجام دقیق تر رسالت خویش در حوزه گوناگون از جمله پژوهش، آموزش و تبلیغ، سیاست های خود را بر اساس مسائل کشور تنظیم کرده است.

وی گفت: بر این اساس، با توجه به وظایفی که بر عهده قطب های فکری و فرهنگی گذاشته شده و قطب ها هم با توجه به تقسیم مسؤلیت ها، مباحث متناسب با مسائل، میزهایی را در دستور کار قرار داده اند که این میزها برنامه ستادی صف های مرتبط را بر عهده دارند که هم مباحث را به تصویب برسانند و هم حمایت و هدایت کنند.

رییس میز توسعه و تعمیق فرهنگ قرآن قطب های فکری و فرهنگی دفتر تبلیغات اسلامی تصریح کرد: این میز که مربوط به قطب تعمیق ایمان دینی و مبارزه با جریانها و فرق انحرافی می باشد، چند سالی است که راه اندازی شده و در ماه های اخیر سعی کردیم که از بخش های صف دفتر مرتبط با میز جمع بندی داشته باشیم.

وی افزود: کارکردهای میز قرآن را در سه بخش بررسی کردیم که یکی از آنها در کارکردهای عمومی است که در این زمینه تلاش هایی در زمینه های فناوری، همایش، محصولات قرآنی و آموزش و تبلیغ شده است که سامانه بازنمایی پژوهش های قرآنی از جمله خروجی های آن است که یکم دی ماه با حضور سید عباس صالحی «وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی» و حجت الاسلام والمسلمین احمد واعظی «رییس دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم» رونمایی می شود.

حجت الاسلام والمسلمین عیسی زاده اظهار داشت: با توجه به ارتباط های صورت گرفته با مراکز همچون جامعه المصطفی، سازمان اوقاف، پژوهشگاه های مختلف و مراکز فعال در عرصه قرآن پژوهی، دعوت شده است که با ورود به این سامانه، پژوهش ها و محصولات خود را بارگذاری کنند و قرار است پس از رونمایی از این سامانه، با پیگیری هایی که خواهد شد، محصولات قرآنی سراسر کشور در این سامانه بارگذاری می شود.

وی گفت: این میز، در خصوص محصولات قرآنی حمایت های بیشتری داشته است؛ ایده های نوآورانه ای که در این راستا جمع آوری شده، باید مورد استفاده حداکثری قرار بگیرد.

رییس میز توسعه و تعمیق فرهنگ قرآن قطب های فکری و فرهنگی دفتر تبلیغات اسلامی با اشاره به فعالیت های این میز در مسأله آموزش در بخش های مختلف دفتر تصریح کرد: تشکیل پرونده متخصص در عرصه قرآن، از اموری است که با پیگیری این میز صورت گرفته و در حال حاضر ۹۵ پرونده در این راستا تشکیل گردیده است.

وی افزود: فرهنگ نامه تخصصی در عرصه های مختلف از سوی

گزارشی از کرسی نقد الگوهای علم سیاست و حکمت متعالیه

هستند، اشاره شده است؛ این گزاره ها عبارت اند از: حدوث جسمانی نفس و بقای روحانی آن، اتحاد قوای مراتب وجود نفس در عین کثرت قوای آن، جامعیت هستی انسان، وجود رابطی شریعت برای سیاست و علم سیاست به مثابه علم جهت دهنده زندگی سیاسی به سوی عالم ربوبی. پزشکی ادامه داد: ما سپس به تداوم ابعاد سیاسی و اجتماعی گزاره های فوق در ارتباط با واقعیت سیاسی و اجتماعی پرداخته و بر اساس آن، الزامات سیاسی - اجتماعی گزاره های فوق در سبک های مختلف زندگی از جمله مدینه ضروریه، مدینه نذاله، مدینه خست، مدینه کرامت، مدینه تغلب و مدینه جماعیه بررسی شده است و این بررسی نشان می دهد که الگوهای فلسفی علم سیاست را نه در مباحث فلسفی محض، بلکه در امتداد آنها در زندگی سیاسی باید جست و این به معنای آن است که الگوهای فلسفی، آن حلقه واسطی است که میتواند آموزه های متعالی را به امر سیاسی پیوند زند. در ادامه حجت الاسلام والمسلمین «سید محمد تقی آل غفور» ضمن تقدیر و تشکر از مباحث مطرح شده از سوی دکتر پزشکی به نقادی بحث وی پرداخت و گفت: یکی از اشکالات این متن این است که بین سیاست و علم سیاست تفاوتی قائل نشده است، در حالی که این دو با هم متفاوت هستند. مدیر گروه علوم سیاسی دانشگاه باقرالعلوم (ع) افزود: سخن شما تحت عنوان الگوهای حکمت متعالیه برای علم سیاست است یعنی یک عنوانی داریم که قرار است حکمت متعالیه برای علم سیاست کار کند در حالی که بحث شما بیشتر حوزه سیاست قرار گرفته است.

وی در ادامه سخنان خود خاطر نشان ساخت: وقتی از علم صحبت می کنیم یک انتظار خاصی از آن داریم و معرفت شناسی خاص خودش را دارد و می خواهیم بدانیم الگوهای حکمت متعالیه برای این نوع از معرفت چه کاری می تواند انجام بدهد و از این منظر معرفت شناسی ویژه ای باید برای آن در نظر گرفته شود. حجت الاسلام والمسلمین آل غفور با بیان این که موضوع پژوهش های ما نباید کلی باشد، یادآور شد: عنوان سیاست کلی است به همین دلیل شما باید مشخص می کردید که برای کدام قسمت علم سیاست قرار است که حکمت متعالیه کاری انجام بدهد، و در کل شما گزارش بحث های روشی را مطرح کردید ولی گزارشی که اجرا شد و ارائه فرمودند، علم سیاست نیست و تحت عنوان مباحث هستی شناسی انسان و جامعه تعریف نمی شود و به همین دلیل نباید از مباحث هستی شناسی خارج شده و وارد مباحث معرفت شناسی شویم.

دکتر پزشکی با اشاره به الگوهای حکمت متعالیه برای علم سیاست تأکید کرد که گزاره هایی از حکمت متعالیه صدرایی نشان دهنده الگوی فلسفی حکمت متعالیه هستند.

به گزارش روابط عمومی دفتر تبلیغات اسلامی، «محمد پزشکی» در نشست علمی مجازی «الگوهای علم سیاست و حکمت متعالیه» از سلسله نشست های همایش مجازی «علوم انسانی - اسلامی، پژوهش و فناوری» که سه شنبه ۲۵ آذر از سوی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی برگزار شد، به تبیین بحث خود در حوزه ارتباط بین حکمت و فلسفه با علم سیاست پرداخت. دانشیار پژوهشگاه علوم و اندیشه سیاسی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی در بخش دیگری از سخنان خود تصریح کرد: علم سیاست و اندیشه سیاسی در هر دوره ای که از علم تلقی خاصی می شود، بستگی به هدایتی و تعریفی دارد که الگوها از علم برای ما ارائه می دهند. وی با بیان این که شکافی بین قلمرو حکمت و سیاست وجود دارد، ابراز داشت: یکی از الگوهای خیلی مهم که در حوزه علم سیاست به کار می رود تعریف مفهوم انسان است این تعریف به عنوان یکی از مبانی و مبادی به کار می رود.

پزشکی عنوان کرد: به عنوان مثال در حوزه فلسفه غرب گفته می شود که انسان گرگ انسان است که متناسب با این نوع نظریه دولت، نظریه مطلقه خواهد بود یعنی نظریه ای که موجودیت دولت فراگیر بالاتر از انسان قرار بگیرد و مواظب باشد که گرگ علیه گرگ دیگر شورش نکند. استاد فلسفه و علوم سیاسی با بیان این که یکی از الگوهایی که به درد علم سیاست می خورد نگاه دینامیک یا استاتیک کردن به جامعه است، گفت: در ارتباط با حرکت جوهری و این که جهان مرتب در حال خلق و وضع مجدد است و اگر این معنا را بپذیریم وقتی وارد علم سیاست می شویم به این معنا می رسیم که اگر اصل، دینامیک باشد دین در تغییر و تحولات اجتماعی وارد می شود.

وی افزود: در تقسیمات فیلسوف کلاسیک مسلمان فارابی نیز مدینه ها به شکل ها و فرم های مختلفی تقسیم شده اند که مدینه فاضله، جاهله و ضاله از جمله آنها است و برای هر یک از این مدینه ها اقسامی ذکر می کند؛ اگر دید ما استاتیک باشد یعنی فلسفه اسلامی و متون اسلامی را با دید استاتیک ببینیم وقتی به مدینه مبدله می رسیم فکر می کنیم یکی از اقسام مدینه هاست در حالی که اگر دید دینامیک باشد حالت از یک وضعیت به وضعیت دیگر است و در این وضعیت مدینه ضروریه بر حسب افزایش آگاهی و بهره وجودی افراد به سمت مدینه حریه پیش می رود و اسمش مدینه مبدله می شود.

وی با تشریح موضوعاتی نظیر انسان شناسی، الگوی معرفت شناسی و دینامیک و استاتیک بودن جامعه خاطر نشان ساخت: بنده مقاله ای هم در این باره دارم که مدعی نوشته حاضر آن است که عدم توجه به تمایز میان دو مفهوم «بنیان فلسفی» و «الگوی فلسفی» موجب شده است که در مطالعات فلسفه اسلامی معاصر در قلمرو علوم انسانی ابرتر مانده اند؛ درحالی که شواهدی از تمایزگذاری پیشگفته در متون فلسفه اسلامی کلاسیک میتوان یافت.

وی ابراز داشت: برای بررسی مدعی حاضر به پنج گزاره صدرایی به عنوان گزاره هایی که نشان دهنده الگوی فلسفی حکمت متعالیه

انتقال فرهنگ و تمدن به جهان بدون داشتن منابع مرجع غنی ممکن نیست

عضو هیأت علمی پژوهشگاه مدیریت اطلاعات و مدارک اسلامی با اشاره به این که منابع مرجع ترجمه شده و به انتقال فرهنگ کمک می‌کند، گفت: این منابع مرجع هستند که به حفظ دانش مکتوب مدد می‌رساند و در آخر می‌توان به نقش منابع مرجع در پژوهش اشاره کرد که باید گفت این منابع در فرایند تحقیق حضور دارد و همیشه رد پای این منابع در تمام گام‌های تحقیق دیده می‌شود چون پژوهشگران از آنها بهره می‌برند و اساساً پژوهش درست و اساسی بدون نگاه به منابع مرجع ممکن نیست.

معاون پژوهشی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی با بیان این که انتقال فرهنگ و تمدن اسلامی بدون داشتن منابع مرجع غنی ممکن نیست، گفت: منابع مرجع منابعی هستند که اطلاعات زبده‌ای از اطلاعات تمدنی در مدلی جهانی و شناخته شده ارائه می‌دهند.

به گزارش روابط عمومی دفتر تبلیغات اسلامی، حجت‌الاسلام والمسلمین «محمدهادی یعقوب نژاد» در نشست علمی مجازی «شاخص‌های پژوهش در منابع مرجع» از سلسله نشست‌های همایش مجازی «علوم انسانی - اسلامی، پژوهش و فناوری» که از سوی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی برگزار شد، با اشاره به معنا چپستی منابع مرجع اظهار داشت: عمدتاً گفته شده است که منبع مرجع، کتاب است در حالی که منبع مرجع برای پاسخ به سؤالاتی از بخش‌هایی از آن استفاده می‌شود به علاوه این که لازم نیست کتاب باشد.

معاون پژوهشی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی عنوان کرد: ذات منبع مرجع این طور است که کل آن خوانده نمی‌شود و در اهمیت این منابع همین بس که ما امروز نمی‌توانیم در عرصه تمدنی جهان حاضر شویم مگر این که دانشنامه‌ها، دائرةالمعارف‌ها، فرهنگ‌نامه و اصطلاح‌نامه‌هایی را حوزه‌های مختلف داشته باشیم.

وی با اشاره به جایگاه منابع مرجع در دانش و پژوهش خاطرنشان ساخت: منابع مرجع در اصل دانش و عنصر دانش خیلی نقش ایفا می‌کند و در حقیقت تولید منابع مرجع نشانه پویایی علم است چون شما وقتی دانشنامه‌ای می‌نویسید نمی‌توانید وارد عرصه‌های علمی کم‌اهمیت و نابالغ وارد شوید به عبارت دیگر علمی تبدیل به منبع مرجع می‌شود که به درجه‌ای از بلوغ رسیده باشد.

حجت‌الاسلام والمسلمین محمدهادی یعقوب نژاد افزود: وقتی منبع مرجعی تولید می‌شود، نشان می‌دهد که علم به مرحله‌ای از پویایی رسیده و در زنجیره تولید علم اگر بخواهیم بر اساس تقدم و تأخر انتشار نگاه کنیم، منابع مرجع همیشه آخرین زنجیره هستند چون بین طرح موضوع جدید و تولید منبع مرجع همیشه فاصله زیادی است، بنابراین اگر بخواهیم زنجیره علم را تکمیل کنیم و دانش را به رشد و کمال برسانیم باید منابع مرجع برای آن بنویسیم.

وی در ادامه عنوان کرد: یکی از مهمترین نقش‌ها و تأثیراتی که منابع مرجع در دانش‌ها دارند این است که در مسیر تمدن‌سازی هستند، چون تولید و گسترش علوم و تمدن و انتقال آن در پرتو اندیشه، تفکر، نگارش و پژوهش ممکن است و منابع مرجع منابعی هستند که اطلاعات زبده‌ای از اطلاعات تمدنی در مدلی جهانی و شناخته شده ارائه می‌دهند.

رعایت شاخصه های مدخل‌گزینی در فرهنگنامه های قرآنی ضروری و لازم است

این پژوهشگر علوم قرآنی در بخش دیگری از سخنان خود تصریح کرد: یکی از بحث‌های جدی که به عنوان شاخص‌های اصلی شناخته می‌شود، انتخاب مداخل اصلی و ارجاعی است، چراکه این فرهنگنامه بیش از ۷۰ هزار عنوان فرعی دارد و ما برای استاندارد شدن اثر تولیدی خود باید به این مداخل توجه داشته باشیم؛ همچنین ارتباط مداخل با یکدیگر از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. وی با بیان این که تعیین شاخص‌های مدخل‌گزینی نیز در تولید فرهنگنامه قرآنی رعایت شده است، گفت: فرهنگنامه چون منبع قرآنی است شاخص‌هایی از جمله قرآنی بودن و داشتن اطلاعات آن مدخل در قرآن، شناخته بودن برای خوانندگان اعم از فارسی یا عربی، و عناوین کلی و جزئی از جمله شاخص‌های رعایت شده در حوزه مدخل‌گزینی است.

حجت الاسلام والمسلمین عیسی زاده در ادامه سخنان خود خاطرنشان ساخت: موضوع دوم بحث طبقه‌بندی الفبایی اطلاعات است، چون یکی از امتیازات فرهنگنامه‌ها از جمله فرهنگنامه قرآن که جامع‌ترین فرهنگنامه و به روزترین و کامل‌ترین اطلاعات قرآنی را در اختیار دارد، بحث طبقه‌بندی اطلاعات است؛ به عنوان مثال موضوع بهداشت و درمان در قرآن که در قالب سه هزار مدخل در این فرهنگنامه آمده و مورد تمجید معاونت قرآنی وزارت بهداشت قرار گرفت. وی یادآور شد: سوم موضوع نگارش است یعنی در نگارش این منابع که مورد رجوع قرار می‌گیرد، تلاش شده تا نکات نگارشی رعایت شود و در این قسمت ۱۱ بند وجود دارد.

عضو هیأت علمی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی با تأکید بر این که شاخص‌های ادبی، علوم قرآنی، بلاغی، اصولی برداشت‌های قرآنی کاملاً رعایت شده است، گفت: به عنوان مثال در بحث شاخص‌های علوم قرآنی گفته شده است که محقق باید ۲۲ شاخص را در این محور رعایت کند که از جمله آنها قرائت، صوت و لحن، وجوه و نظائر، الغای خصوصیت، مبهمات، محکم و متشابه، شأن نزول و موارد دیگر است.

وی در بخش دیگری از سخنان خود ابراز داشت: البته باید توجه داشت که نکات بیان شده در ارتباط با شاخص‌های پژوهشی در حوزه فرهنگنامه قرآنی است و ممکن است با دیگر تولیدات از جمله دائرةالمعارف‌ها و آثار و مقالات دیگری که تولید می‌شود در حوزه شاخص‌ها تفاوت داشته باشد.

عضو هیأت علمی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی با بیان این که رعایت شاخصه های پژوهشی از جمله مدخل‌گزینی در فرهنگنامه های قرآنی ضروری و لازم است، گفت: در فرهنگنامه ۳۳ جلدی قرآن کریم این شاخصه کاملاً رعایت شده است.

به گزارش روابط عمومی دفتر تبلیغات اسلامی، حجت الاسلام والمسلمین «عیسی عیسی زاده» در نشست علمی مجازی «شاخص‌های پژوهش در منابع مرجع» از سلسله نشست‌های همایش مجازی «علوم انسانی-اسلامی، پژوهش و فناوری» که چهارشنبه ۲۶ آذر از سوی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی برگزار شد، اظهار داشت: یکی از راهکارهای توسعه پژوهش‌های قرآن و جبران ضعف مرجعیت قرآن تهیه آثار قرآنی است که زمینه دسترسی اقشار گوناگون را به این کتاب مقدس فراهم کند.

عضو هیأت علمی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی با بیان این که اتقان و جامعیت هر فرهنگنامه متوقف بر رعایت شاخص‌های پژوهشی است، گفت: امروز گروه معاجم پژوهشکده فرهنگ و معارف قرآن در تولید آثار خود از جمله فرهنگ قرآن در ۳۳ جلد، سبک زندگی در ۵۰، فرهنگنامه تحلیلی وجوه و نظائر قرآن و همچنین فرهنگنامه تحلیل واژگان مشابه و فرهنگنامه واژگان متضاد و متقابل در قرآن به این شاخص‌ها توجه داشته تا جایی که برخی از این آثار تا کنون رتبه‌های مختلف و ارزشمندی در سطح کشور از جمله کتاب سال جمهوری اسلامی و حوزه کسب کرده است.

وی تصریح کرد: در حوزه منابع مرجع قرآنی به عنوان یک منبعی که در سطح کشور به عنوان یک پروژه افتخارآمیز از سوی ارزیابان انتخاب می‌شود باید از یک سری ویژگی‌ها برخوردار باشد، بنابراین تمام مجموعه‌های تولیدی در دفتر تبلیغات بر اساس شاخص‌های دقیق پژوهشی است.

حجت الاسلام والمسلمین عیسی زاده بیان داشت: تقریباً به مدت شش ماه متخصصان علوم قرآنی شاخص‌های پژوهش در تدوین یک مجموعه بزرگ را بررسی کردند و قریب ۱۲۰ صفحه شاخصه‌های گوناگون تدوین فرهنگنامه را در اختیار محققان و شورای علمی قرار دادند و مجموعه فرهنگنامه‌های ما بر اساس این شاخصه‌ها تولید می‌شود.

منابع مرجع به عنوان موجود زنده وظیفه استمرار دانش را برعهده دارد

رئیس پژوهشکده فرهنگ و معارف قرآن با بیان این که منابع مرجع به عنوان موجود زنده وظیفه استمرار دانش را برعهده دارد، گفت: وقتی بخواهیم از موجود زنده به درستی گزارش کنیم باید تمام جوانب مربوط به این موجود زنده را بشناسیم و آگاهانه گزارش کنیم.

به گزارش روابط عمومی دفتر تبلیغات اسلامی، حجت الاسلام والمسلمین «محمدصادق یوسفی مقدم» در نشست علمی مجازی «شاخص های پژوهش در منابع مرجع» از سلسله نشست های همایش مجازی «علوم انسانی - اسلامی، پژوهش و فناوری» که از سوی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی برگزار شد، اظهار داشت: در ارتباط با منابع مرجع شاخص هایی به نظر می رسد که خوب است به بحث و بررسی گذاشته شود.

نویسنده دارای چه مبانی فکری، اهداف و مقاصدی بوده است ولی در علوم قرآنی باید تبیین شود که تحقیق نویسنده با چه روشی از روش های علوم قرآنی تدوین شده است.

رئیس پژوهشکده فرهنگ و معارف قرآن یادآور شد: ما در منابع مرجع باید به این مسأله توجه کنیم که این منابع مسؤلیت تداوم و استمرار دانش را برعهده دارد، یعنی دانشی که توسط بشر در طول قرن های گذشته تولید شده در منابع مرجع جریان پیدامی کند، در حالی که منابع غیرمرجع چنین وظیفه ای برعهده ندارد.

وی در ارتباط با شاخصه های نگارش منابع مرجع افزود: برای نگارش منابع مرجع باید به شرایط اوضاع و احوال منابع مرجع گذشته و منبعی که در حال تدوین است توجه شود، دوم این که باید به طور دقیق موضوع گزارش از موضوع تحلیل، تفکیک شود چون گاهی اوقات برابال تحلیل می نشینیم و گزارش می دهیم که این خلاف واقع است.

وی با تأکید بر این که منابع مرجع از اهمیت بسیار بالایی برخوردار هستند، گفت: این که باید نگاه هرمنوتیک به منابع بشود یا خیر، جایگاه خودش را دارد و باید به عنوان مبادی مبحث تجزیه و تحلیل شود به عنوان اصول موضوعه در پژوهش های مرجع مورد بحث قرار بگیرد، اما آنچه مسلم است این است که باید به این منابع مرجع اطمینان حاصل شود و در طول تاریخ به فلان فرد یا جریان یا فکر منتسب است.

حجت الاسلام والمسلمین یوسفی مقدم در ادامه عنوان کرد: همچنین برای نگارش منابع مرجع لازم است عناوینی که در حوزه منابع وجود دارد را با هم خلط نکنیم، یعنی برای ما مشخص شود بین فرهنگ نامه و دانش نامه و موسوعه و دائرة المعارف چه تفاوت هایی وجود دارد.

حجت الاسلام والمسلمین یوسفی مقدم در بخش دیگری از سخنان خود ابراز داشت: نکته مرکزی در این قسمت بحث اعتقاد به حیات منابع مرجع است؛ ما بر این باوریم که ما باید اعتقاد داشته باشیم منابع مرجع حیات دارند، همچنانکه جامعه دارای حیات است، از این رو ما در منابع مرجع با یک موجود زنده روبه رو هستیم در حالی که تا قبل از قرن ۱۹ این نگاه وجود نداشت؛ بنابراین وقتی بخواهیم از موجود زنده به درستی گزارش کنیم باید تمام جوانب مربوط به این موجود زنده را بشناسیم و آگاهانه گزارش کنیم.

وی با اشاره به این که مختصر نویسی نیز اهمیت زیادی دارد، گفت: یکی از کارهای مهمی که در عرصه منابع مرجع در شرایط فعلی لازم است، کوتاهی و تلخیص است چون امروز منابع و مرجع در کتابخانه های دنیا به سادگی و سهولت و بدون زحمت در یک جلد یا دو جلد منتشر شده است و کل دیدگاه های مربوط به یک مکتب و یک جریان فکری در آن ارائه شده و مخاطبان به راحتی با آن ارتباط برقرار می کنند، بنابراین نیازمند چنین منابع مرجعی در کنار آن مرجع مطول نیاز داریم.

وی عنوان کرد: این که منابع مرجع در چه شرایط محیطی به وجود آمده اند، از اهمیت فوق العاده برخوردار است، دیگر این که باید خود این موجود زنده را با تمام جزئیات بشناسیم، چراکه شرط درستی پژوهش این است که همه مقصود نویسنده را حتی در مقدمات و توضیحات و حواشی دخیل در فهم متن را مورد توجه قرار بدهیم.

رئیس پژوهشکده فرهنگ و معارف قرآن با بیان این که روش منابع مرجع نیز اهمیت دارد، گفت: در حوزه علوم انسانی باید بدانیم که

مدیر بخش دائرة المعارف های پژوهشکده علوم و معارف قرآن کریم مطرح کرد:

شاخصه های پژوهشی رعایت شده در دائرة المعارف قرآن کریم /

اهمیت موضوع مداخل، نظام ارجاعات و ساختار و چینش

عضو هیأت علمی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی با تأکید بر این که ساختار و چینش مقالات در دائرة المعارف باید ابتکاری باشد، گفت: باید پاراگراف ها در داخل خودش انسجام لازم را داشته باشد و مجموع پاراگراف ها پیوند منطقی با هم داشته باشد و معطوف به مدخل و موضوع مقاله باشد

وی در بخش دیگری از سخنان خود ابراز داشت: نثر و نگارش باید یک نثر معیار باشد و معمولاً نثرهای ادبی و کهن پرهیز کنیم و صبغه گزارشی بودن در آنها نیز ضروری لازم است؛ از دیگر شاخص هایی که می توان به آن اشاره کرد بحث محتوا است که در این موضوع جامعیت مقالات، پیشینه، تفکیک رویکردهای فقهی، کلامی و غیر آن و نوآوری در طرح مباحث و تحلیل و جمع بندی اهمیت فوق العاده ای دارد.

پژوهشگر علوم قرآنی عنوان کرد: در مجموع از شاخص های لازم رعایه بحث مداخل و نظام ارجاعات، منابع، ساختار و چینش، نگارش و نثر و در آخر مباحث مربوط به محتوا است که همه اینها سعی شده تا در دائرة المعارف قرآن کریم رعایت شود؛ البته باید به سیاست های ارائه شده در هر کدام از این پنج محور توجه شود.

مدیر بخش دائرة المعارف های پژوهشکده علوم و معارف قرآن کریم با اشاره به شاخصه های پژوهشی رعایت شده در دائرة المعارف قرآن کریم گفت: از شاخص های لازم رعایه بحث مداخل و نظام ارجاعات، منابع، ساختار و چینش، نگارش و نثر و در آخر مباحث مربوط به محتوا است.

به گزارش روابط عمومی دفتر تبلیغات اسلامی، حجت الاسلام والمسلمین «علی خراسانی» در نشست علمی مجازی «شاخص های پژوهش در منابع مرجع» از سلسله نشست های همایش مجازی «علوم انسانی- اسلامی، پژوهش و فناوری» که از سوی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی برگزار شد، اظهار داشت: بیش از ۲۰ سال است که دائرة المعارف قرآن کریم در این پژوهشکده علوم و معارف قرآن دفتر تبلیغات تولید می شود.

عضو هیأت علمی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی در بخش دیگری از سخنان خود تصریح کرد: تولید آثار دائرة المعارفی پس از انقلاب با شور قابل توجهی همراه با شاخص های علمی دنبال شده است، در حالی که پیش از انقلاب حتی در موضوعات اسلامی و قرآنی غربی ها در تولید کارهای دائرة المعارفی پیش قدم بودند تا جایی که دائرة المعارف اسلام بیش از صدسال قبل توسط غربی ها ارائه شد و در کشورهای اسلامی تنها به ترجمه آن اکتفا کردند و کار مستقلی در مورد اسلام و آموزه های اسلام انجام نشده بود.

وی با بیان این که امروز عصر انفجار اطلاعات و گسترش اطلاعات است، گفت: با توجه به اطلاعاتی که در عرصه های مختلف وجود دارد، سرعت و سهولت دستیابی به آنها مهم است و کتاب های مرجع این جهت را تسهیل می کند تا مخاطب را به موضوع مورد نظر خودش برساند.

حجت الاسلام والمسلمین خراسانی در ادامه سخنان خود خاطر نشان ساخت: شاخص های پژوهشی دائرة المعارف قرآن کریم را در محورهای مختلفی می توانیم بیان کنیم که از جمله آنها مداخل است که در این قسمت باید اصطلاحات شناخته شده باشد و دوم جامعیت مداخل است که در دائرة المعارف قرآن کریم این مسأله از جمله در حوزه معارف، علوم و اعلام قرآن مورد توجه بوده است و سوم بحث ارجاعات در مداخل است که از شاخص های دائرة المعارف محسوب می شود.

وی یادآور شد: تعیین قلمروهای مداخل نیز از اهمیت ویژه ای برخوردار است، بنابراین بحث مداخل و نظام ارجاعات در دائرة المعارف ها از اهمیت فوق العاده ای برخوردار است؛ بحث دیگر مربوط به منابع است تا هیچ منبعی بدون مستند و منبع نباشد از این رو در هر مطلب و گزاره ای باید آنها را به منابع معتبر و دست اول مستند کرده و به آخرین منابع نگاشته شده نیز توجه شود.

در کنار رصد تمدنی، باید به حکمرانی و خوانشی تمدنی برسیم

پژوهشکده رصد راهبردی وضعیت تمدنی در سطح ایران و جهان اسلام را در دستور کار خود قرار دهد.

وی افزود: می بایست رصد تمدنی داشته باشیم و نشست های راهبردی در موضوعات راهبردی در دستور کار، به رصد راهبردی و تمدنی منتهی شود و سالانه و دو سال یک بار یک گزارش تمدنی از وضعیت موجود ایران و جهان اسلام ارائه شود، مثلاً گفته شود که چه مقدار از فهم ما در حوزه ها تمدنی بوده و چه مقدار از رویکردهایمان در نهاد علم تمدنی است و چه مقدار از بینش تمدنی مردم و رسانه ها و نماز جمعه و همه ارکان جامعه، تقویت شده است؟

حجت الاسلام والمسلمین لک زایی خاطر نشان کرد: در کنار رصد تمدنی، به مرور باید به حکمرانی تمدنی و خوانشی تمدنی از دین در علم، تعلیم و تربیت، فرهنگ، رسانه، سیاست، اقتصاد و... برسیم.

معاون پژوهش دفتر تبلیغات اسلامی گفت: در کنار رصد تمدنی، به مرور باید به حکمرانی تمدنی و خوانشی تمدنی از دین در علم، تعلیم و تربیت، فرهنگ، رسانه، سیاست اقتصاد و... برسیم.

به گزارش روابط عمومی دفتر تبلیغات اسلامی، حجت الاسلام والمسلمین نجف لک زایی در آیین رونمایی از آثار پژوهشکده مطالعات تمدنی و اجتماعی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی دفتر تبلیغات اسلامی که به صورت مجازی برگزار شد، اظهار داشت: می بایست تلقی ما از این پژوهشکده آن باشد که در طول دیگر پژوهشکده های پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی قرار دارد، نه در عرض آنها.

وی گفت: این پژوهشکده دو سطح کار می تواند داشته باشد، یکی این که با اعضای هیئت علمی و محققان خود به مطالعات مستقیم بپردازد و کار دوم این است که تمامی فعالیت های پژوهشی، آموزشی و تبلیغی را در سطح دفتر تبلیغات اسلامی و به ویژه در سطح پژوهشگاه رصد و کمک کند تا رویکرد تمدنی شان تقویت شود.

معاون پژوهش دفتر تبلیغات اسلامی تصریح کرد: اگر پیوند علمی میان پژوهشکده مطالعات تمدنی و اجتماعی و پژوهشکده علوم و اندیشه سیاسی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی شکل بگیرد، به سمتی خواهیم رفت که حکمرانی ما تمدنی خواهد شد و این حکمرانی را محور کار خود قرار دهند؛ یا در پژوهشکده فقه و حقوق، فقه تمدنی دنبال شود و در پژوهشکده اخلاق و معنویت، مباحث مربوط به اخلاق با رویکرد تمدنی پیگیری شود و همینطور در دیگر پژوهشکده ها این روند پیگیری شود.

وی افزود: زمانی می توانیم به تمدن نوین اسلامی نائل شویم که در برخی از ارکان تغییراتی حاصل شود و اخلاق، کلام، تفسیر قرآن، تاریخ اسلام و... را تمدنی درک و ارائه کنیم.

حجت الاسلام والمسلمین لک زایی با بیان این که باید نهاد علم در ایران رویکردش تمدنی شود، اظهار داشت: دولت و حکمرانی در ایران و در مرحله بعد در سطح جهان اسلام، باید رویکرد، سیاستگذاری ها و اجرائیاتشان تمدنی شود.

وی گفت: همچنین کارگزاران در عرصه های مختلف رویکرد و بینشان تمدنی شود؛ مرحله بعد این است که علاوه بر خوانش تمدنی، از علم و دین، می بایست از وضعیت آموزش و پرورش، علم و تعلیم و تربیت یک خوانش تمدنی داشته باشیم.

رئیس پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی تصریح کرد: محور بعدی که باید فعال شویم، این است که باید دارای بینش تمدنی و واجد یک امت تمدنی شویم؛ برای تحقق این مسائل پیشنهاد می شود که این

آیین رونمایی از آثار پژوهشکده مطالعات تمدنی و اجتماعی دفتر تبلیغات اسلامی برگزار شد

وی گفت: روح حکمت و فلسفه اسلامی آنچنان که در خورشان است، امتداد اجتماعی پیدا نکرده و این باعث می شود که ما در تمدن سازی با مشکل مواجه شویم.

رییس دانشگاه آزاد قم تصریح کرد: حوزه و دانشگاه گرفتار امور ساختاری شده اند تا عاملیتی؛ یعنی گرفتار ضوابط، هنجارها و دغدغه تأسیس انواع پژوهشکده ها بدون نیاز سنجی و مخاطب شناسی شده ایم.

وی افزود: این مسأله، پژوهشکده ها را برای جهش بیشتر با محدودیت مواجه کرده است؛ به عبارت دیگر، زیاد نوشته می شود اما مدیریت دانش ما ضعیف است.

حجت الاسلام والمسلمین خیری اظهار داشت: تعامل حوزه و دانشگاه علی رغم توقع افزایش یافتن، کاهش یافته است؛ این در صورتی است که در گذشته اساتید دانشگاه به حوزه می آمدند و بالعکس اما امروز این تعامل کاهش یافته و به تدریج خود بسندگی به وجود آمده است.

* پیشینه، معاصر و آینده ایران با پدیده تمدن و مطالعات تمدنی پیوند خورده است

سپس، محمد باغستانی «مدیر گروه هنر و تمدن اسلامی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی» با اشاره به اهمیت مطالعات تمدنی در ایران گفت: میان سرزمین ایران و پیدایش قدیمی ترین تمدن های جهانی پیوند کهن تاریخی وجود دارد که شواهد تاریخی قدمت آن را نشان می دهد و سزاوار است که حتی از نام ایران و تاریخ آن به عنوان یکی از جلوه های مهم فراز و فرود تمدن های بشری در عهده باستان و میانه نام ببریم.

وی گفت: بخشی از چالش های مدیریت، در جامعه کنونی است که از عصر برآمدن مشروطیت و در عصر پهلوی ها دنبال شده و در عهد اول نظام جمهوری اسلامی در زمان حیات امام خمینی (ره) وجود داشته و در عهد دوم که از سال ۱۳۶۸ با رهبری مقام معظم رهبری شروع شده و تا کنون ادامه دارد، می توان در دولت های چهارگانه سازندگی، اصلاحات، عدالت و اعتدال شواهد زیادی از چالش های تمدنی بین دیدگاه های کسانی که در عرصه مدیریت کشور کار می کنند، نام برد.

مدیر گروه هنر و تمدن اسلامی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی تصریح کرد: این چالش ها است که وضعیت کنونی ما را معین می کند؛ به لحاظ آینده، ایران در یک نقطه چالش های تمدنی کانونی منطقه ای قرار دارد و ایران (چه بخواهد و چه نخواهد) پیشینه، معاصر و آینده اش با پدیده تمدن و مطالعات تمدنی پیوند خورده است.

* فقدان منظومه معرفتی با قید اسلامی؛ منشأ حرکت در مسیر تقلید محض از تمدن غربی

در این مراسم، علی بیات «رییس گروه تاریخ و تمدن ملل اسلامی

آیین رونمایی از آثار پژوهشکده مطالعات تمدنی و اجتماعی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی دفتر تبلیغات اسلامی به صورت مجازی برگزار شد.

به گزارش روابط عمومی دفتر تبلیغات اسلامی، حجت الاسلام والمسلمین محسن الویری «مدیر گروه تاریخ دانشگاه باقرالعلوم (ع)» در آیین رونمایی از آثار پژوهشکده مطالعات تمدنی و اجتماعی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی دفتر تبلیغات اسلامی که به صورت مجازی برگزار شد، اظهار داشت: مطالعات تمدنی در کشورهای اسلامی زودتر از کشور ما آغاز شد و آثار ارزشمندی به زبان عربی از سوی اندیشمندان معاصر منتشر شده است و در کشور ما در دهه اخیر به دنبال طرح اندیشه تمدنی از سوی مقام معظم رهبری مطرح شد.

وی گفت: در کشور ما مباحث بنیادی که معمولاً مورد علاقه رهبر معظم انقلاب است، در دو سطح علمی (مطابق با ضوابط مراکز آموزش عالی کشور) و فرهنگی (مطابق با هنجارهای رایج فرهنگی) دنبال می شود.

مدیر گروه تاریخ دانشگاه باقرالعلوم (ع) با بیان این که رهبر معظم انقلاب حجم کارهای انجام شده در عرصه تمدن را شایسته سجده شکر دانستند، تصریح کرد: مطالعات تمدنی در کشور ما این شانس را داشته که با کارهای فرهنگی شتاب زده توانسته جایی برای خود بیابند و به نقطه امید بخشی برسند.

وی کارهای انجام شده در پژوهشکده مطالعات تمدنی و اجتماعی را در رأس کارهای امیدبخش دانست و افزود: چند ویژگی آثار این پژوهشکده، مشتمل بر خلاقیت در روش تولید، پشتکار ستودنی پژوهش های این پژوهشکده، پرهیز از هزینه های زائد و ابداع در آورده های آثار است.

* حوزه و دانشگاه گرفتار امور ساختاری شده اند

در ادامه، حجت الاسلام والمسلمین حسن خیری «رییس دانشگاه آزاد قم» اظهار داشت: کتابخانه تمدنی در کشور ما در بخش تاریخ غنی است اما در بحث نظری تمدن دستمان خالی بوده و هست؛ کارهایی که منتشر شده است، به دلیل تنوعی که دارد، ناظر به نیازهای جامعه است و این نکته مهمی می باشد.

اسلامی بحث های نظری در یک جاهایی غلبه می کند و تمدنی نوینی که تمام ابعاد آن معلوم نیست، باید مورد تفکر قرار بگیرد؛ از گذشته امکانات تمدنی در اختیار داریم و یک انقلاب بزرگی را ایجاد کرده ایم که می خواهد دو سر حلقه تمدن نوین اسلامی و تمدن گذشته را به هم وصل کند.

در این مراسم، حجج اسلام والمسلمین محمدتقی سبحانی «رییس قطب تعمیق ایمان دینی و مبارزه با جریانها و فرق انحرافی دفتر تبلیغات اسلامی و رییس مرکز الحضاره لتنمیه الفکر الاسلامی»، نجف لک زایی «معاون پژوهش دفتر تبلیغات اسلامی و رییس پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی» و آقای عماد افروغ «استاد دانشگاه» به سخنرانی پرداختند.

داشکده الهیات دانشگاه تهران «اظهار داشت: هنوز تمدن پژوهی و مطالعات تمدنی با نگاه و رویکرد نظری و عملی و خصوصاً با رویکرد و نگاه کاربردی، ظرفیت و پتانسیل بسیار بالایی دارد و می طلبد. وی گفت: موضوع منفعلانه اندیشمندان مسلمان در برابر مفهوم، ادبیات و الگوی تمدنی غرب صرفاً غلبه بر نگاه تاریخی تمدن است؛ فقدان منظومه معرفتی با قید اسلامی سبب شد مسلمانان به مدت یک قرن در حیرت بسیاری در جهان پر شتاب همراه با تحول، بدون نقشه راه در مسیر تقلید محض از تمدن غربی به سر ببرند.

رییس گروه تاریخ و تمدن ملل اسلامی داشکده الهیات دانشگاه تهران تصریح کرد: با ظهور انقلاب اسلامی دین از حاشیه به متن و ذهن زندگی انسان و از حوزه فقه شخصی به حوزه کلان اجتماعی، سیاسی و فرهنگی بازگشت و این احیای تفکر اصیل دینی، فصل جدیدی را جهت بازیابی فرهنگ تمدن اسلامی رقم زد که این فضای جدید، نظریه سازی می طلبد.

وی بر انجام مطالعات تمدنی به صورت گروهی تأکید کرد و افزود: بر همه اندیشمندان و استادان حوزه مطالعاتی تمدن فرض است که با تشریح مساعی و به صورت گروهی نسبت به مطالعات تمدنی اقدام شود و از انجام کار فردی پرهیز شود.

* هفت مؤلفه تمدن

سپس، مصطفی تقوی «عضو هیئت علمی دانشگاه صنعتی شریف» اظهار داشت: وقتی که به سراغ کتاب های موجود در زمینه تمدن رفتیم، متوجه شدیم که تعریف واضحی از آن وجود ندارد؛ گاهی تمدن را با فرهنگ، مرتبط و گاهی هم غیرمرتبط دانسته اند؛ تمدن متشکل از هفت مؤلفه ارزش ها، نظام نظری، نظام عملی، ساختارهای مادی و تکنیکی، ساختارهای اجتماعی، گفتمان و نظام نیازها است. وی گفت: اگر تمدن را اینگونه بفهمیم، نتایجی خواهد داشت که تمدن گرانش دارد و همانگونه که موشک پس از پرتاب انرژی زیادی می برد تا به فضا برود، تمدنی مثل تمدن مدرن که درگیر آن هستیم، گرانش دارد، به این دلیل که تمدن حاوی یکی سری ساختار مادی و تکنیکی است که به سادگی توسط بشر تغییر نمی یابد چرا که معونه دارد.

* شهرهای ایران می توانند زاویه ای تمدنی را انعکاس دهند

در ادامه این مراسم، موسی نجفی «رییس پژوهشکده اندیشه سیاسی، انقلاب و تمدن اسلامی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی» با اشاره به اهمیت احصا کردن امکانات کشور در ارتباط با تمدن اظهار داشت: شهرهای ایران از هر زاویه ای تمدنی هستند و می توانند زاویه ای تمدنی را انعکاس دهند و امکانات تمدنی ما کم نیست.

وی گفت: در حوزه و دانشگاه بحث های تمدنی خوبی صورت گرفته است اما این بحث ها تمرکز ندارد؛ در نظام تمدن نوین

رئیس قطب تعمیق ایمان دینی دفتر تبلیغات اسلامی:

متون و گفتمان تمدنی امروز، منابع مورد اشاره مباحث تمدنی هستند

۳۵

مطالعات تمدنی در محافل مختلف مطرح شد و به تدریج این بحث وارد فضای آکادمیک شد.

وی افزود: باید کارهای علمی و معرفتی را باید از نقطه ای کوچک اما درست و دقیق شروع کرد و باید خستگی ناپذیر پیش رفت و برای آن، تولیدات جدیدی را پیش ببریم و به عرصه قابل مراجعه و استناد برای اندیشمندان و دانش پژوهان قرار دهیم.

حجت الاسلام والمسلمین سبحانی اظهار داشت: امروز با همت دوستان پژوهشگرده مطالعات تمدنی و اجتماعی شاهد شکل گیری ادبیات علمی زیر ساختی هستیم و امروز یک متون و گفتمانی را در اختیار داریم که وقتی می خواهیم سخن از تمدن بگوییم، می توانیم به این منابع اشاره کنیم.

رئیس قطب تعمیق ایمان دینی دفتر تبلیغات اسلامی گفت: امروز یک متون و گفتمانی را در اختیار داریم که وقتی می خواهیم سخن از تمدن بگوییم، می توانیم به این منابع اشاره کنیم.

به گزارش روابط عمومی دفتر تبلیغات اسلامی، حجت الاسلام والمسلمین محمدتقی سبحانی «رئیس قطب تعمیق ایمان دینی و مبارزه با جریانها و فرق انحرافی دفتر تبلیغات اسلامی و رئیس مرکز الحضاره لتنمیة الفکر الاسلامی» در آیین رونمایی از آثار پژوهشگرده مطالعات تمدنی و اجتماعی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی دفتر تبلیغات اسلامی که به صورت مجازی برگزار شد، اظهار داشت: پس از پیروزی انقلاب اسلامی به رهبری امام خمینی(ره)، بحث مطالعات تمدنی و نگرش تمدنی به حوزه فرهنگ، دانش و سیاست جوانه زد.

وی گفت: تقریباً حدود ۲۰ سال گذشته تا این بحث در حوزه های علمیه جدی شود و تقریباً از دهه ۷۰ رویکرد تمدنی به عرصه فکر و دانش آمد و بحث های سیاسی با عمیق بیشتری مورد مطالعه قرار گرفت؛ این که ما هسته اصلی نگرش خود در دنیای امروز را باید بر اساس مؤلفه های تمدنی بسازیم و جهان را از این دریچه ببینیم و وارد تعامل شویم.

رئیس قطب تعمیق ایمان دینی و مبارزه با جریانها و فرق انحرافی دفتر تبلیغات اسلامی تصریح کرد: در سال های دهه ۷۰ بحث

جهان مجازی، فضایی است که مناسبات حقیقی را رقم می زند

انسانی است.

مسئول مرکز تحقیقات و آینده پژوهی سازمان سراج با اشاره به اهمیت آینده نگری، تصریح کرد: یک پدیده پنج نوع واکنش در بر دارد، واکنش اول وادادگی است که نسبت به پدیده نگاه مثبت و منفی ندارد و حاکمیت تفکر بر پدیده را بر عهده وجود آورنده پدیده می گذارد.

وی افزود: واکنش بعدی، انفعال با تأخیر است و معمولاً وقتی رخ می دهد که یک پدیده بحران ایجاد می کند که واکنش سریع در مقابل هر تغییر جزو رفتار غریزی است؛ نمونه آن، مهاجرت از وایبر به تلگرام است و آسیب های خاص خود را پدیدار کرد و بعد از چند سال به این نتیجه رسیدیم که بستن این پیام رسان موثر نخواهد بود.

دکتر شریعتی، واکنش دیگر در مقابل یک پدیده را انفعال در لحظه دانست و اظهار داشت: انفعال در لحظه همان واکنش در مقابل هر تغییر پس از یک بازه زمانی طولانی بوده و واکنش بعدی انفعال در لحظه است، اینکه زمین بازی مبتنی بر مرادوات و مناسبات انسانی جامعه اسلامی و ایرانی را چطور شکل بدهیم که این امر در شبکه ملی اطلاعات خلاصه می شود و رهبر انقلاب اسلامی نیز تأکید می کنند داخل زمین بنیادهای اجتماعی پدیده های زیستی و کلان خودمان باید بازی کنیم.

وی گفت: در رویکرد تمدنی، نه تنها باید بنیادها را از آن خودمان کنیم، بلکه مأساسازی آن برای جهانیان و حرکت به سمت ظهور داشته باشیم. مسئول مرکز تحقیقات و آینده پژوهی سازمان سراج، امکانات آینده نگری را به چهار محور تقسیم و تصریح کرد: محور اول امکانات حال می باشد، هر حال زمانی همواره در افق های آینده گوناگون قابل تصویر است و شناخت این افق ها در نهایت امکان تصمیم گیری را مهیا می سازد.

وی افزود: محور دوم، امکانات گذشته است که با فهمیدن افق های آینده، زوایای تیره و تاریک گذشته نیز آشکار می شود؛ لذا روشن شدن این زوایا نه تنها باز یابی هویت است، بلکه امکان کنش بر اساس هویت را فراهم می کند.

دکتر شریعتی محوری بعدی را امکانات پیدایش خواند و اظهار داشت: بدون فهم چیزهایی که ممکن است در آینده پیدا شوند یا بوجود آیند، نمی توان برای آینده برنامه ریزی صحیحی داشت، بنابراین وضعیت حال ما به امکانات پیدایش گره خورده است.

وی گفت: محور چهارم، امکانات کنش است که در واقع نمی توان کنشی داشت، مگر آنکه امکانات آینده آن کنش مورد بررسی قرار گیرد و هر کنش مجموعه ای از آینده نگری های کلی و جزئی است و هر چه آینده نگری کلی تر و عمیق تر باشد، کنش کم خطرتر خواهد بود.

گفتنی است، مسئول مرکز تحقیقات و آینده پژوهی سازمان سراج در ادامه به مباحثی همچون پروژه ره نگاهت، پیشران های جهش تمدنی در عصر سایبر، ترسیم وضعیت آینده و افق های پژوهش پرداخت و دبیری این نشست را محمدرضا قربانزاده «مدیر پرتال دفتر تبلیغات اسلامی» و مدیر خبرگزاری آریا در استان قم بر عهده داشت.

مسئول مرکز تحقیقات و آینده پژوهی سازمان سراج گفت: جهان مجازی، فضایی است که مناسبات حقیقی را رقم می زند و مسائلی خیلی بنیادی تر و حیاتی تر از فضای حقیقی را رقم می زند و به همین دلیل باید مورد توجه ویژه قرار گیرد.

به گزارش روابط عمومی دفتر تبلیغات اسلامی، دکتر سید سجاد شریعتی در نشست علمی «افق های پژوهش علوم انسانی در نسبت با آینده تمدنی فضای مجازی» که به همت روابط عمومی دفتر تبلیغات اسلامی برگزار شد، اظهار داشت: مسئله فضای مجازی برای ما به شدت جدی است و باید توجه جدی به آن داشت و همانطور که جهان پیرامونی را جهانی نمی بینیم که صرفاً بتوان از یک زاویه به آن نگاه کرد، جهان سایبری را هم جهانی نمی بینیم که بشود از نگاه ارتباطات و یا رابطه دو فرد به آن نگاه کرد.

وی گفت: جهان مجازی، فضایی است که مناسبات حقیقی و مسائلی خیلی بنیادی تر و حیاتی تر از فضای حقیقی را رقم می زند و به همین دلیل، باید مورد توجه ویژه قرار گیرد.

مسئول مرکز تحقیقات و آینده پژوهی سازمان سراج با معرفی مرکز تحقیقات سازمان فضای مجازی سراج، تصریح کرد: این سازمان از سال ۹۴ با هشت گروه علمی آغاز بکار کرد و هدف کلی آن شناخت تمدنی فضای مجازی است و به صورت تخصصی پژوهش در علوم انسانی در حوزه فضای مجازی انجام می دهد.

وی افزود: در این مرکز، یک فهم و شناخت تمدنی از فضای مجازی را استخراج کردیم و اینکه در آینده فضای مجازی چه اتفاقی خواهد افتاد و اینکه پیامدها و تئوری پردازی از مواجهه انقلاب با این فضای مجازی را چگونه خواهد بود را مورد سنجش قرار دادیم.

دکتر شریعتی با بیان اینکه چطور فضای مجازی تمدن ما را تحت تأثیر خودش قرار خواهد داد، اظهار داشت: اگر یک تغییر تمدنی در حال رخ دادن است و فضای مجازی صرفاً یک وسیله ارتباطی است، بنابراین، بنیادهایی مثل جامعه، فرهنگ و علم را تغییر خواهد داد.

وی گفت: در این مرحله تاریخی به خوبی آگاه هستیم که علم یک پدیده صرفاً مطابق با واقع است و علم یک شأن اجتماعی و تمدنی دارد، فلذا اگر زندگی تغییر می کند، پس بنیادهای علوم تغییر می کند؛ وقتی زیست انسانی تغییر می کند، اولین علمی که تغییر می کند، علوم

رئیس گروه برنامه ریزی و بودجه پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی:

گزارش خواهی های متعدد و متشت نهادهای نظارتی، مراکز پژوهشی را اذیت می کند

شما را یکسال اذیت می کند در حالیکه مسؤلیت اصلی خود را در سه ماه انجام داده بودید ولی برای عرضه آن یک سال طول می کشد که خیلی اسف بار است و آسیبی که امروز واحدهای اداری، صنعتی، اقتصادی و امثال آن برای اخذ مجوزات مختلف تا بالای پنجاه مورد باید بگیرند، جامعه پژوهش را نیز اذیت می کند که بعضا به روز بودن اثر نیز تا قبل از انتشار از بین می رود.

رئیس گروه برنامه ریزی و بودجه پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی در ادامه با اشاره به بحث زنجیره ارزش عنوان کرد: چارچوب زنجیره ارزش نه بخش اصلی دارد که مدیریت، منابع انسانی، فرایندها، امکانات، بازاریابی و کیفیت خدمات از جمله آن است و ما در این نشست می خواهیم صرفا وضع موجود را نسبت به ارزیابی و گزارش و نوع مطالباتی که می شود بیان کنیم.

وی با بیان این که تقریبا هر واحد پژوهشی در سال باید به هفت مرجع نظارتی گزارش بدهد، گفت: این مراجع وزارت علوم، معاونت ارزیابی وزارت علوم در استان ها، isi، isc و نهادهای مراجع مختلف است تا جایی که پژوهشگاهی همچون پژوهشگاه دفتر تبلیغات باید به ۱۱ نهاد گزارش بدهد که از جمله آنها می توان علاوه بر موارد قبل به دفتر تبلیغات اسلامی، دفتر رهبر معظم انقلاب، حوزه های علمیه و شورای عطف اشاره کرد.

رئیس گروه برنامه ریزی و بودجه پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی با اشاره به این که هر کدام از این نهادها بر اساس یک فرمت خاصی گزارش می گیرند، گفت: برخی شاخص تعداد صفحه، برخی شاخص نویسنده، برخی شاخص جامعه مخاطبان و برخی دیگر شاخص ها مهم می دانند و این تشتت و عدم یکپارچگی، واحدهای پژوهشی را خیلی اذیت می کند.

ابراهیمی بیان داشت: نه سنجه ها و نه شاخص ها مشخص نیست یا اگر مشخص هست، یکپارچگی ندارد و هریک از نهادهای نظارتی به یک نوع شاخصی تمسک می کند و اگر این موانع برطرف نشود، تبعات و آسیب های زیادی خواهد داشت؛ هرچند شاید برخی بگویند آسیب نیست ولی در تحلیل این جانب یک آسیب جدی است که هم هزینه ها را زیاد می کند و جلوگیری می کند از این که بخواهیم به کار اصلی بپردازیم.

وی با تشبیه کارهای پژوهشی به جبهه جنگ خاطرنشان ساخت: شما فرض کنید افرادی که در خط مقدم جبهه باید با دشمن مقابله کنند، درگیر کارهای پشتیبانی و تدارکی شوند قطعاً از مأموریت اصلی خود بازمانده، دشمن پیشروی کرده و سنگرها را فتح می کند و حتما شکست جبهه خودی رقم خواهد خورد به همین منظور پژوهشگاه علوم فرهنگ اسلامی بیش از یک سال است که بر اساس چارچوب زنجیره تأمین در حال طراحی مدلی است تا بتواند با کاهش مشکلات و موانع این مسأله، زمینه را برای فراهم ساختن کار اصلی مرکز یعنی پژوهش و تحقیق فراهم کند.

رئیس گروه برنامه ریزی و بودجه پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی با تأکید بر این که گزارش خواهی های متعدد و متشت نهادهای نظارتی، مراکز پژوهشی را اذیت می کند، گفت: پژوهشگاهی همچون پژوهشگاه دفتر تبلیغات باید به ۱۱ نهاد بر اساس سنجه های متفاوت گزارش بدهد.

به گزارش روابط عمومی دفتر تبلیغات اسلامی، «کریم ابراهیمی» در نشست علمی مجازی «نظام ساختاری، مدیریت، برنامه ریزی و گزارش دهی در پژوهش» از سلسله نشست های همایش مجازی «علوم انسانی- اسلامی، پژوهش و فناوری» که چهارشنبه ۲۶ آذر از سوی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی برگزار شد، با اشاره به اقدامات یک نهاد پژوهشی برای رسیدن به نتیجه مطلوب اظهار داشت: در حوزه ستاد و اجرایی پژوهش افراد دست اندکار دارای وظایف مهمی در ارتباط با پژوهش هستند.

رئیس گروه برنامه ریزی و بودجه پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی در بخش دیگری از سخنان خود ابراز داشت: ما یک هرج و مرج و عدم یکپارچگی در حوزه ارزیابی و گزارش دهی پژوهش داریم که اعضای هیأت علمی و محققان و واحدها و نهادهای پژوهشی را تحت تأثیر قرار داده و بهره وری آنها را کاهش داده است.

وی عنوان کرد: تعدد مراکز گزارش خواه وجود دارد که با ایتیم های مختلف از نهادهای پژوهشی مطالبه گزارش می کنند و نهادهای پژوهشی سالی پنج شش بار انبوه زمان خود را درگیر امور ستادی می کنند در حالی که وظیفه اصلی یک نهاد علمی پژوهشی این امور نیست بلکه وظایف ذاتی او پژوهش، تحقیق، مسأله یابی و نیاز سنجی است. ابراهیمی با ابراز تأسف از نبود نظام جامع ارزیابی عملکرد گفت: ایتیم ها و معیارهای گزارش دهی و گزارش گیری بسیار متنوع است و تبعات و پیامدهای عدم حل این مسأله افزایش هزینه ها، نرسیدن به امور اصلی و سربار حقوق است که به پشتیبانان عرصه پژوهش ضربه می زند و انبوهی از وقت صرف گزارش دهی شود تا جایی که مجبور می شوند به مأموریت اصلی خود نپردازند.

وی افزود: مثال کوچک آن فرض کنید شما می خواهید پذیرش مقاله علمی پژوهشی یا علم ترویجی بگیرید و در مجله ای ثبت کنید، ممکن است در عرض سه ماه یک مقاله با رتبه آبنویسید ولی همین مقاله را اگر بخواهید در یک مجله ای پذیرش بگیرید فرایندهای بروکراتیک اداری

محیط مجازی ای که با آن سروکار داریم کاملاً عینی است

علمی و اخلاقی پیدا می کنند، نشست های علمی مثل همین نشست و سایر نشست هایی که پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی دارد، برگزار می شود و بنابراین محیط مجازی ای که با آن سروکار داریم کاملاً عینی است و عملکرد و اثری واقعی دارد.

* تعبیر آیت الله جوادی آملی از فضای مجازی

دبیر نشست علمی افق های پژوهش علوم انسانی در نسبت با آینده ی تمدنی فضای مجازی با اشاره به تعبیری از آیت الله جوادی آملی تصریح کرد: ایشان در خصوص فضای مجازی می فرمایند «چیزی که امروز به عنوان فضای مجازی معروف شده در اصل حقیقت است چرا که مجاز را می توان کنار زد، اما حقیقت را نمی توان، بنابراین فضای مجازی در اصل خودش حقیقت است، این سیم و تلویزیون حقیقت نیست بلکه آن چیزی که معرفت و شناخت باشد حقیقت است».

وی خاطرنشان کرد: به بیان دیگر آنچه با اندیشه مرتبط است و پیام را به ذهن منتقل می کند، حقیقت است، خواه از ابزار حسی یا ماورای حس استفاده شود و با این نگاه است که می توان افق های پژوهش علوم انسانی در نسبت با آینده ی تمدنی فضای مجازی را مورد بررسی قرار داد.

قربان زاده در بخش دیگری از این نشست با تشریح برخی از فعالیت ها و ظرفیت های دفتر تبلیغات اسلامی در عرصه فضای مجازی و تاسیس معاونتی در همین خصوص در این دفتر، بر ضرورت و توسعه همکاری های مشترک میان تمام نهادهای فعال در عرصه فضای مجازی و انجام فعالیت های پژوهشی دقیق و ناظر به نیازهای روز در این عرصه تاکید کرد.

مدیر پرتال دفتر تبلیغات اسلامی با بیان اینکه آنچه با اندیشه مرتبط است و پیام را به ذهن منتقل میکند، حقیقت است، خواه از ابزار حسی یا ماورای حس استفاده شود، گفت: محیط مجازی ای که با آن سروکار داریم کاملاً عینی است و عملکرد و اثری واقعی دارد.

محمدرضا قربان زاده در نشست علمی افق های پژوهش علوم انسانی در نسبت با آینده ی تمدنی فضای مجازی که از سوی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی برگزار شد تصریح کرد: برای اینکه بخواهیم افق های پژوهشی علوم انسانی را در فضای مجازی تعریف کنیم باید ابتدا بتوانیم تعریف مناسبی را از فضای مجازی ارائه کنیم.

وی افزود: نمی توان فضای مجازی را مترادف با اینترنت دانست، اما اینترنت ابزار ورود به فضای مجازی و سامانه ای جهانی از شبکه های رایانه ای به هم پیوسته است که از «مجموعه پروتکل اینترنت» برای ارتباط با یکدیگر استفاده می کنند.

این فعال رسانه ادامه داد: به عبارت دیگر اینترنت، شبکه شبکه هاست که از میلیون ها شبکه خصوصی، عمومی، دانشگاهی، تجاری و دولتی در اندازه های محلی و کوچک تا جهانی و بسیار بزرگ تشکیل شده است که با ارائه وسیعی از فناوری های الکترونیکی و نوری به هم متصل شده اند و اگر بخواهیم آنچه اینترنت را تشکیل می دهد معرفی کنیم باید به سه بعد زیرساخت، خدمات و محتوا اشاره کنیم.

* خدمات متنوع فضای مجازی از لحاظ محتوایی

وی با تشریح هریک از این ابعاد گفت: از سه مورد اشاره شده، آنچه اهمیت و کاربرد بیشتری دارد، خدمات فضای مجازی است و فضای مجازی آن قدر از لحاظ محتوایی خدمات متنوعی دارد که به سختی می توان دسته بندی ای از آن ارایه داد، اما خدمات موجود را تقریباً میتوان در دسته بندی های استقرایی شامل خدمات پایه، خدمات مبتنی بر انتشار اطلاعات، انتقال پیام، آموزش و تحصیل، خدمات شهروندی بین مردم و حاکمیت، کسب و کار، شبکه های اجتماعی و پیام رسان و... قرار داد.

* فضای مجازی پیوستاری از فضای واقعی

قربان زاده با تشریح و تعریف هریک از این خدمات در بخش دیگری از سخنانش به ویژگی های فضای مجازی پرداخت و گفت: پیش از هر چیز باید توجه داشت که فضای مجازی پیوستاری از فضای واقعی است، اگرچه تفاوت هایی هم با فضای فیزیکی دارد.

وی گفت: فضای مجازی را می توان فضایی تلقی کرد که واقعیت دارد چون اعمال انسان در این فضا تأثیری واقعی دارد و برای مثال در آن پول جابه جا میشود، مالیات پرداخت می شود، فعالیت های مدیریتی از راه دور انجام می شود، انسانها به همدیگر دلبسته می شوند و رشد

پژوهشگران محیط زیست از ابزار دین و حکمت اسلامی بهره گیری کنند

استاد دانشکده کشاورزی دانشگاه شیراز با تأکید بر نقش پژوهش و تبیین برای نجات و حفاظت از محیط زیست و همچنین عالی بودن مبانی حکمی و دینی برای این منظور گفت: پژوهشگران محیط زیست در کارهای علمی خود از ابزار دین و حکمت اسلامی بهره گیری کنند.

به گزارش روابط عمومی دفتر تبلیغات اسلامی، «منصور شاه ولی» در نشست علمی مجازی «حکمت اسلامی و محیط زیست» از سلسله نشست های همایش مجازی «علوم انسانی - اسلامی، پژوهش و فناوری» که پنجشنبه ۲۷ آذر از سوی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی برگزار شد، اظهار داشت: تا سال ۸۹ حدود ۱۸۰ کنفرانس بین المللی و ۲۸۰ معاهده موافقت نامه و پروتکل بین المللی در حوزه حفاظت از محیط زیست برگزار شده است. استاد تمام دانشکده کشاورزی دانشگاه شیراز افزود: در سال ۲۰۰۰ فراخوان بین المللی ادیان برای حفاظت از محیط زیست داده شد، همچنین ما شاهد برگزاری کنفرانس ادیان و محیط زیست در کشورهایی نظیر ایران در سال ۷۸ هستیم در نهایت شاهد گردهمایی رهبران دینی در سال ۲۰۱۴ در سازمان ملل بودیم. وی در ادامه عنوان کرد: اما در بعد پژوهش باید بگوییم که اولین پژوهش زیست محیطی میدانی در این باره رساله دکتری من در استرالیا بود که در سال ۱۹۹۴ از آن دفاع کردم که در آن ابتدا با طرح این مسأله که منطق پایداری مکتب پراگماتیسم مطرح شد، یعنی

برای حفظ محیط زیست باید به دنبال به کارگیری کمتر نهاده باشیم و در پایان به نقش مذهب رسیدیم چون انسان ها دارای عقاید، نظرها و رفتار و فکر متفاوتی هستند که با محیط زیست تعامل دارند و نیازمند شناخت هستند تا بتوانند خواسته های ادیان را در باب حفاظت محیط زیست عملیاتی کنند.

شاه ولی با اشاره به این که از گذشته نسبت دین و محیط زیست در غرب مطرح بوده است، گفت: ولی از سال ۱۹۹۸ تلاش های بین المللی در این وادی اتفاق افتاد و شاهد نمایش ۱۱ جلد کتاب از انتشارات دانشگاه هاروارد هستیم که وجه مشترک همه آنها موضوع اکولوژی و ادیان است و حتی اکولوژی و دانش های سنتی است و تلاش های دیگری هم صورت گرفته و توسعه تحصيلات تکمیلی در دانشگاه های کشورهای جهان به ویژه آمریکا در این ارتباط صورت گرفته است.

وی بیان داشت: دین و نظم طبیعت، الهیات و محیط زیست، اخلاق زیست محیطی، اخلاق و محیط زیست، انسان و طبیعت در قرآن، مبانی مطالعات محیط زیست در اسلام، سیمای طبیعت در قرآن و اسلام و محیط زیست نیز از جمله آثاری است که در این باره در ایران منتشر شده است.

استاد دانشکده کشاورزی شیراز در بخش دیگری از سخنان خود تصریح کرد: منکر نگاه تاریخی نباید بود ولی آیا نگاه اعتقادی نیز برای رویکرد الهی به محیط زیست ضرورتی وجود دارد؟ اگر ضرورت دارد مراجع نگاه اعتقادی به حکمت اسلامی به محیط زیست کدام است؟ وی با بیان این که امروز شاهد بحران زیست محیطی هستیم که از فعالیت های کشاورزی، دامداری در محیط های روستایی پدید آمده است، گفت: در سال ۸۲ پنج الگو برای حفاظت از منابع طبیعی در دنیا و ایران مطرح شد که این پنج مورد مدل سنتی نشر، مدل چندگانه، مدل اجتماعی، فرهنگی و سازمانی، مدل شناخت انسان (دانش بومی) و در نهایت مدل دینی بود که مشخص می شود توجه ها از سمت سخت افزار به نرم افزاری رود.

شاه ولی ابراز داشت: ما در ادامه به این نتیجه رسیدیم که در حفاظت محیط زیست تلاش های زیادی در حال اتفاق افتادن است، همچنانکه در سال ۱۳۹۲ یکسری جنبش های جهانی به عمل آمده است یعنی متوجه شدیم که پژوهش های محیط زیست شامل بوم گرایی فنی به همراه بوم گرایی معرفتی شده است. وی در ادامه سخنان خود خاطر نشان ساخت: قشر اولویت داران محیط زیست، بدون شک مردم شامل بهره برداران، کشاورزان، کارشناسان، پژوهشگران، مدیران و سیاستمداران هستند و خود این ها نیز باید محیط زیست را نجات بدهد، همچنانکه اخیرا یکی از اندیشمندان غربی گفته بود که «تغییر در فعالیت های روزانه مردم کلید طلایی ایجاد دنیایی پایدار است» و این در حالی است که خداوند متعال ۱۴۰۰ سال پیش در قرآن کریم فرموده بود: «ان الله لا یغیر ما بقوم حتی یتغیروا ما بانفسهم» یعنی تغییر و تحولات جهان به دست انسان است. استاد کشاورزی دانشگاه شیراز یادآور شد: سؤالی که مطرح است این است که از کدام قشر باید آغاز نمود؟ بدون تردید باید از قشر پژوهشگران شروع کنیم چرا که انجام پژوهش دیگر اقشار را تحت تأثیر قرار می دهد، همچنانکه رهبر معظم انقلاب نیز در امور مختلف کشور نظر پژوهشگران و خبرگان را فصل الخطاب می دانند.

وی اضافه کرد: باید بدانیم این که فقط بگوییم کافی نیست بلکه باید آستین ها را بالا بزنیم و وارد میدان عمل شده و بتوانیم از آموزه های حکمت اسلامی در حفاظت و نجات محیط زیست اقدام کنیم؛ نتیجه دو پژوهش انجام شده این است که پژوهشگران به عنوان پیشگامان حافظ محیط زیست باید مورد توجه بیشتر باشند و لذا در این قشر نیازمند آشنایی با روش شناسی پژوهش حکمت اسلامی هستیم. وی با تأکید بر این که ویژگی های شخصی و حرفه ای پژوهشگر محیط زیست برای تحقق عملی حکمت اسلامی ضرورت دارد، گفت: پژوهشگر باید از روش تبیین بهره گیرد که تبیین نیز تعریف ساده و قابل فهم موضوع پژوهش است که همزمان برای عمل انجام می گیرد، همچنانکه علامه طباطبایی (ره) نیز تبیین را کشف و پرده برداری از علوم می دانند.

وی در بخش دیگری از سخنان خود ابراز داشت: تبیین در پژوهش محیط زیست یک ضرورت است به شرط آن که پژوهشگر معتقد و متعهد به تبیین نظر و عمل باشد، پژوهش نوآورانه باشد، با رویکرد فرارشته ای انجام گیرد و پژوهشگر در حرف و عمل موحد باشد، بنابراین می توانیم از آموزه های دین و حکمت برای نجات محیط زیست استفاده کنیم که آنهم استفاده و ورود حداکثری پژوهشگران متعهد محیط زیست به عرصه حکمت و بهره گیری حداکثری آنها از آموزه های دین مبین اسلام است.

بمناسبت هفته پژوهش صورت گرفت؛

رونمایی از محصولات فناورانه و تجلیل از فناوران برتر

مراسم رونمایی از محصولات فناورانه و تجلیل از فناوران برتر دفتر تبلیغات اسلامی در سال ۱۳۹۹، با تقدیر از نفرات برتر، اداره برتر و محصول برتر برگزار شد.

به گزارش روابط عمومی دفتر تبلیغات اسلامی، سید حسن هانی «مدیرکل فناوری اطلاعات مرکز برنامه ریزی و نظارت راهبردی» در مراسم تجلیل از فناوران برتر دفتر تبلیغات اسلامی اظهار داشت: ویروس کرونا خیلی از مشکلات، معضلات و چالش‌هایی را برای فناوری اطلاعات ایجاد کرد و از یک جهت باعث شد دید سازمان‌ها به خدمات فناوری اطلاعات تغییر پیدا کند و افزایش چشمگیر به خصوص در استفاده از عرصه آموزش مجازی، از اولین کارکردهایی بود که فناوری اطلاعات از خود نشان داد.

وی با اشاره به چالش دیگری که در یکسال اخیر در حوزه فناوری اطلاعات ایجاد شد، تصریح کرد: تغییراتی که در رقم رخ داد و جابجایی‌های سنگینی که در دفتر تبلیغات اسلامی انجام شد، برقراری سرویس‌ها و ایجاد ارتباطات پایه، زمان زیادی را از فناوری اطلاعات گرفت.

مدیرکل فناوری اطلاعات مرکز برنامه ریزی و نظارت راهبردی، یکی دیگر از فعالیت‌های صورت گرفته در فناوری اطلاعات را داخلی کردن آدرس‌های اینترنتی عنوان و تصریح کرد: مجموع آدرس‌های اینترنتی را روی پروایدهای داخلی آوردیم و دیگر روی پروایدهای خارجی نیستیم.

وی با اشاره به اینکه سامانه و سرویس‌های فناوری اطلاعات دفتر تبلیغات اسلامی را در اختیار سازمان‌ها و نهادهای بیرونی گذاشته ایم، افزود: سامانه سمتا را به سازمان اوقاف، سامانه ارزشیابی را در اختیار وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سامانه پژوهان را در اختیار وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و سامانه پاسخگویی را در اختیار مرکز رسانه‌های دیجیتال کشور قرار دادیم.

هانی اظهار داشت: با اینکه ما هیچ‌گونه تبلیغ و بازاریابی در بیرون از مجموع سازمان انجام نمی‌دهیم، اما این فعالیت‌ها نشان از کارکرد خوب فناوری اطلاعات دفتر می‌باشد. وی با تأکید بر اینکه نیروهای متخصص و کارآمد در فناوری اطلاعات دفتر وجود دارد، گفت: امیدواریم این اتفاق در رسالت سازمانی و خدماتی که به جامعه ارائه می‌کنیم و برخی از خدماتی که بصورت ساختاری انجام می‌شود را حفظ کنیم.

مدیرکل فناوری اطلاعات مرکز برنامه ریزی و نظارت راهبردی تصریح کرد: امسال با توجه به بحث گرانی یک نوع تحریم بودجه‌ای شدید و بودجه در سال گذشته بسته شده و در برخی از موارد ۲۰۰ درصد افزایش قیمت داشتیم که با وجود

این تنگناها و محدودیت‌ها این اتفاقات رخ داده است. هانی با اشاره به اینکه در حوزه نرم‌افزار هم به بلوغ خوبی رسیدیم و بیش از ۵۰ سامانه نرم‌افزاری در دفتر تبلیغات اسلامی راه‌اندازی شده است، خاطرنشان کرد: همه این‌ها نوید این را می‌دهد که سال بعد با تکیه به توان دوستان، خدمات بهتر و بیشتری را داشته باشیم و لذا بهترین سرمایه ما، نیروی انسانی است.

*تجلیل از فناوران برتر

در این مراسم از حسن جوزدانی، نصحی دهنوی و محمدحسین شاه‌ملکی بعنوان «فناور برتر» و از سید ابوالحسن نظام‌دوست «رییس اداره توسعه سیستم‌های سازمانی دفتر تبلیغات اسلامی» بعنوان «اداره برتر» و از حجت الاسلام والمسلمین محمد قطبی جهت ارائه اپلیکیشن روز برگ به عنوان «محصول برتر» تجلیل به عمل آمد.

*قدردانی مدیرکل فناوری اطلاعات استان قم از نقش دفتر تبلیغات اسلامی در حوزه تولید محتوای دیجیتال

جواد غامپور مدیرکل ارتباطات و فناوری اطلاعات استان قم نیز در این مراسم طی سخنانی با تأکید بر اینکه دفتر تبلیغات اسلامی می‌تواند جزو راه‌اندازهای پر قدرت برای سایر بخش‌ها در حوزه محتوا و فضای مجازی و کاربست‌های حوزه باشد، گفت: یک ظرفیت جهانی در رقم و مراکز حوزوی به خصوص دفتر تبلیغات اسلامی وجود دارد که مرکز ملی فضای مجازی و شورای عالی فضای مجازی از ظرفیت‌های قم و این دفتر آگاه هستند.

مدیرکل ارتباطات و فناوری اطلاعات استان قم خاطرنشان کرد: در روزهای اولی که به قم آمدم یک بحثی را مد نظر داشتیم که مزیت نسبی قم در حوزه ICT نسبت به استان‌های دیگر چه می‌تواند باشد، و به این نتیجه رسیدیم که حوزه علمیه قم، بزرگترین تولیدکننده محتوا در حوزه علوم انسانی و اسلامی است و می‌توانیم در این حوزه فعالیت‌های خوبی داشته باشیم که نقش دفتر تبلیغات اسلامی در این خصوص بسیار مهم و چشمگیر است.

پیشبرد اهداف نظام سیاسی نیازمند نهادسازی بر اساس فقه و علوم انسانی است

کرده بود، گفت: در گذشته چون حکمت نظری رشد زیادی پیدا کرده بود ضرورتی نمی دیدند که به حکمت عملی بپردازند.

وی اضافه کرد: ادعای من این است که به دو دلیل مهم لازم است که در ساحت حکم رانی و مدیریت کلان جامعه علاوه بر استمداد از فقه، از علوم انسانی معطوف به عرصه زندگی نیز استفاده کنیم که نخست پیچیده تر شدن مقوله حکم رانی است یعنی بعد از این که دولت مدرن تشکیل می شود ساحت حکم رانی و مدیریت جامعه به قدری پیچیده می شود که صرفاً با بخش فقهی و حقوقی نمی شود مقوله حکم رانی را پیش برد و نیازمند دانش هایی از جنس اجتماعی و عرصه زندگی هستیم که متناسب با معارف و اصول اسلامی باشد.

عضو شورای عالی انقلاب فرهنگی افزود: دلیل دوم لزوم نهادسازی های همسو با فرهنگ و ارزش های اسلامی است که این نهادسازی گرچه بخش فقهی و حقوقی هم دارد ولی فقهی و حقوقی محض نیست؛ نه تنها با پیروزی انقلاب اسلامی حتی قبل از پیروزی انقلاب اسلامی جریان های گرای سیاسی در جهان اسلام همواره یکی از شعارهای اصلی اش تطبیق الشریعه بوده است یعنی می خواسته وفق اصول و ارزش های اسلامی جامعه سازی کند که شما در تمام جریان های اسلام خواه معاصر می بینید.

وی در ادامه عنوان کرد: آرمان بزرگ انقلاب اسلامی پیاده کردن دین و عینیت بخشی اصول و ارزش های اسلامی در جامعه بوده است و اگر ما چهل سال قبل را تحلیل کنیم می بینیم این آرمان به یک صورت تئوریزه نشده بلکه یک صورت بسیط دارد یعنی بسیط ترین وجه تئوری این آرمان را در دهه اول انقلاب مشاهده می کنیم که عقیده داشتند اگر ما به مرفقه عمل کنیم و رساله های عملیه را پیاده کنیم به این آرمان دست پیدا می کنیم؛ پیش فرض آن خودبستگی فقه موجود و فقه منعکس در رساله های عملی برای تحقق آن آرمان اسلامی کردن جامعه و تشکیل حکومت دینی بود.

حجت الاسلام والمسلمین واعظی با اشاره به این که رویکرد دوم معتقد به عدم کفایت فقه متعارف موجود و لزوم تقویت فقه اجتماعی است، گفت: این رویکرد می گفت ما اگر فقه اجتماعی اسلام را تقویت کنیم می توانیم به آرمان اسلامی کردن جامعه و اقامه دین برسیم؛ این رویکرد دوم، دو تقریر ضعیف و قوی دارد که تقریر ضعیف با عقیده به کفایت فقه اجتماعی معتقد است که با همان شیوه مرسوم فقهی که فروع فقهی استنباط شده است، مسائل اجتماعی استنباط نشده است بنابراین اگر با همان شیوه فقهی متعارف سراغ مسائل اجتماعی و سیاسی برویم و فقه اجتماعی را فربه کنیم به هدف می رسیم.

وی بیان داشت: رویکرد قوی در همین فقه اجتماعی می گوید:

حجت الاسلام والمسلمین واعظی با تأکید بر این که پیشبرد اهداف نظام سیاسی نیازمند نهادسازی بر اساس فقه و علوم انسانی است، گفت: فقه به تنهایی برای حکم رانی کافی نیست.

به گزارش روابط عمومی دفتر تبلیغات اسلامی، حجت الاسلام والمسلمین «احمد واعظی» در مراسم اختتامیه همایش مجازی «علوم انسانی - اسلامی، پژوهش و فناوری» که از سوی مجمع پژوهشگاه های علوم انسانی - اسلامی، برگزار شد، ضمن گرامیداشت سالروز شهادت آیت الله دکتر مفتاح و روز وحدت حوزه و دانشگاه اظهار داشت: امیدواریم جلساتی که در طی هفته برگزار شد طلیعه همکاری مستمر بین نهاد های پژوهشی باشد که اهداف مشترکی دارند.

رئیس دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم با تأکید بر لزوم گسترده شدن پژوهش و فناوری در علوم انسانی اسلامی، ابراز داشت: سؤالی که مطرح می شود این است که چرا با وجود ضرورت حضور و تأثیرگذاری فقه در عرصه حکم رانی و مدیریت کلان جامعه ما نیازمند به علوم انسانی اسلامی هستیم؟ و چرا عرصه زندگی و حیات جمعی علی رغم اعتقاد به جامعیت فقه ما را مستغنی از رجوع و استمداد و بهره مندی از علوم انسانی اسلامی نمی کند؟

وی در بخش دیگری از سخنان خود ابراز داشت: منظور ما از علوم انسانی بخشی از علوم انسانی است که با عرصه زندگی و حیات اجتماعی درگیر است نه مطلق علوم انسانی؛ این را هم باید بدانیم که کارکرد و حضور پژوهشگاه های حوزه مطالعات انسانی در عرصه حکم رانی خیلی اهمیت دارد چون برخی اوقات تصور این است که با توجه به جامعیت فقه اسلامی و کارکردها و موضوعاتی که فقه اسلامی دنبال می کند شاید برای اداره جامعه اسلامی و تنظیم ساحت های مختلف حیات جمعی نیازمند منبع معرفتی دیگری نباشیم اعم از علوم انسانی و اجتماعی حتی با پسوند اسلامی.

حجت الاسلام والمسلمین واعظی با بیان این که فربهی و شکوفایی فقه اسلامی و رشد بیش از حد فلسفه نیازمندی به سایر علوم را کمتر

حجت الاسلام والمسلمین واعظی ابراز داشت: ما در این چهل ساله کمتر نهادسازی و بیشتر مونتاژ کرده ایم یعنی از تجارب عقلاییه موجود در نظامات اجتماعی دیگر را مثل بانک، قیوداتی زده و آن را اسلامی کرده ایم ولی نهادسازی نکرده ایم در حالی که به نظر می رسد اگر بخواهیم حکم رانی اسلامی داشته باشیم و اهداف و اصولی که اسلام معرفی کرده و تمدن اسلامی را رقم بزنیم و جامعه پردازی دینی کنیم باید در حوزه سیاست، مناسبات مالی، اقتصاد، شؤون آموزشی و جنبه های دیگر نهادسازی کنیم که این نهادسازی البته و صدالبته وجه فقهی دارد ولی یک سره برآمده از فقه نیست بلکه باید علاوه بر تکیه بر فقه باید مسلط بر علوم انسانی اجتماعی باشیم.

ما احتیاج به فقه النظام داریم یعنی نیازمند استنباط نظامات اجتماعی سیاسی، آموزشی و تربیتی و غیره اسلامی هستیم، این تقریر قوی، باب نیازمندی به علوم اجتماعی و علوم انسانی اسلامی را باز می کند و در این جا باید گفت نباید در قضاوت عجله کنیم چون ممکن باز هم کسی صرفاً به نظامات اجتماعی اسلام، فقهی بنگرد که در این صورت باز هم مجالی برای علوم انسانی اسلامی گشوده نمی شود.

عضو هیأت علمی دانشگاه باقرالعلوم (ع) در بخش دیگری از سخنان خود تصریح کرد: اگر تصویر و تقریر کسی از نظامات اجتماعی اسلام این باشد که نظامات اجتماعی اسلام، مسلماً وجه فقهی دارد و یکی از منابع اصلی تنقیح نظامات اجتماعی اسلام، فقه است البته بعد فلسفی، بعد معرفتی و ابعاد دیگری هم دارد یعنی ما باید فلسفه سیاسی اسلامی و فلسفه تربیت اسلام و امثال آن هم داشته باشیم تا بتوانیم نظامات را منقح کنیم، در این صورت باید از علوم انسانی استفاده کنیم.

وی با بیان این که توجه به واقعیت حکم رانی در جهان معاصر و در جهان پیچیده امروز ضرورت نگاه ویژه به علوم انسانی اسلامی را آشکار می کند، گفت: ما در طی این چهار دهه با حضور شورای نگهبان، سعی و تلاش زیادی کردیم که تصمیمات و قوانین و آنچه به کلان مدیریت جامعه اسلامی برمی گردد، منطبق با شریعت باشد که در این جا دو سناریو متصور است.

حجت الاسلام والمسلمین واعظی در ادامه سخنان خود خاطرنشان ساخت: سناریوی اول همان چیزی است که در این چهل ساله به عنوان اسلامی سازی نظام شاهد هستیم که طرح ها و لوایح و قوانینی که در مجلس مصوب می شود از حیث انطباق و عدم انطباق با فقه و شریعت بررسی شود، حال آیا در این قوانین پیامدهای اجتماعی، فرهنگی، روانی و اموری که به سامان حیات اجتماعی برمی گردد لحاظ می شود؟ یعنی آیا فقه صرفاً برای این امور کفایت می کند؟ عرض ما در حوزه سناریوی دوم این است که این مسأله حکم رانی موجود، چنان پیچیده شده است که صرف انطباق یا عدم انطباق با فقه و استنباطات فقهی نمی تواند مصلحت بودن یا قیودات لازم را برای تصمیم کلان مدیریتی را تنظیم کند.

وی یادآور شد: کسی که در مسند اسلامیت در جامعه اسلامی قرار گرفته بایستی این جور اطلاعات و علوم و معارف را بداند و دلیل دومی که به سناریوی دوم کمک کند این است که در کنار توجه به این انطباق و عدم انطباق با احکام اولیه اسلامی این گونه مطالعات و معارف اسلامی لازم است.

جایگاه مباحث تاریخی نگرى در تضعیف علوم انسانی اسلامی

دهه قبل در متفکران خودمان هم دیده ایم تا یکی دو دهه قبل که به صراحت آنها را مطرح کرده و به علوم انسانی اسلامی سرایت داده اند. وی در بخش دیگری از سخنان خود تصریح کرد: آنها می گویند: فهم انسان تابع شرایط تاریخی است پس فهم هرکسی برای خودش مهم است و ما سنجه ای برای ارزش گذاری فهم ها نداریم بلکه به مرور زمان فهم های جدید جایگزین قدیمی می شود؛ آنها مسیر خود را به صورت سازمان دهی شده ادامه دادند.

حجت الاسلام والمسلمین عرب صالحی با بیان این که دین و قرآن و پیامبر را اموری تاریخی می دانند، گفت: آنها می گویند: پیامبر و قرآن محصول فرهنگی زمان خودشان هستند، حتی خود دین را امری تاریخی می دانند، پس اساس علوم اسلامی ما در این صورت زیر سؤال می رود، از این رو ما باید متناسب با این شبهات پاسخ های درست و کافی بدهیم.

وی در ادامه سخنان خود خاطرنشان ساخت: در خصوص علوم انسانی اسلامی نیز مطابق فرهنگ تاریخی نگرى تعمیم برداشته می شود و دینی شدن آن نیز به طور کلی زیر سؤال می رود چون تاریخی نگرى را گفتیم که اصل منابع دینی را انکار کردند و در این صورت علوم انسانی اسلامی بالتبع زیر سؤال می رود.

حجت الاسلام والمسلمین عرب صالحی در تبیین جایگاه مباحث تاریخی نگرى در تضعیف علوم انسانی اسلامی، گفت: این جریان دین و قرآن و پیامبر را محدود به زمان تاریخی می داند و در این صورت ساخت علوم انسانی مبتنی بر اسلام ممکن نخواهد بود.

به گزارش روابط عمومی دفتر تبلیغات اسلامی، حجت الاسلام والمسلمین «محمد عرب صالحی» در مراسم اختتامیه همایش مجازی «علوم انسانی - اسلامی، پژوهش و فناوری» که از سوی مجمع پژوهشگاه های علوم انسانی - اسلامی، برگزار شد، به توضیح مکتب هیستوریزیسیم اظهار داشت: مباحث تاریخی نگاری زاده دنیای غرب است و از آنجا به مباحث کشورهای اسلامی و علوم اسلامی و علوم انسانی کشیده شده است.

رئیس پژوهشکده حکمت و دین پژوهی پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی با بیان این که تاریخی نگرى اصطلاحات متفاوتی دارد و در قلمروهای مختلف کاربرد دارد، گفت: ما در حیطه انسان شناسی و علوم انسانی و اسلامی صحبت می کنیم و عقیده داریم که این نگرش به عنوان یک مکتب در جهان مدرن رواج پیدا کرده است؛ در بعد فلسفی به این معناست که انسان فهم و ارزش ها و اعتقاداتها و فرهنگ و آداب و رسوم و دین و مذهبش زائیده شرایط تاریخی است و به مرور زمان همه این امور با ارزش ها و فرهنگ و حتی دین و مذهب جدید جایگزین می شود.

وی افزود: دو مبنای اساسی در این مکتب وجود دارد؛ یک مبنای فردیت در مقابل تعمیم و یک مبنا بسط و سیالیت در مقابل عینیت که مراد از فردیت یعنی پدیده های فردی و تاریخی انحصاری است و نباید به اصول مشترک برای تبیین آنها پناه برد و مراد از بسط یعنی فردیت امر ثابتی ندارد؛ اگر مبنای فردیت را بپذیریم اولین اثرش امتناع از هرگونه مرجعیت و ملاک عقل جزئی انسان است.

حجت الاسلام والمسلمین عرب صالحی در ادامه عنوان کرد: نتیجه طبیعی این مبنا ظهور انبوهی از نحله ها و فرقه ها است که در حوزه دین عناصر ثابت از بین می رود، دین تبدیل به احساس دین می شود و نتایج دیگری که در دنیای غرب پدید آمده است؛ مطابق عنصر بسط و سیالیت همان عناصر فردیت، انسان همین هیكل خارجی است و هستی انسان همین موجود سیالی است که به دنیا می رود و زمانی از دنیا می رود.

وی با اشاره به تأثیر این دو مبنا در حوزه انسان شناسی گفت: مطابق این دیدگاه هر انسان موجودی با پیشینه منحصر به فرد و محدود و منحصر به یک زمان و مکان خاص است و انسان منحصر به هفتاد هشتاد سالگی است که زندگی می کند و توان فراتاریخ و فرارفتن از سنت فرهنگی که در آن زندگی می کند، ندارد و افراد مجبورند که در محدوده ای که به واسطه تاریخ برای آنها دیکته شده، بیاندیشند و عمل کنند و امیدی برای خروج از این محدودیت ها نیست.

استاد حوزه و دانشگاه بیان داشت: در یک کلام آورده های تاریخی نگرى انکار ذات ثابت برای انسان، الگوی ثابت برای انسان و انکار قانون ثابت و جاودان و فهم ثابت برای انسان است؛ ریشه هایی از این افکار از چند

همه مؤلفه های علوم انسانی اسلامی باید دینی باشد

به تصور ما این آراء همگی می تواند محل تأمل باشد و نمی تواند ملاک تمایز علوم را صرفاً به یک مناط ارجاع دارد بلکه هر علمی سه لایه مؤلفه دارد که یکی از لایه های علم مؤلفه های رکنی است که آنها را به مبانی، موضوع، مسائل، غایات و منطق و منهج و منبع علم تفسیر می کنیم که مورد پنجم یعنی منبع به چندین مورد اشاره دارد که اعم از نقل و عقل و تجربه است، هرچند تجربه اگر کارآمد باشد فرزند عقل است.

وی در ادامه عنوان کرد: وقتی از پنج عنصر مجموعه ای پیدا شد، یک علم تکون پیدا کرده است و بر این اساس با دیگر علوم تفاوت پیدا می کند، هرچند ممکن است نسبت به برخی از این پنج مورد نقدها و تأملاتی باشد ولی به طور کلی می توان گفت که این عناصر و ارکان می تواند یک علم را شکل بدهد.

عضو شورای عالی انقلاب فرهنگی با اشاره به این که معرفت دینی معرفتی چند منبعی چند مجاری است، گفت: اگر انسان عادی از همه منابع بهره گیری کند و داده های دیگری را تصحیح کند می تواند به معارف حق و شناخت حقایق دست پیدا کند؛ علم دینی و علوم انسانی اسلامی نیز نوعی معرفت دینی است.

وی بیان داشت: علوم انسانی را اگر فقط از نقل یا عقل یا قرآن اخذ کنیم، حتماً اسلامی نیست چون همه حقایق در مجموعه اینهاست نه در یکی از آنها؛ در نتیجه علم دینی و علوم انسانی اسلامی از همه منابع معتبر از نظر دین و همه مجاری معرفت که ریشه در ساحت الهی دارد بهره می گیرد بنابراین تنها علم نقلی یا عقلی یا تجربی نیست.

آیت الله رشاد در بخش دیگری از سخنان خود تصریح کرد: علم یا دینی است یا دینی نیست چون ما علم ناقص و میانی نداریم و علم دینی و دینی تر نداریم و بنده آن را به عنوان نظریه تناسخ نام گذاری کرده ام بنابراین یا همه مؤلفه های یک علم دینی است یا اگر یکی از مؤلفه های آن دینی نباشد، کلاً علم دینی نخواهد بود و به لحاظ ماهوی دینی نیست هرچند به شاید به لحاظ بستر تمدنی که متولد شده بتوانیم آن را دینی بدانیم ولی ماهیت آن دینی نخواهد بود.

آیت الله رشاد با تأکید بر این که همه مؤلفه های علوم انسانی اسلامی باید دینی باشد، گفت: علم دینی و علوم انسانی اسلامی از همه منابع معتبر از نظر دین و همه مجاری معرفت که ریشه در ساحت الهی دارد بهره می گیرد.

به گزارش روابط عمومی دفتر تبلیغات اسلامی، آیت الله «علی اکبر رشاد» در مراسم اختتامیه همایش مجازی «علوم انسانی - اسلامی، پژوهش و فناوری» که از سوی مجمع پژوهشگاه های علوم انسانی - اسلامی، برگزار شد، ضمن گرامیداشت سالروز شهادت آیت دکتر مفتاح اظهار داشت: وحدت حوزه و دانشگاه یکی از آرمان های بزرگ حضرت امام (ره) بود هرچند این مسأله از سوی حوزه و دانشگاه هنوز به طور جدی پیگیری نشده است و این مجمع تا حدی این خلأ را پر کرده است.

رئیس پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی عنوان کرد: یکی از مسائلی که در حوزه علوم انسانی اسلام و به طور عام علم دینی مطرح می شود، بد فهمی هایی است که نسبت به این عنوان صورت پذیرفته که گاه عامدانه و گاه ناآگاهانه بوده است.

آیت الله رشاد بیان داشت: برخی از مغرضین گاهی این آرمان این طور تفسیر می کنند که افرادی که به تولید علم دینی دعوت می کنند می خواهند علوم انسانی را از نقلیات استنباط کنند، برخی افراد در بین چنین کسانی هستند که درک درستی از دین ندارند و فهم و معرفت دینی در حد مطلوب ندارند و نمی دانند شیوه کار علمی دینی چگونه است؟ منطق اجتهاد چیست؟ آنها حتی از علم هم درک صحیحی ندارند.

وی با بیان این که علوم انسانی تنها عقل بنیاد یا تنها نقل بنیاد یا تنها شهودی عرفانی، گفت: علم دینی صرفاً علم تجربی نیست و حس ابزار یا حس منبع نیست بلکه اصولاً معرفت دینی چند منبعی است علاوه بر این که اصول علمیت علم به منبع یا منطق آن ارجاع نمی شود و ثانیاً هویت علم به ملاکاتی برمی گردد که در فلسفه و برخی دیگر از علوم همچون اصول تحت عنوان مناط وحدت و تمایز علم مورد بررسی قرار گرفته است.

آیت الله رشاد افزود: مهمترین نظریه که عمده حکمای ما نیز از آن پیروی کرده اند این است که موضوع ملاک وحدت و تمایز است ولی

وحدت حوزه و دانشگاه زمینه ساز اسلامی سازی شدن علوم و تمدن سازی اسلامی است

حجت الاسلام والمسلمین برنجکار با تأکید بر این که وحدت حوزه و دانشگاه زمینه ساز اسلامی سازی و دینی شدن علوم دیگر است، گفت: وحدت و همکاری این دو مرکز و نهاد بزرگ علمی یک امر ضروری و واجب است که بدون آن تمدن سازی اسلامی نیز غیر ممکن است.

به گزارش روابط عمومی دفتر تبلیغات اسلامی، حجت الاسلام والمسلمین «رضا برنجکار» در مراسم اختتامیه همایش مجازی «علوم انسانی- اسلامی، پژوهش و فناوری» که از سوی مجمع پژوهشگاه های علوم انسانی- اسلامی، برگزار شد، اظهار داشت: امروز آخرین روز هفته پژوهش و روز وحدت حوزه و دانشگاه است که لازم است این دو مناسبت را گرامی بداریم و یاد همه شهدای انقلاب اسلامی به ویژه آیت الله شهید دکتر مفتاح را گرامی می داریم.

قائم مقام رئیس پژوهشگاه قرآن و حدیث با اشاره به تعامل علوم انسانی با دیگر علوم و نقش وحدت حوزه و دانشگاه در آن یادآور شد: علوم انسانی به عنوان علمی که با رفتارهای فردی و اجتماعی سر و کار دارد با علوم دیگر متفاوت است؛ اهداف علوم انسانی را می توانیم در چهار محور خلاصه کنیم که محور نخست توصیف وضعیت موجود انسان فردی و اجتماعی است که در هر علمی متناسب با خودش انجام می گیرد.

وی در بخش دیگری از سخنان خود ابراز داشت: محور دوم یا هدف علوم انسانی توصیف وضعیت مطلوب است یعنی باید ببینیم انسان فردی و اجتماعی چه وضعیت مطلوبی دارد و محور سوم توصیف مسیری است که انسان و جامعه را از وضعیت موجود به وضعیت مطلوب منتقل می کند و محور چهارم مدیریت فرایند و سیری است که انسان را به وضعیت ایده آل می رساند.

حجت الاسلام والمسلمین برنجکار حقوق، جامعه شناسی، روانشناسی، اقتصاد و سایر علوم این چهار محور را دارند، عنوان کرد: علم اقتصاد به طور مثال توصیفی از علم موجود دارد، بعد وضعیت مطلوب را ترسیم می کند، در ادامه فرمول ها و راه حل های رسیدن به وضع مطلوب و مدیریت مسیر را نشان می دهد.

وی با بیان این که از سوی دیگر کلام و فقه مهمترین علوم اسلامی

محسوب می شود، گفت: به عنوان مثال اگر بخواهیم از کلام صحبت کنیم باید بگوییم در آموزه های اعتقادی خودمان انسان را موجودی دارای عقل و عقل را یک نعمت الهی می دانیم که او را به سوی راه درست سوق می دهد و همین طور توصیفی از جامعه می کند و بر اساس اصول و مبانی دینی و کلامی انسان دارای یک وضعیت مطلوبی است و وضعیت یک فرد و جامعه و خانواده و حاکم را ترسیم می کند و راه را هم نشان می دهد.

استاد تمام دانشگاه تهران افزود: آموزه های دینی اخلاقی و کلامی راه رسیدن انسان به سعادت را بیان می کند و اساسا دین می خواهد انسان را به وضع مطلوب یعنی سعادت و فلاح برساند، بنابراین مشاهده می شود که این آموزه های اسلامی می تواند در علوم انسانی الهام بخش باشد هرچند در هر علمی باید از روش خاص خودش استفاده شود ولی ما در نظریه پردازی های خودمان در علوم انسانی و حتی علوم تجربی می توانیم از این اصول آموزه های دینی و اسلامی استفاده کنیم.

وی در ادامه عنوان کرد: علوم اسلامی می تواند در اهداف علم از طریق بیان مبانی و اصول و آموزه ها، علوم انسانی را شکل بدهد و در نظریه پردازی ها نقش داشته باشد که در این جا به بحث سوم می رسیم که همانا تأثیر علوم انسانی در علوم دیگر نظیر پزشکی و فنی و مهندسی است؛ بدون تردید علوم پایه و فنی و مهندسی برای رفاه و زندگی مطلوب انسان تأسیس شده اند، اما اهداف علوم انسانی اسلامی می تواند راه درست و سعادت را نشان بدهد و از این جا می تواند به کمک علوم دیگر بیاید.

حجت الاسلام والمسلمین برنجکار با اشاره به این که نقش علوم انسانی اسلامی در دیگر علوم به خوبی قابل تبیین و تشریح است، گفت: بحث وحدت حوزه و دانشگاه که امروز در آن قرار داریم در همین مسیر روشن می شود یعنی در واقع علوم اسلامی را حوزه مشخص می کند و علوم انسانی و علوم فنی و مهندسی بر عهده دانشگاه است و گفتیم علوم انسانی در چهار هدف خود می تواند از علوم اسلامی بهره بگیرد و برای سعادت انسان یاری رسان باشد، بنابراین وحدت حوزه و دانشگاه یک امر واجب و ضروری است.

وی بیان داشت: ما به دنبال تمدن سازی اسلامی هستیم و از این رو وحدت حوزه و دانشگاه نه یک امر مطلوب بلکه یک امر واجب است چون در این صورت علوم دیگر از جمله علوم انسانی جهت پیدا نمی کنند و تمدن سازی اسلامی نیز ممکن نخواهد بود؛ هرچند همکاری این دو مرکز فواید و برکات زیاد دیگری هم دارد.

وزارت علوم از مجمع پژوهشگاه های علوم انسانی اسلامی حمایت جدی داشته باشد

پایان نامه های مسأله محور نبوده و نتوانسته مسائل نظام را پاسخ بدهد؟ در راهکارها و طرح اقدام می توانیم به دو راهکار مهم اشاره کنیم که یکی معاونت بنیاد نخبگان برای علوم انسانی اسلامی در حوزه ریاست جمهوری است تا پیگیری کند و بازخوردگیری کرده و دنبال خروجی ها باشد و ما معتقدیم دوستان مجمع می توانند نسبت به این مسأله ورود داشته باشند.

رئیس پژوهشگاه علوم اسلامی امام صادق(ع) در ادامه سخنان خود خاطرنشان ساخت: یکی دیگر از راهکارها بحث تقویت مجمع است، هم افزایی و همکاری برای احصای مشکلات و آسیب ها از سوی این مجمع باید صورت بگیرد لذا باید مجمع را تقویت کرد از جمله این که وزارت علوم نسبت به مصوبات و مسائلی که در این مجمع اتفاق می افتد حمایت جدی داشته باشد و دوم بحث اساسنامه مجمع است که زودتر تصویب شود و وزارت علوم از کارگروه های تخصصی مجمع حمایت کند.

وی با اشاره به خدمتی که پژوهشگاه امام صادق(ع) می تواند داشته باشد، یادآور شد: ما ظرفیت بسیج را در خدمت حل این آسیب ها و مشکلات درحوزه آموزشی و پژوهشی به کار بگیریم و ارتباط بین مراکز آموزشی و پژوهشی فراهم شود و در خدمت مجمع پژوهشگاه های علوم انسانی اسلامی باشیم.

حجت الاسلام والمسلمین نگارش با تأکید بر این که آسیب های متعددی در حوزه پژوهش های علوم انسانی اسلامی وجود دارد، گفت: برای حل این مشکلات لازم است تا وزارت علوم از مجمع پژوهشگاه های علوم انسانی اسلامی حمایت جدی داشته باشد. به گزارش روابط عمومی دفتر تبلیغات اسلامی، حجت الاسلام والمسلمین «حمید نگارش» در مراسم اختتامیه همایش مجازی «علوم انسانی- اسلامی، پژوهش و فناوری» که از سوی مجمع پژوهشگاه های علوم انسانی- اسلامی، برگزار شد، اظهار داشت: من به نوبه خودم تقدیر و تشکر دارم از معاونت پژوهشی وزارت علوم که در تأسیس این مجمع پیشتاز و پیش قدم شدند و همینطور دوستانی که در مجمع زحمت کشیدند و هفته پرکاری را پشت سر گذاشتند.

رئیس پژوهشگاه علوم اسلامی امام صادق(ع) با اشاره به جایگاه پژوهش در علوم انسانی اسلامی عنوان کرد: در خصوص جایگاه پژوهش یک سری مطالب در نگاه آسیب شناسانه وجود دارد که خوب است به برخی از آنها را بشماریم و در نهایت نتیجه خود را بیان کنیم و راهبرد و راهکار ارائه بدهیم. وی بیان داشت: قطعاً در وزارت علوم و مراکز آموزشی و پژوهشی کارهای بزرگی انجام شده است ولی همچنان ضعف هایی از جمله در حوزه ساختار وجود دارد که در این بخش باید به ضعف در سیستم بازخورد و شکاف بین نظام آموزشی و پژوهشی اشاره کنیم و به همین دلیل کتاب های آموزشی و متون و کارهای علمی اثربخشی چندانی ندارد.

حجت الاسلام والمسلمین نگارش در بخش دیگری از سخنان خود تصریح کرد: علوم انسانی نسبت به علوم تجربی اولویت کافی را ندارد که در حوزه ساختار باید روی آن تأمل شود و مدیران باید به این سؤال پاسخ بدهند که چرا به این جا رسیده ایم و همین طور نبود عزم و اراده جدی مسؤولان در پیشبرد اهداف علوم انسانی اسلامی دیده می شود و در حوزه اجرایی می توان به فقدان وضعیت سنجی مستمر در پژوهش های علوم انسانی مستمر و بی توجهی به خروجی نشست های علمی و سمینارها و کنفرانس ها اشاره کرد. وی با بیان این که رساله ها و پایان نامه های دانشگاه ها دچار ضعف های جدی است، گفت: باید تأملی صورت بگیرد که چرا

نقدی بر سخن دکتر سروش مبنی بر عدم امکان وحدت حوزه و دانشگاه

اگر به آن حقیقت دست پیدا کنیم دانش، حقیقی می‌شود، چون آن حقیقت از وجود ما بیرون و واحد است.

رحیمی شعرفاف با بیان این که در علوم طبیعی قطعیت راه ندارد، افزود: هم در تحلیل ریاضی یا ساخت و تست اجسام مختلفی که ساخته می‌شود ما همواره تخمین می‌زنیم و صرفاً ضریب اطمینان را بالا می‌بریم ولی در میدان برخورد با واقعیت‌ها نمی‌توانیم یقینی حرکت کنیم، از آن طرف برخلاف سخن سروش دانش نظری هم با انبوهی از خطاها مواجه است.

وی در ادامه عنوان کرد: من از طرف حوزه سؤال می‌کنم که کدام حوزی و عالم الهی ادعا کرده است که به شناخت و معرفت یقینی در مورد خداوند و یا حتی اوصاف الهی و حتی مخلوقات الهی همچون عقل و نفس دست پیدا کرده است، غالب علمای دین هم ادعا می‌کنند بخش عمده‌ای از یافته‌های آنها ممکن است آغشته به خطا است.

معاون وزیر علوم در ادامه بیان داشت: بنابراین نمی‌توان گفت که حوزه علوم خود را یقینی می‌داند و از این طریق میان حوزه و دانشگاه وحدت و همکاری غیرممکن باشد، در حالی که هر دو طرف در فضای علمی کار می‌کنند، آزمون و خطا دارند و در مقام عمل نیز به داشته‌های اعتماد کرده و آنها را همچون گزاره‌های یقینی تلقی می‌کنند.

رحیمی شعرفاف به نقادی این سخن دکتر سروش پرداخت که وی معتقد است در دانشگاه از قبل یقین وجود ندارد و گزاره‌ها ابتهال پذیر است در حالی که مبنای حوزه بر یقین است.

به گزارش روابط عمومی دفتر تبلیغات اسلامی، «غلامحسین رحیمی شعرفاف» در مراسم اختتامیه همایش مجازی «علوم انسانی-اسلامی، پژوهش و فناوری» که از سوی مجمع پژوهشگاه‌های علوم انسانی-اسلامی، برگزار شد، ضمن گرامیداشت سالروز وحدت حوزه و دانشگاه اظهار داشت: افتخارات کشور در حوزه‌های علمی مرهون تلاش‌های نهادهای حوزوی و دانشگاهی است.

معاون پژوهش و فناوری وزارت عتف افزود: در اوایل دهه ۷۰ دکتر سروش طی یک سخنرانی یا نوشته اعلام کرد که به سه دلیل وحدت حوزه و دانشگاه غیرممکن است؛ اول این که در دانشگاه از قبل یقین وجود ندارد و گزاره‌ها ابتهال پذیر است در حالی که مبنای حوزه بر یقین است، دوم آن که مخاطب حوزویان عوام و مخاطب دانشگاهیان خواص است و سوم آن که در جمهوری اسلامی حوزه با قدرت پیوند دارد ولی دانشگاه از نهاد قدرت دور است.

رحیمی در تحلیل گزاره اول مطرح شده از سوی دکتر سروش یادآور شد: اولاً باید به این نکته اشاره کنیم که در علم طبیعی ما دانش یقینی نداریم و سیر تحولی و تکاملی بشر دانش حسی و حدسی ما را به تدریج به سمت دانش علمی برده است، حال آیا به دانش یقینی در حوزه‌های مختلف نظیر حرکت شناسی که این قدر تحول پیدا کرده، دست پیدا کرده ایم؟ خیر فقط شناخت خودمان را از حقیقتی به نام حرکت فیزیکی بیشتر کرده ایم.

وی در بخش دیگری از سخنان خود ابراز داشت: ما در علوم طبیعی دانش یقینی نداریم و همه دانش‌ها آغشته به خطا و تقریب است، البته باید بدانیم که در علم طبیعی حکم‌های نظری که شالوده غیر یقینی دارد، چون به میدان عمل می‌رسد تبدیل به حکم‌های قطعی می‌شود و گویا تبدیل به گزاره‌های یقینی می‌گردد در غیر این صورت کمتر فناوری دانش بنیان تبدیل به محصول صنعت می‌شد همچون هواپیما که شما با یقین به سلامت آن سوار می‌شوید.

استاد تمام دانشگاه تربیت مدرس عنوان کرد: علم نه تنها در میدان عمل حکم‌های خود را یقینی می‌بیند بلکه پیش‌بینی‌های خود را قریب به یقین می‌داند وقتی که می‌خواهیم سامانه‌ای را طراحی کنیم قدرت علمی را قطعی می‌دانیم مثلاً وقتی سامانه‌ای در سطح مریخ پیاده می‌شود، محل آن از قبل مشخص شده است، زمان آن معین است و این سامانه خودش را با شرایط تطبیق می‌دهد که آن را بر اساس پیش‌بینی علمی بیان کرده ایم که قریب به قطعی و یقینی می‌دانیم.

وی با بیان این که برخی از صحت سنجی‌های پیش‌بینی در آزمایشگاه انجام می‌شود، گفت: بله آزمایشگاه محیط‌های مصنوعی است که برای شبیه‌سازی محیط‌های واقعی انجام شده است؛ بنابراین باید بدانیم ذات و حقیقت علم، قطعیتی است که

دبیر مجمع پژوهشگاه های علوم انسانی-اسلامی:

علوم انسانی باید از مدار تقلید خارج شود/ برگزاری ۳۰ نشست به همت مجمع در هفته پژوهش

حجت الاسلام والمسلمین لک زایی با تأکید بر نقش علوم انسانی اسلامی در پیشبرد اهداف نظام مقدس جمهوری اسلامی گفت: علوم انسانی باید از مدار تقلید خارج شود.

اندیشه اسلامی با برگزاری نشست های علمی در این هفته و حضور رؤسای این مراکز در جلسات، همکاری شایانی با این مجمع داشتند.

حجت الاسلام والمسلمین لک زایی افزود: از پنجشنبه گذشته تا امروز این جلسه سی امین نشست هست که با موضوع این همایش برگزار می شود و نشست هایی که برگزار شده گاهی یک استاد با همراهی دبیر علمی محور بحث بوده تا نشست هایی که هفت یا هشت استاد به ارائه بحث پرداخته اند که گزارش تفصیلی آن در آینده به معاونت پژوهشی وزارت علوم ارائه خواهد شد.

وی در ادامه با تأکید بر لزوم تحول در علوم انسانی اسلامی و استفاده از این علوم برای کمک به نظام اسلامی عنوان کرد: باید همه تلاش خود را به کار بگیریم تا علوم انسانی از مدار تقلید خارج شود و انشاءالله با تلاش های مراکز پژوهشی دینی بتوانیم علوم انسانی را ناظر به معارف اسلامی احیا کنیم.

به گزارش روابط عمومی دفتر تبلیغات اسلامی، حجت الاسلام والمسلمین «نجف لک زایی» در مراسم اختتامیه همایش مجازی «علوم انسانی- اسلامی، پژوهش و فناوری» که از سوی مجمع پژوهشگاه های علوم انسانی-اسلامی، برگزار شد، ضمن گرامیداشت سالروز شهادت آیت الله دکتر مفتاح و روز وحدت حوزه و دانشگاه اظهار داشت: همچنین هفته پژوهش را به جامعه علمی کشور اعم از حوزویان و دانشگاهیان تبریک و تهنیت عرض می کنم.

دبیر مجمع پژوهشگاه های علوم انسانی-اسلامی عنوان کرد: در اختتامیه همایشی هستیم که با حمایت و پشتیبانی معاونت محترم پژوهشی وزارت علوم و همینطور همکاری بسیار خوب دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم برگزار شد، که جا دارد از دکتر رحیمی و دکتر نیسی و همچنین حجت الاسلام والمسلمین واعظی تقدیر و تشکر داشته باشیم.

وی با اشاره به مراکز همکاری در برگزاری این همایش خاطرنشان ساخت: پژوهشگاه علوم اسلامی امام صادق (ع)، پژوهشگاه علوم قرآن و حدیث، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، پژوهشگاه فرهنگ و معارف اسلامی، مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی نور و پژوهشگاه فرهنگ و

رئیس حوزه ریاست پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی تبیین کرد:

گزارش فعالیت های معاونت پژوهشی دفتر تبلیغات اسلامی در هفته پژوهش

رئیس حوزه ریاست پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی گزارشی از فعالیت های این پژوهشگاه و معاونت پژوهشی دفتر تبلیغات اسلامی در هفته پژوهش و فناوری را تبیین کرد.

به گزارش روابط عمومی دفتر تبلیغات اسلامی، حجت الاسلام والمسلمین موسی الرضا تیموری در اختتامیه هفته پژوهش و ششمین نمایشگاه دستاوردهای پژوهشی و فناوری دفتر تبلیغات اسلامی با تبریک ولادت حضرت زینب کبری (س) تصریح کرد: در تقویم جمهوری اسلامی ایران، ۲۵ آذر به عنوان روز پژوهش نامگذاری شده است تا بهانه ای باشد از تلاش ستیغ و عظیم پژوهشگران و محققان عرصه علم و دانش، قدردانی شود آنان که با فکر و قلم خود، دانایی و آگاهی را به جامعه بشری ارائه نمودند. وی افزود: خدای بزرگ را شاکریم که امسال نیز همانند سال های گذشته توفیق عنایت فرمود تا در محفل علمی و باصفای پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، هفته پژوهش و ششمین نمایشگاه دستاوردهای پژوهشی و فناوری دفتر تبلیغات اسلامی را به نحو مطلوب برگزار نماییم و با وجود ویروس منحوس کرونا که احتمال تحت شعاع قرار دادن برنامه ها بود اما به توفیق الهی، هیچ خللی در اجرای برنامه ها ایجاد نشد و بستر فضای مجازی زمینه ساز اجرای برنامه های هفته پژوهش گردید.

رئیس حوزه ریاست پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی ادامه داد: امیدواریم که با اجرای برنامه های هفته پژوهش، گامی در مسیری که رهبر معظم انقلاب و سکاندار نظام اسلامی ترسیم فرمودند برسیم که در کلام آن قائد عظیم الشان، هدف از پژوهش، رسیدن به مرجعیت علمی و حضور در جمع سرآمدان علوم و فناوری و حل مسائل فعلی و آینده کشور است.

وی اظهار داشت: برنامه های هفته پژوهش امسال از روز پنج شنبه ۲۰ آذر همزمان با افتتاح همایش علوم انسانی - اسلامی، پژوهش و فناوری که به همت دبیرخانه مجمع پژوهشگاه های علوم انسانی - اسلامی و همکاری معاونت پژوهشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و معاونت پژوهش دفتر تبلیغات اسلامی برگزار شد آغاز و امروز نیز به حول و قوه الهی پایان می یابد.

حجت الاسلام والمسلمین تیموری تصریح کرد: در این مدت، نشست ها و کرسی های متعددی از قبیل قرآن و تمدن، قرآن و سبک زندگی، پژوهش در علوم اسلامی با رویکرد مسئله محوری، حکمت اسلامی و حقوق انسانی، شاخص های پژوهش در منابع مرجع و غیره برگزار شد که از دبیرخانه مجمع پژوهشگاه های علوم انسانی - اسلامی و مرکز همکاری - های علمی و بین الملل پژوهشگاه تشکر می نماییم.

وی بیان داشت: رونمایی و تشریح منشور قرآن کریم توسط پژوهشده فرهنگ و معارف قرآن با حضور و سخنرانی اساتید، دیگر برنامه هفته پژوهش بود که با مدیریت آن پژوهشگاه محترم برگزار شد و همچنین رونمایی از آثار دیگر پژوهشگاه ها و مراکز پژوهشگاه همراه با سخنرانی اساتید حوزوی و دانشگاهی، جلوه ای زیبا به

برنامه های هفته پژوهش بخشید.

رئیس حوزه ریاست پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی گفت: در ایام هفته پژوهش، از ۳۰۰ اثر مکتوب دفتر تبلیغات اسلامی توسط ریاست محترم قوه قضائیه نیز در نمایشگاه مسئله محوری و عملکرد ده ساله دفتر تبلیغات اسلامی نیز رونمایی شد که بیانگر حجم عظیم تولیدات پژوهشی این دفتر می باشد.

وی بیان داشت: تجلیل از برترین های پژوهش و تقدیر از اعضای محترم هیات علمی و محققان پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، تقدیر از پژوهشکده ها و مراکز و گروه های علمی و مجلات برتر پژوهشگاه از برنامه های هفته پژوهش بود که با مدیریت معاونت پژوهشی پژوهشگاه برگزار شد.

حجت الاسلام والمسلمین تیموری گفت: معرفی برنامه های بین الملل و برگزاری هم اندیشی با موضوع فرصت ها و چالش های ارتباطات بین الملل در حوزه پژوهش و فناوری در وضعیت کرونا، برنامه دیگر هفته پژوهش بود که توسط مرکز همکاری های علمی و بین الملل پژوهشگاه اجرا شد.

وی اظهار داشت: در عصر ارتباطات خصوصا در حال حاضر که جهان به ویروس منحوس کرونا مبتلا شده است، بهره - مندی از فناوری در مسیر توسعه علم و دانش، ضرورتی انکارناپذیر است لذا از برنامه های این هفته، تجلیل از فناوران برتر دفتر تبلیغات اسلامی بود که با دانش فناوری مناسب در مسیر توسعه فعالیت های آموزشی، پژوهشی و فرهنگی تبلیغی دفتر تبلیغات اسلامی گام برداشته و بستر را نیز برای اجرای برنامه های هفته پژوهش در فضای مجازی فراهم کردند.

رئیس حوزه ریاست پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی افزود: نمایشگاه آثار و محصولات پژوهشگاه در فضای مجازی نیز از دیگر برنامه ها بود که علاقه مندان می توانند آن را مشاهده و با فعالیت های پژوهشگاه آشنا شوند.

وی ادامه داد: حضور و شرکت فعال پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی در نمایشگاه دستاوردهای پژوهش، فناوری و فن بازار وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و نمایشگاه دستاوردهای پژوهشی و فناوری استان قم نیز از برنامه های هفته پژوهش بود که از طریق فضای مجازی انجام شد.

پژوهشگاه دفتر تبلیغات اسلامی وظایف مهمی در حل معضله‌های حال و آینده نظام دارد

های دفتر تبلیغات می دهد که با دیگر مراکز دین پژوهشی حوزه و مراکز آموزشی و پژوهشی وزارت علوم متفاوت است. وی در ادامه سخنان خود خاطرنشان ساخت: وقتی دفتر تبلیغات و پژوهشگاه متعلق به آن زیر مجموعه دو نهاد اصلی کشور یعنی حوزه و دانشگاه قرار می گیرد و از هر دو سو رسمیت پیدا می کند یعنی کانال رسمی ارتباطات معرفتی آن هم باید حوزه و دانشگاه باشد و گفت وگوهای این دو نهاد در جهت حل مشکلات و ایجاد هم افزایی و تعمیق نیازهای دو نهاد مهم کشور صورت بگیرد. وی اضافه کرد: همچنین پژوهش ها و فعالیت های آن باید در این سطح قرار بگیرد و از طرف دیگر چون ذیل دفتر رهبری قرار می گیرد سطح فعالیت های پژوهشی نیز در عالی ترین سطح راهبردی قرار می گیرد.

استاد دانشگاه باقرالعلوم (ع) یادآور شد: خیلی از فعالیت ها و مسائلی که در سطح نظام های حوزوی و دانشگاهی نظام اسلامی وجود دارد باید توسط پژوهشگاه دفتر شناسایی شود، نیازها احصا شده و خلأهای موجود برطرف شود؛ به طور کلی عرصه وسیع و متنوعی از مجموعه مسائل پژوهشی در این چارچوب در برابر دفتر تبلیغات اسلامی و پژوهشگاه آن قرار می گیرد.

وی با تأکید بر این که قرار گرفتن در سطح پژوهش های راهبردی و اقدام کردن برای اجرایی شدن و فعال شدن این امور، چالاکي متناسب با خودش را طلب می کند، گفت: چون در مقاطع مختلف مسائل تأثیر گذار و تعیین کننده مهمی در سطح مسائل حوزوی و دانشگاهی و فرهنگ عمومی به وجود می آید که بعضا بحران زاست و حل این بحران ها مدیریت بحران مربوط به خودش را طلب می کند، باید پژوهشگاه دفتر همیشه آماده باشد و مدیریت بحران یک آمادگی مربوط به خود را لازم می داند و دفتر و پژوهشگاه باید بتواند از ظرفیت و استعداد های مناسب خود استفاده کند.

حجت الاسلام والمسلمین پارسانیا در بخش دیگری از سخنان خود ابراز داشت: شناسایی نیازها و پژوهش های مربوط به این حوزه از اهمیت زیادی برخوردار است و اساسا بخش قابل توجهی از پژوهش های دفتر تبلیغات باید آینده پژوهانه و با رویکرد شناسایی نیازهای موجودی باشد که در محدوده مسؤلیت های این مجموعه قرار می گیرد یعنی از یک سو نیازهای پژوهشی موجود را در قلمرو و سطح راهبردی شناسایی کند که این خودش یک پژوهشی بنیادی است و از سوی دیگر از ظرفیت های موجود استفاده کرده و برای نیازهای آینده کشور برنامه ریزی متناسبی داشته باشد.

حجت الاسلام والمسلمین پارسانیا با بیان این که پژوهشگاه دفتر تبلیغات وظایف مهمی در حوزه حل نیازهای حال و آینده نظام دارد، گفت: پژوهش های این مرکز به عنوان نهادی حوزوی، دانشگاهی و مرتبط با دفتر رهبر انقلاب باید منحصر به فرد باشد.

به گزارش روابط عمومی دفتر تبلیغات اسلامی، حجت الاسلام والمسلمین «حمید پارسانیا» در مراسم اختتامیه مجازی گرامیداشت هفته پژوهش و ششمین نمایشگاه دستاوردهای پژوهشی و فناوری دفتر تبلیغات اسلامی با اشاره به ظرفیت ها و استعداد های مراکز پژوهشی ذیل دفتر تبلیغات اسلامی خاطرنشان کرد: مراکز پژوهشی از جمله پژوهشگاه دفتر از یک طرف ذیل حوزه علمیه و از طرف دیگر یک مجموعه دانشگاهی و ذیل وزارت علوم محسوب می شود. عضو شورای عالی انقلاب فرهنگی با بیان این که این مسأله مأموریت های پژوهشی خاصی را با ویژگی های منحصر به فرد به دفتر تبلیغات می دهد، بیان داشت: پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی از یک سو در ذیل دفتر تبلیغات قرار دارد که از این طریق به حوزه متصل می شود و از سوی دیگر جایگاهی در نظام آموزش عالی دارد و در بین پژوهشگاه ها و مراکز پژوهشی وزارت علوم جایگاه مناسبی پیدا کرده است.

وی اضافه کرد: همچنین این پژوهشگاه از طریق دفتر زیر مجموعه دفتر رهبر معظم انقلاب قرار می گیرد چراکه ریاست دفتر و اعضای هیأت امنای آن را رهبر معظم انقلاب تعیین می کنند که این هم یک مسأله منحصر به فرد است.

حجت الاسلام والمسلمین پارسانیا در بخش دیگری از سخنان خود تصریح کرد: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه و پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی نیز فعال هستند و هویت حوزوی و دانشگاهی دارند ولی این هویت و مسؤلیت به عنوان نهادی که توسط رهبر معظم انقلاب تعیین پیدا کند و توسط حضرت امام (ره) تأسیس شده است، ویژه دفتر تبلیغات است که حتی سازمان تبلیغات این ویژگی را ندارد.

حجت الاسلام والمسلمین پارسانیا با بیان این که با نگاه به هویت دفتر تبلیغات، توقعات مربوط به پژوهشگاه و افق پژوهش در دفتر شکل می گیرد، گفت: ما باید این هدف را گم نکنیم و به عبارت دیگر این هویت مجموعه مسؤلیت های خاصی را به پژوهش

معاون پژوهش دفتر تبلیغات اسلامی خبرداد:

رونمایی از ۳۰۰ اثر پژوهشی و فناوری دفتر تبلیغات اسلامی در هفته پژوهش

ریاست محترم قوه قضائیه رونمایی شد، بیش از ۱۰۰ اثر مربوط به پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی است.

وی با بیان این که پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی در حوزه فضای مجازی جهش‌های خوبی داشته است، گفت: دوستان هم در اداره فناوری پژوهشگاه و هم در پژوهشگاه مدیریت اطلاعات و مدارک اسلامی قدم‌های خوبی برداشتند که یکی از آنها نمایشگاه مجازی آثار و دستاوردهای پژوهشی و فناوری دفتر تبلیغات اسلامی است که یک کار بزرگ محسوب می‌شود، هرچند هنوز در شروع کار هستیم.

معاون پژوهش دفتر تبلیغات اسلامی گفت: در هفته گذشته شاهد رونمایی از ۳۰۰ اثر پژوهشی و فناوری دفتر تبلیغات اسلامی بود که ۱۰۰ مورد مربوط به پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی است.

به گزارش روابط عمومی دفتر تبلیغات اسلامی، حجت الاسلام والمسلمین «نجف لک زایی» در مراسم اختتامیه مجازی گرامیداشت هفته پژوهش و ششمین نمایشگاه دستاوردهای پژوهشی و فناوری دفتر تبلیغات اسلامی ضمن گرامیداشت یاد و خاطره همکار فقید پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی مرحوم دکتر ابراهیم علیپور اظهار داشت: امسال شیوع کرونا مانع برنامه‌های هفته پژوهش نشد.

معاون پژوهش دفتر تبلیغات اسلامی افزود: در سطح قم و اصفهان و مشهد نه تنها از جلوه و جلای هفته پژوهش کم نشد بلکه با توجه با بهره‌گیری بیشتر از فضای مجازی، رسانه‌ای تر شده و ظهور و بروز بیشتری داشت و هدف ما از همه این برنامه‌ها این است که کارهایی که انجام می‌شود، معرفی شده و به دست علاقه‌مندان برسد و بحث ما حوزه و دین اسلام بوده و تبلیغ ما از مسیر پژوهش است و می‌خواهیم از این طریق وظیفه طلبگی خود را انجام بدهیم.

وی در ادامه عنوان کرد: اگر پژوهشگران ما قبلاً در حوزه زبان عربی و فارسی کار می‌کردند وارد عرصه‌های دیگری هم شده‌اند و پژوهشگاه مجلات انگلیسی خود را وارد فاز رسمی کرده است که یکی در پژوهشگاه علوم و اندیشه سیاسی و دیگری در پژوهشگاه فلسفه و کلام اسلامی است و همین‌طور در حوزه مجلات عربی اولین مجله عربی در پژوهشگاه علوم و اندیشه سیاسی منتشر شده است.

حجت الاسلام والمسلمین لک زایی با اشاره به این که تعامل با نخبگان در سطح دنیا از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است، گفت: ما با بیش از صد هیأت علمی تمام وقت این پژوهشگاه یک ظرفیت خوبی از اساتید و محققان و نظریه‌پردازان را در اختیار داریم که زمینه را برای ورود به فاز مرجعیت علمی فراهم می‌کند.

وی بیان داشت: در این هفته نیز چندین کرسی تخصصی برگزار شد که برخی از آنها به تأیید نهایی رسید و امروز در پایان همین جلسه بخشی مورد تقدیر خواهد گرفت و خوشبختانه تعدادی از همکاران در جشنواره‌های مختلف صاحب رتبه‌های برتر شدند که در پایان این جلسه تقدیر می‌شوند.

رئیس پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی در بخش دیگری از سخنان خود تصریح کرد: ما مجموعه‌ای با نشاط و همکاران با نشاطی داریم و با همه موانعی که وجود دارد به ویژه تضییقات بودجه‌ای شور و نشاط و فعالیت‌های علمی رو به رشد بوده و ۳۰۰ اثری که توسط

معاون وزیر و رئیس سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی وزارت آموزش و پرورش:

تار و پود برنامه درسی با محوریت فطرت الهی انسان تغییر می‌کند

معاون وزیر و رئیس سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی وزارت آموزش و پرورش گفت: اگر فطرت الهی انسان را در کانون توجه قرار دادیم، تار و پود برنامه درسی تغییر می‌کند. مطابق تئوری فطرت و تحلیلی که از آن به دست می‌آید، انسان بالفطره خداگرا و پرستش‌گراست و خداگرایی را یک امر عارضی برای انسان تلقی نمی‌کنیم.

گزاره‌های تجویزی نیز مجموعه‌ای از بایدها و نبایدهای اخلاقی و احکام دینی است که از این گزاره‌های توصیفی منبعث می‌شوند و نشئت می‌گیرند که ریشه اصلی آنها آموزه‌های وحیانی و نقل و عقل است. وقتی از دین سخن می‌گوییم، از نقل و عقل سخن می‌گوییم، لذا آنچه را که عقل سلیم تأیید کند، در قلمرو باورهای دینی و اعتقادات دینی ما استقرار پیدا می‌کند، بنابراین مراد من از مبانی دینی برنامه‌ریزی درسی در دین، مجموعه توصیه‌های توصیفی و تجویزی است.

اما یکی از ابعاد این توصیف‌ها مربوط به مبانی انسان‌شناسی می‌شود و بر محوریت فطرت الهی انسان، بحثی را انتخاب کرده‌ام تا نسبتی بین فطرت الهی انسان از یک طرف و برنامه درسی و برنامه ریزی درسی از طرف دیگر تبیین کنم. از برنامه درسی که حرف می‌زنم، مرادم طرح و نقشه تربیت همه‌جانبه‌تری است. در ادبیات برنامه درسی از قول برخی از صاحب‌نظران این رشته مشاهده و دریافت می‌کنیم که برنامه درسی، طرح یادگیری است. اعتقاد دارم وقتی با نگاه دینی و براساس فلسفه تربیتی اسلام به موضوع و برنامه درسی نگاه می‌کنیم، احساس می‌کنیم که این تعریف یعنی برنامه درسی را طرحی برای یادگیری در نظر گرفتن، کفایت نمی‌کند و بیان کافی نیست و به مقوله تربیت که یک توسع معنایی دارد و وسیع‌تر از مقوله یادگیری است، باور داریم.

تربیت لزوماً مساوی یادگیری نیست

تربیت لزوماً مساوی یادگیری نیست. البته در تربیت، یادگیری هم هست، اما یادگیری وسیع‌تر و عمیق‌تر است و در نگاه تربیتی و دینی ما، مسئله تربیت جایگاه خاصی دارد. به همین دلیل، باور دارم برنامه درسی، طرح و نقشه تربیت همه‌جانبه‌تری است. وقتی از برنامه درسی سخن می‌گوییم، از طرح و نقشه سخن می‌گوییم. همانطور که هر طرحی درون خود دارای اجزا و عناصری است، درون این طرح به نام طرح تربیت همه‌جانبه نیز عناصری وجود دارد و عنصر هدف‌ها، محتوا، روش‌ها، نظام ارزشیابی در تربیت، نقش معلم در تربیت، نقش متربی در تربیت، فضا و زمان برای تربیت و ... در این طرح معنا پیدا می‌کند.

اگر بگوییم برنامه درسی، طرح یادگیری است، خود را محدود به محدوده‌ای تنگ کرده‌ایم که در آن محدوده، ابعاد اساسی رشد انسان که در فطرت الهی تعریف می‌شود، جایی قابل اطمینان نخواهد داشت. بنابراین مراد از مفهوم برنامه درسی در این بحث، طرح و نقشه تربیت همه‌جانبه است. در کتب تألیفی خود، سعی کرده‌ام برنامه درسی را محدود و محصور در مقوله یادگیری نکنم، بلکه مسئله تربیت را رکن اصلی برنامه درسی قرار بدهم.

با این دو مفهوم در ادبیات برنامه درسی، رویکردهای مختلفی مطرح است. برخی از رویکردها وجود دارد که دانش‌آموز محور هستند. یعنی در کانون توجه خود، دانش‌آموز را قرار داده‌اند یا نهایتاً به تعبیر ما متربی را می‌توان قرار داد که یک رویکرد است و این رویکرد در ادبیات برنامه

به گزارش روابط عمومی دفتر تبلیغات اسلامی، حسن ملکی، معاون وزیر و رئیس سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی وزارت آموزش و پرورش در مراسم اختتامیه مجازی گرامی‌داشت هفته پژوهش و ششمین نمایشگاه دستاوردهای پژوهشی و فناوری دفتر تبلیغات اسلامی درسرخانی به موضوع «مبانی دینی تحول در برنامه درسی» پرداخت که متن این سخنرانی را در ادامه از پیش رو می‌گذرانیم:

علت اینکه این موضوع را برگزیده‌ام، علائق مطالعاتی دیرینه‌ای است که در این زمینه دارم و خواهم داشت. در ابتدا باید بگویم چه به عنوان یک فرد یا به عنوان مسئول سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی وزارت آموزش و پرورش، اعتقاد دارم اگر بخواهیم تحولات تعلیم و تربیتی و برنامه‌های درسی را در مدار تحولات بنیادین و مرتبط با مبانی دینی خود پیش ببریم، باید به مراکز اعتقادی و علمی حوزه علمیه دفتر تبلیغات اسلامی و مراکز مشابه دیگری که در زمینه دین و مباحث دینی تحقیقات انجام می‌دهند، متصل باشیم و بهره‌مندی لازم را از اساتید و تحقیقات آنها به طرق مختلف به عمل آوریم و امیدوارم در این مسیر موفق باشیم.

مراد از دین و برنامه درسی چیست؟

اما در زمینه مبانی دینی برنامه‌ریزی درسی، لازم است دو مفهوم دین و برنامه درسی را مشخص کنیم، چون باید معلوم باشد که وقتی از مبانی دینی سخن می‌گوییم و از برنامه درسی حرف می‌زنیم، مراد ما چیست. دین مجموعه‌ای از گزاره‌های توصیفی و تجویزی است. این گزاره‌ها ناظر بر توصیف واقعیت‌های هستی‌شناسی، انسان‌شناسی، معرفت‌شناسی، ارزش‌شناسی و در رأس آنها خداشناسی است؛ گزاره‌هایی نظیر خدا وجود دارد، خدای متعال خالق هستی است، انسان کرامت ذاتی دارد و گزاره‌هایی از این قبیل که برخی از واقعیت‌ها را توصیف می‌کند.

درسی از فلسفه تربیت پراگماتیسم ریشه می‌گیرد و یک نگاه لیبرال به درس است. در اینکه متربی محوریت دارد، تردیدی نیست، اما اینگونه نیست که در کانون توجه طرح و نقشه تربیت، نیازها و علائق یادگیرنده را محور قرار دهیم یا به صورت افراطی به آن نگاه کنیم.

اگر این کار را انجام دهیم، کما اینکه پیروان این رویکرد به آن مبتلا شده‌اند، انسان وسیع‌الفکر و دارای ظرفیت بسیار زیاد را در علائق و نیازهای آنی یادگیرنده محدود کرده‌ایم. از اینکه دانش‌آموز در برنامه‌ریزی درسی اهمیت دارد، تردیدی نیست، اما اینکه آن را به صورت افراطی محور قرار دهیم، به نحوی که هدف‌های تربیتی و سایر عناصر را صرفاً از نیازهای یادگیرنده بگیریم، این را مناسب نمی‌دانیم. در این رویکرد، کانون توجه، یادگیرنده است و نیازها و علائق او و اصالت دادن به یادگیرنده مطرح است.

رویکرد جامعه‌محور و نقاط ضعف آن

رویکرد دیگر، جامعه‌محور است و در این رویکرد، دانش‌آموز را برمی‌دارند و زندگی اجتماعی را قرار می‌دهند و خیلی تفاوتی در محدود کردن مسئله رشد همه‌جانبه ندارد و اعتقاد بر این است که باید با دلالت‌های جامعه و دلالت‌های زندگی اجتماعی و الهامی که از جامعه می‌گیریم، عناصر برنامه درسی را طراحی کنیم که در این رویکرد، نحله‌های مختلفی داریم؛ برخی گرایش‌های مارکسیستی به جامعه دارند و برخی نیز نگرش‌های دیگری دارند، اما به جامعه و زندگی اجتماعی اصالت می‌دهند و آن را در کانون توجه خود قرار می‌دهند و از آنجا می‌خواهند هدف‌های تربیت و روش‌ها و ... را دریافت کنند.

در نقد این رویکرد نیز می‌گوییم که زندگی اجتماعی مهم است و در اندیشه دینی ما به این زندگی اهمیت داده شده است. اما اگر زندگی اجتماعی به صورت افراطی اصل تلقی شود و مورد توجه کانونی طراحان برنامه درسی قرار بگیرد، افرادی پرورش پیدا می‌کنند که این افراد با اصالت دادن به جامعه نوعی مطیع جامعه می‌شوند و سازگاری مطلق پیدا می‌کنند، در حالی که جامعه وقتی اهمیت دارد که فرد طوری پرورش یابد که در برابر امور منفی جامعه و در برابر امور نامطلوب جامعه موضع‌گیری فکری و عملی داشته باشد. براساس نگاه امر به معروف و نهی از منکر که در اندیشه دینی وجود دارد، انسان نباید در برابر جامعه، هضم شود. در اینکه باید برای ارزش‌های جامعه احترام قائل شد، حرفی نیست، اما نباید در دل جامعه هضم شد و اراده منبعث از فطرت خود را نادیده گرفت، اما این رویکرد جامعه‌محور را در ادبیات برنامه درسی نیز داریم.

رویکرد سومی که در برنامه‌ریزی درسی می‌بینیم، موضوع‌محور است. این رویکرد، دانش‌آموز و جامعه را برمی‌دارد و به جای آنها موضوعات علمی را قرار می‌دهد، یعنی معادلات که در دو رویکرد قبلی هست، با تغییر رویکرد کانون توجه، تبدیل به موضوعات علمی به جای زندگی اجتماعی و علائق فرد می‌شود و در نهایت دچار همان افراط‌گرایی خواهد

شد. افراط در هر جا باشد، مبارک نیست، چه در دانش‌آموزگرایی و چه در جامعه‌گرایی افراط کنیم، صحیح نیست و از مسیر درست تعلیم و تربیت و برنامه‌ریزی درسی فاصله می‌گیریم.

اگر کانون توجه خود را از یکی از آموزه‌های دینی خود به نام انسان‌شناسی و فطرت الهی انسان بگیریم و این فطرت را در کانون توجه خود قرار دهیم، تغییرات اساسی رخ می‌دهد. در این رویکردها، یک مسئله روشن است و پژوهشگران می‌توانند به منابع مربوط مراجعه کنند، چون علت تعدد و تنوع نظریه‌های برنامه درسی و علت تنوع رویکردهای برنامه‌ریزی، تنوع در مبانی اعتقادی و تکثر در علم برنامه درسی را یک اتفاق و رویداد بدون مبنا نمی‌دانیم و هر نظریه‌ای یک پدر و مادر فلسفی دارند و یکی از آنها یک ریشه و بنیان اعتقادی عمیق دارند و نظریه خود را بر آن پایه قرار داده‌اند.

تار و پود برنامه درسی با محوریت فطرت الهی انسان تغییر می‌کند

اگر فطرت الهی انسان را در کانون توجه قرار دادیم و فطرت الهی را به جای دانش‌آموز و موضوعات علمی قرار دادیم، تار و پود برنامه درسی تغییر می‌کند. مثلاً وقتی فطرت الهی را محور قرار دادیم، مطابق تئوری فطرت و تحلیلی که از فطرت به دست می‌آید، انسان بالفطره خداگرا و پرستش‌گراست و خداگرایی را یک امر عارضی برای انسان تلقی نمی‌کنیم. لذا باید هدف خود را عبودیت و قرب الهی قرار دهیم. ما در نظام تعلیم و تربیت خود باید غایت را اینچنین ترسیم کنیم.

برنامه‌ریزی درسی باید زمینه کرامت‌آکناسی را برای انسان فراهم کند، چون کرامت ذاتی انسان در وجودش خلق شده و بالقوه است و باید آن را فعلیت بخشد که برای این کار نیازمند برنامه درسی کرامت‌پرور و تعلیم و تربیت کریمانه است و معلمی که چنین روحیه‌ای داشته باشد را می‌طلبند و اگر اینها وجود نداشته باشد و معلم کرامت‌پرور نداشته باشیم، چطور می‌توان گفت نظام تربیتی ما نظام اسلامی است؟ باید کاری کنیم که برنامه‌های درسی مان کرامت ذاتی را که خدا در وجود انسان مستقر کرده، بالفعل کنیم.

گزیده تصاویر نشست ها و برنامه های هفته پژوهش

گزیده تصاویر نشست ها و برنامه های هفته پژوهش

گزیده تصاویر نشست ها و برنامه های هفته پژوهش

گزیده بیش از ۶۰۰ انعکاس اخبار هفته پژوهش در رسانه ها

www.ansarnews.com

پژوهش‌های علمی و فرهنگی در مراکز تخصصی

تلفن: ۰۲۱-۸۸۸۸۸۸۸۸ | آدرس: تهران، خیابان ولیعصر، پلاک ۱۰۰

پژوهش‌های علمی و فرهنگی در مراکز تخصصی

تلفن: ۰۲۱-۸۸۸۸۸۸۸۸ | آدرس: تهران، خیابان ولیعصر، پلاک ۱۰۰

www.ansarnews.com

پژوهش‌های علمی و فرهنگی در مراکز تخصصی

تلفن: ۰۲۱-۸۸۸۸۸۸۸۸ | آدرس: تهران، خیابان ولیعصر، پلاک ۱۰۰

پژوهش‌های علمی و فرهنگی در مراکز تخصصی

تلفن: ۰۲۱-۸۸۸۸۸۸۸۸ | آدرس: تهران، خیابان ولیعصر، پلاک ۱۰۰

www.ansarnews.com

پژوهش‌های علمی و فرهنگی در مراکز تخصصی

تلفن: ۰۲۱-۸۸۸۸۸۸۸۸ | آدرس: تهران، خیابان ولیعصر، پلاک ۱۰۰

پژوهش‌های علمی و فرهنگی در مراکز تخصصی

تلفن: ۰۲۱-۸۸۸۸۸۸۸۸ | آدرس: تهران، خیابان ولیعصر، پلاک ۱۰۰

www.ansarnews.com

پژوهش‌های علمی و فرهنگی در مراکز تخصصی

تلفن: ۰۲۱-۸۸۸۸۸۸۸۸ | آدرس: تهران، خیابان ولیعصر، پلاک ۱۰۰

پژوهش‌های علمی و فرهنگی در مراکز تخصصی

تلفن: ۰۲۱-۸۸۸۸۸۸۸۸ | آدرس: تهران، خیابان ولیعصر، پلاک ۱۰۰

۵۷

www.ansarnews.com

پژوهش‌های علمی و فرهنگی در مراکز تخصصی

تلفن: ۰۲۱-۸۸۸۸۸۸۸۸ | آدرس: تهران، خیابان ولیعصر، پلاک ۱۰۰

پژوهش‌های علمی و فرهنگی در مراکز تخصصی

تلفن: ۰۲۱-۸۸۸۸۸۸۸۸ | آدرس: تهران، خیابان ولیعصر، پلاک ۱۰۰

www.ansarnews.com

پژوهش‌های علمی و فرهنگی در مراکز تخصصی

تلفن: ۰۲۱-۸۸۸۸۸۸۸۸ | آدرس: تهران، خیابان ولیعصر، پلاک ۱۰۰

پژوهش‌های علمی و فرهنگی در مراکز تخصصی

تلفن: ۰۲۱-۸۸۸۸۸۸۸۸ | آدرس: تهران، خیابان ولیعصر، پلاک ۱۰۰

www.ansarnews.com

پژوهش‌های علمی و فرهنگی در مراکز تخصصی

تلفن: ۰۲۱-۸۸۸۸۸۸۸۸ | آدرس: تهران، خیابان ولیعصر، پلاک ۱۰۰

پژوهش‌های علمی و فرهنگی در مراکز تخصصی

تلفن: ۰۲۱-۸۸۸۸۸۸۸۸ | آدرس: تهران، خیابان ولیعصر، پلاک ۱۰۰

www.ansarnews.com

پژوهش‌های علمی و فرهنگی در مراکز تخصصی

تلفن: ۰۲۱-۸۸۸۸۸۸۸۸ | آدرس: تهران، خیابان ولیعصر، پلاک ۱۰۰

پژوهش‌های علمی و فرهنگی در مراکز تخصصی

تلفن: ۰۲۱-۸۸۸۸۸۸۸۸ | آدرس: تهران، خیابان ولیعصر، پلاک ۱۰۰

بسمه تعالی

برنامه‌های هفته پژوهش و ششمین نمایشگاه دستاوردهای پژوهشی و فناوری

دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم - آذر ۱۳۹۹

شعار هفته پژوهش: توسعه و توان‌مندسازی علوم اسلامی، مسئله‌محوری و تحقق بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی.

پنجشنبه ۲۰ آذر		تلاز شهید سلیمانی پژوهشگاه
۱۴:۳۰ تا ۱۲:۳۰	* افتتاحیه همایش علوم انسانی اسلامی، پژوهش و فناوری و برنامه‌های هفته پژوهش و ششمین نمایشگاه دستاوردهای پژوهشی و فناوری دفتر تبلیغات اسلامی آدرس فضای مجازی: http://dte.bz/iri	مراسم افتتاحیه ساعت ۱۲:۳۰ تا ۱۴:۳۰
شنبه ۲۲ آذر		نشست‌ها و کرسی‌ها
۱۰ تا ۸	* حکمت سلامت / دکتر علیرضا صدرا آدرس فضای مجازی: http://dte.bz/iri	
یکشنبه ۲۳ آذر		نشست‌ها و کرسی‌ها
۱۰ تا ۸	* پژوهش در علوم انسانی- اسلامی با رویکرد مسأله محوری / حجت‌الاسلام والمسلمین دکتر نجف لکزایی فضای مجازی: http://dte.bz/iri	
۱۰:۱۵ تا ۱۰	* قرائت قرآن و پخش سرود جمهوری اسلامی	معرفی فعالیت‌های بین‌الملل
۱۲ تا ۱۰:۱۵	* هم‌اندیشی با موضوع: «فرصت‌ها و چالش‌های ارتباطات بین‌الملل در حوزه پژوهش و فناوری در وضعیت کرونا» با حضور جمعی از پژوهشگران آدرس فضای مجازی: http://dte.bz/rtfair	دفتر تبلیغات اسلامی ساعت ۱۰ تا ۱۲
۱۲:۳۰ تا ۱۱:۳۰	* حکمت اسلامی و حقوق انسانی / دکتر طالبی آدرس فضای مجازی: http://dte.bz/iri	نشست‌های علمی

دوشنبه ۲۴ آذر		
۱۰ تا ۸	* قرآن و تمدن / حجت الاسلام والمسلمین دکتر امید آدرس فضای مجازی: http://dte.bz/iri	۱ نشست‌ها و کرسی‌ها
۱۰:۱۵ تا ۱۰	* تلاوت قرآن کریم و پخش سرود جمهوری اسلامی ایران	تجلیل از برترین‌های پژوهش ساعت ۱۰ تا ۱۱:۴۵ تالار شهید سلیمانی پژوهشگاه
۱۰:۳۰ تا ۱۰:۱۵	* سخنرانی و خیر مقدم حجت‌الاسلام والمسلمین یعقوب‌نژاد معاون پژوهشی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی آدرس فضای مجازی: http://dte.bz/rtfair	
۱۰:۴۵ تا ۱۰:۳۰	* سخنرانی رؤسای پژوهشگاه‌های برتر	
۱۱:۱۵ تا ۱۰:۴۵	* سخنرانی حجت‌الاسلام والمسلمین استاد واعظی رئیس دفتر تبلیغات اسلامی	
۱۱:۳۰ تا ۱۱:۱۵	* معرفی و اهدای برترین‌های هفته پژوهش	
۱۴:۳۰ تا ۱۲:۳۰	* فقه و فناوری / حجت الاسلام والمسلمین خادمی کوشا آدرس فضای مجازی: dte.bz/cptconf	۷ نشست‌ها و کرسی‌ها و رونمایی
سه شنبه ۲۵ آذر		
۱۰ تا ۸	* قرآن و سبک زندگی / حجت الاسلام والمسلمین عیسی زاده آدرس فضای مجازی: http://dte.bz/iri	نشست‌ها و کرسی‌ها
۱۰ تا ۸	* الگوهای علم سیاست و حکمت متعالیه / دکتر محمد پزشکی / حجت الاسلام والمسلمین دکتر سید محمد تقی آل‌غفور؛ دبیر علمی دکتر شریف لک‌زایی آدرس فضای مجازی: dte.bz/cptconf	
۱۰:۱۵ تا ۱۰	* تلاوت قرآن کریم و پخش سرود جمهوری اسلامی	رونمایی و تشریح منشور مرجعیت قرآن کریم ۱۱:۴۵ تا ۱۰ تالار طبرسی پژوهشگاه فرهنگ و معارف قرآن
۱۰:۴۵ تا ۱۰:۱۵	* خیر مقدم و سخنرانی: حجت‌الاسلام والمسلمین یوسفی‌مقدم رئیس پژوهشگاه فرهنگ و معارف قرآن در موضوع: تشریح منشور مرجعیت علمی قرآن کریم آدرس فضای مجازی: http://dte.bz/rtfair	
۱۱:۱۵ تا ۱۰:۴۵	* سخنرانی: حجت‌الاسلام والمسلمین عیسی‌زاده در موضوع: برنامه‌های آینده میز قرآن	
۱۱:۳۵ تا ۱۱:۱۵	* سخنرانی: حجت‌الاسلام والمسلمین دکتر لک‌زایی رئیس پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی	
۱۱:۴۵ تا ۱۱:۳۵	* رونمایی از آثار پژوهشگاه فرهنگ و معارف قرآن	

چهارشنبه ۲۶ آذر

۱۰ تا ۸	* شاخص‌های پژوهش در منابع مرجع / حجج اسلام آقایان محمدصادق یوسفی‌مقدم، علی خراسانی، عیسی عیسی‌زاده، محمدهادی یعقوب‌نژاد. دبیر علمی: آقای سیدعلی سادات‌فخر آدرس فضای مجازی: http://dte.bz/iri	۱	نشست‌ها و کرسی‌ها و رونمایی
۱۰ تا ۸	* تحلیل نظریه رویا از منظر فلسفه سیاسی اسلامی / حجت الاسلام والمسلمین دکتر احمدرضا یزدانی‌مقدم / حجت الاسلام والمسلمین دکتر سید علی میرموسوی؛ دبیر علمی دکتر شریف لک زاری آدرس فضای مجازی: dte.bz/cptconf	۲	
۱۰ تا ۸	* نشست علمی: پژوهش و رسانه مجری: روابط عمومی دفتر تبلیغات اسلامی آدرس فضای مجازی: http://dte.bz/6ertapr	۳	
۱۴:۳۰ تا ۱۲:۳۰	* نظام ساختاری مدیریت، برنامه‌ریزی و گزارش‌دهی در پژوهش / دکتر کریم ابراهیمی آدرس فضای مجازی: http://dte.bz/iri	۴	
۱۴:۳۰ تا ۱۲:۳۰	* رونمایی از آثار پژوهشکده مطالعات تمدنی و اجتماعی / با حضور جمعی از اساتید آدرس فضای مجازی: dte.bz/danaee	۵	

پنج‌شنبه ۲۷ آذر

۱۰ تا ۸	* حکمت اسلامی و محیط زیست / دکتر شاه ولی آدرس فضای مجازی: http://dte.bz/iri	۱	نشست‌ها و کرسی‌ها مراسم تجلیل از فناوری‌ان برتر دفتر تبلیغات اسلامی ساعت ۱۰ تا ۱۱:۴۵ تالار شهید سلیمانی پژوهشگاه
۱۰:۱۵ تا ۱۰	* قرائت قرآن کریم و پخش سرود جمهوری اسلامی	۲	
۱۰:۳۰ تا ۱۰:۱۵	* خیرمقدم و سخنرانی آقای دکتر سیدحسن هانی قائممقام مدیرکل توسعه فرآیندها و فناوری اطلاعات آدرس فضای مجازی: http://dte.bz/rtfair	۳	
۱۱ تا ۱۰:۳۰	* سخنرانی مهندس جواد غلامپور مدیرکل ارتباطات و فناوری اطلاعات استان قم	۴	
۱۱:۲۰ تا ۱۱	* معرفی و رونمایی از محصولات فناورانه	۵	
۱۱:۴۵ تا ۱۱:۲۰	* تقدیر از فناوری‌ان برتر	۶	
۱۴:۳۰ تا ۱۲:۳۰	* اختتامیه همایش علوم انسانی- اسلامی، پژوهش و فناوری آدرس فضای مجازی: http://dte.bz/iri	۷	نشست‌ها و کرسی‌ها

شنبه ۲۹ آذر

۱۰:۱۰ تا ۱۰:۱۰	قرائت قرآن و پخش سرود جمهوری اسلامی	۱	<p>تالار شهید سلیمانی پژوهشگاه</p> <p>ساعت ۱۰ تا ۱۲</p> <p>مراسم اختتامیه</p>
۱۰:۲۰ تا ۱۰:۱۰	خیرمقدم و ارایه گزارش حجت الاسلام والمسلمین تیموری مسئول برنامه‌های هفته پژوهش و ششمین نمایشگاه دستاوردهای پژوهشی و فناوری دفتر تبلیغات اسلامی آدرس فضای مجازی: http://dte.bz/rtfair	۲	
۱۰:۴۰ تا ۱۰:۲۰	* سخنرانی: حجت الاسلام و المسلمین دکتر لکزائی رییس پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی	۳	
۱۱:۱۰ تا ۱۰:۴۰	سخنرانی آقای دکتر ملکی معاون محترم وزیر و رییس سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی وزارت آموزش و پرورش با موضوع: مبانی دینی تحول در برنامه درسی	۴	
۱۱:۴۰ تا ۱۱:۱۰	* سخنرانی: حجت الاسلام و المسلمین دکتر پارسانیا	۵	
۱۱:۵۰ تا ۱۱:۴۰	تقدیر از برترین‌های برگزارکنندگان هفته پژوهش و ششمین نمایشگاه دستاوردهای پژوهشی و فناوری دفتر تبلیغات اسلامی	۶	

هر کاری یک دانشی دارد، این دانش لزوماً دانش تدوین شده‌ی در کتاب نیست؛ تجربه‌ها، آگاهی‌ها، خوش فکری‌ها می‌توانند در ایجاد این دانش و هدایت این دانش اثر بگذارد. بالأخره باید یک جایی این دانش‌ها، دانش کارهای گوناگون و تحرکات مختلف تدوین بشود... و به نظر من دفتر تبلیغات اسلامی یکی از بهترین جاهایی است که می‌تواند این کار را انجام بدهد.

ویژه‌نامه هفته پژوهش و

ششمین نمایشگاه دستاوردهای پژوهشی و فناوری

دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم

آذرماه ۹۹

www.Dte.ir
www.Isca.ac.ir

۰۲۵-۳۱۱۵۲۷۲۷